Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu"

3-4

NR. 3-4 SERIE NOUĂ (168-169) • ANUL XVIII • Martie-Aprilie 2015
apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei orașului Bolintin Vale
www.revistasud.ro

Corneliu Baba - *Pietà*, 1986

Editorial

Cititul

Vasile GRIGORESCU

Cunoașteți arhicunoscuta „zicere": „Ai carte, ai parte !". Cazul acestui dicton îl putem socoti exemplar pentru evoluția semantică a limbii noastre și, de asemenea, pentru a evidenția distanța, uneori uriașă, dintre vorbă și faptă, dintre formă și fond, dintre „a avea dreptate" și „a ți se face dreptate" din societatea românească. Această *vorbă*, scornită acum trei veacuri, exprima superioritatea probatorie a mărturiei scrise într-un proces. În epoca modernă, când importanța învățătării de „carte" și-a căpătat binemeritatul loc, sensul dictonului s-a modificat în sensul evocării unei relații strânse între gradul de înțelepciune dobândit prin educație și cantitatea de bunuri materiale și morale cuvenită. Evoluția nu s-a oprit aici deși, poate ar fi fost mai bine. Ultimele decenii ne-au dezvăluit un alt înțeles dat proverbului, în sensul că „are parte" cine posedă „Diplomă". Uneori exclusiv, dacă judecăm prin prisma „nomenclatorului de meserii", de unde cine lipsește nu are drept de muncă, indiferent cât de priceput ar fi. Ca un fapt, să-i zicem, adiacent discuției, asupra căruia nu vreau să insist, am aflat că a intrat recent pe această listă și ocupația de „jurnalist cultural". Deci, s-a dat voie...

O problemă a societății noastre actuale (pervertită de corupție, înfricoșată de o legislație voit alambicată și de nesiguranța zilei de mâine), rezultă din modul cum s-au obținut destule din respectivele atestate, care a făcut loc imposturii și arbitrariului. Pe această temă au fost, sunt și vor mai fi discuții aprinse, care dezvăluie o perspectivă în care a devenit evident că, cel puțin deocamdată, niciun for, nicio instituție nu se află deasupra oricărei suspiciuni și nu se poate erija în arbitru suprem la ora cântăririi competențelor. În această atmosferă, s-a aruncat în agora chestiunea timbrului literar. Inițiativa legislativă, emanație a eminentei noastre clase politice, este aprig susținută de unii (de regulă, reprezentanți ai uniunilor oficiale, cei care ar trebui să împartă „mierea") și vehement contrazisă de alții (de regulă, din rândul celor care trăiesc din scris și comercializarea produselor sale). Disputa ar fi putut fi tranșată dacă s-ar fi căzut de acord că orice formă de taxare a culturii reprezintă un atac asupra libertății de expresie. Într-o altă formulare, aș aminti unul din principiile militariste ale „guvernării sănătoase": „Ține-le mintea ocupată !", aflat în consonanță cu „Dă-le de lucru !". Așadar, puși în fața imposibilității stabilirii unor criterii indubitabile, care să permită cernerea celor care merită a se adăpa din „timbrul literar", însumată „coruptibilității" structurilor chemate să le implementeze, orice discuție mi se pare de prisos. Artificială era oricum, însă, prinși de obișnuința „fentării" fondului în favoarea formei, n-am băgat de seamă că principala problemă a culturii noastre este CITITUL și nu scrisul. Statisticile oficiale ale UE, arată la noi o situație cu totul deplorabilă, în condițiile în care o comparație cu piața de carte din țări similare ne este cu totul defavorabilă. Astfel, dacă în Ungaria, cu o populație pe jumătate față de a noastră, cifra industriei editoriale se ridică la 100 de milioane de euro, în Cehia la 400 de milioane, iar în Polonia la 1.000 (!) de milioane, în România abia se ating 60 de milioane de euro.

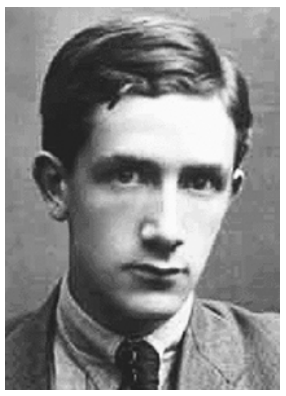
Să nu ne facem iluzia că situația este compensată de bibliotecile asaltate de lectori !

Formarea unei generații de „cititori", de consumatori de cultură, presupune uriașe investiții în educație, infrastructură, legislație etc., pe fondul unei societăți în care să prevaleze valoarea și bunul simț. O taxă pe citit, va avea un impact negativ asupra păstrării identității naționale, a inalterării limbii române, în creșterea bunăstării generale în condiții de demnitate. Cu adevărat, ar fi stringentă nevoie de o rețea de distribuție a presei și cărții subvenționată din bugetul de stat, de obligativitatea administratorilor centrelor de populație mai însemnate să sprijine, ba chiar să determine înființarea de librării și centre de difuzare a presei, de campanii de promovare a lecturii în școli, licee, universități și ...biserici, de ce nu ! Oare nu este mai importantă subvenționarea din bani publici (citește: ai noștri !), mai degrabă a unei librării, decât a unei echipe de fotbal ? Măcar pentru a se adăposti de ploaie va intra trecătorul într-o librărie aflată în drumul său. O ploaie azi, o ploaie mâine... Cititul este cel care are o uriașă nevoie de sprijin oficial pentru că, în privința scrisului, avem deja „Programul național de încurajare a scrisului", de uriaș succes și impact, implementat de DNA, care a produs o sumedenie de noi și foarte prolifici autori de literatură carcerală care, desigur, cu „pilele" care au dovedit că le au, cu greu vor putea fi omiși la ceasul repartizării beneficiilor „timbrului literar".

Mă sâcâie totuși o întrebare: La o adică, dacă o condiție a eliberării acestor *creatori* din tenebrele ocnelor ar fi să-și citească *opera* în piața publică, ar accepta-o, sau ar considera-o atingătoare demnității lor ?

Ora fântânilor

de Ion Vinea

Oră de liniști stelare,
clar semn de lumi fără nume,
largul în ambru și-n jar e,
Thalassa-n ritmuri apune.

Vocile sfânt de curate,
frunțile pure și ochii,
cugetul gol și curat e,
clopote când legănate
trec în nunteștile rochii.

Ora fântânilor lunii,
înger șoptește prin umbre
vorbele rugăciunii
netălmăcite și sumbre.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

Athanasie Șt. Bolintineanu

pag. 16

Am citit despre...

Războaiele meteorologice

Florentin POPESCU

Să fie, oare, o realitate ? Am citit mai zilele trecute într-o revista onorabilă de cultură din București despre capacitatea a vreo șase țări din lume de a produce fenomene meteorologice care pot fi folosite ca arme simple și eficiente într-un război. Nu tu tancuri, nu tu avioane, nu tu submarine și tot felul de arme, care de care mai moderne și mai perfecționate ce pot fi folosite într-un conflict dintre o țară și alta, ci pur și simplu niște mijloace necunoscute, secrete, prin care poți produce ploi, viscole, secete, ba poate chiar și cutremure. Cu alte cuvinte dacă nu-ți place de cineva, dacă ai de împărțit ceva cu cineva (mă refer aci la nivel mare, de țară și de stat, nu la relațiile dintre un individ și altul) ai rezolvat-o; îi trimiți pe cap, după caz, fie o furtună, fie o ploaie torențială care să-i umfle apele, izvoarele și pâraiele și să-i producă inundații, fie un ger cumplit sau un viscol să-1 faci să înghețe pe stradă sau chiar în casă. Și acela, nefericitul, dacă nu deține secretul „războiului meteorologic", cum să-ți răspundă ? Ce să facă el, nefericitul, într-o astfel de situație ?

Nu mă îndoiesc că la o întrebare ca asta, ori alta asemănătoare un cititor de bun simț și cu capul pe umeri mi-ar răspunde cât se poate de simplu: „Domnule, hai să facem o pace mondială,

(continuare în pag. 2)

George Theodor Popescu
Unsprezece pretexte pag. 4

Florin Colonaș
Desemnurile Ucenicului Vrăjitor pag. 14

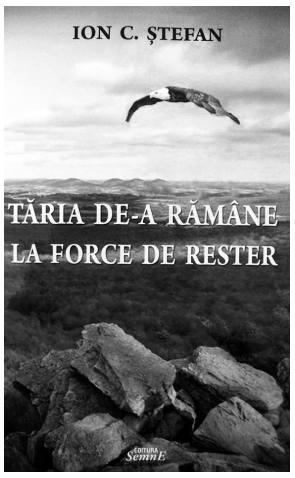
Emil Lungeanu
Boala și moartea lui Călinescu pag. 10

Gl. bg. (r.) Gheorghe Dragomir
România-Rusia: un destin geopolitic inevitabil în secolul XXI pag. 15

Biblioteca SUD-ului

Florentin Popescu, ***De patruzeci de ori în pagina-ntâia: editoriale din revista Bucureștiul literar și artistic***, Editura RawexComs, București, 2015. *Cunoșteam mai demult harurile sale de poet și prozator, de critic și istoric literar, de aceea nu m-a mirat faptul că editorialele sale s-au concentrat, în toți acești ani, mai mult ai deștrămărilor, doar pe ideile și judecățile unui constructor.* (Ion Brad)

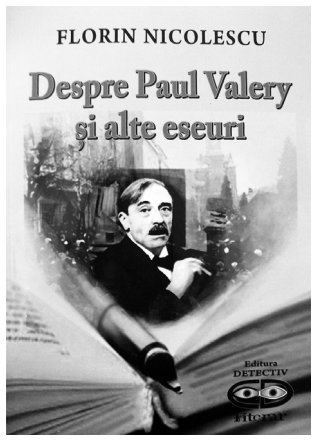
Ion C. Ștefan, ***Tăria de a rămâne / La force de rester***, Editura Semne, București, 2014. *Cine deschide această carte pătrunde în lumea mirifică a marii poezii, căci în ea se reflectă vibrația unui suflet încărcat de iubire, un suflet ce se dăruie întreg, în trăiri ajunse la incandescența arderilor interioare.* (Ecaterina Chifu)

Florentina Loredana Dalian, ***Înainte de magnolii***, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014. *Colecționară de premii, prezentă la numeroase festivaluri și concursuri, d-na Dalian are, de-acum, mână sigură, explorează cu finețe analitică abisul sufletesc, e, negreșit, pasionată de introspecție.* (Adrian Dinu Rachieru)

Florentin Popescu, ***Cheia de aur. Cireșul din copilărie (Două scenarii)***, Editura RawexComs, București, 2015. „Ambele texte din această carte au fost inspirate din realități pe care nu le poate contesta nimeni – ceea ce nu înseamnă că rămân în cadrul strict documentar, fiindcă ele bat mai departe, către ficțiune.”

Florin Nicolescu, ***Despre Paul Valéry și alte eseuri***, Ediție alcătuită de Petre Florea, Editura Detectiv Literar, București, 2014. „Confuzia cea mai răspândită azi, ca și înainte, constă în a considera cultura identică, sau aproape, cu cantitatea și felul cunoștințelor pe care cineva le are. [...] Cultura, deci, după părerea noastră, se va defini, în raport cu cunoștințele, tocmai după natura întrebuințării pe care suntem în stare să le-o dăm.”

Radu Ghica Moise, ***Din nou la Sinaia: Oameni, locuri, întâmplări***, Editura RawexComs, București, 2014. „Era în anul 1914, luna martie, când a început construcția tunelului pe sub muntele Păduchiosu, situat în lanțul Bucegilor...”

Războaiele meteorologice

(urmare din pagina 1)

să nu ne mai hărțuim unii pe alții, să ne vedem de treburile noastre, să stea fiecare la el acasă și-o să trăim ca-n sânul lui Avraam !”.

Dar cum așa ceva n-a fost posibil de la începuturile istoriei și până azi, cum nu se cunoaște vreo perioadă mai lungă în care oamenii să nu se fi războit între ei, să nu se fi omorât între ei, să nu fi râvnit unii la bunurile altora, să nu-și fi găsit fel de fel de pricini pentru a se încăiera (și, Doamne, câte mii, zeci de mii, milioane de nevinovați au murit în acele împrejurări din nechibzuința conducătorilor de țări și de popoare !), e greu, dacă nu chiar imposibil de crezut că s-ar putea ajunge la o pace mondială. Nici acum nici în vecii vecilor.

Articolul pe care l-am citit, semnat de un distins general în rezervă, cunoscător al multor treburi și secrete la care noi, muritorii de rând n-am avut și nu vom avea niciodată acces, mi-a dat de gândit și - ca orice cititor care mai și judecă cu capul lui după ce ajunge la sfârșitul unui text dintre-o revistă, am făcut numaidecât oarecari corelații între spusele (scrisele) de acolo și ceea ce simt pe pielea mea că se întâmplă de mai mulți ani încoace. Pământul parcă a luat-o razna. Anotimpurile nu mai sunt cele pe care le știam noi, se trece direct din iarnă în vară sau invers, ninge acolo unde n-a căzut zăpadă niciodată sau plouă în zone care n-au văzut de mii de ani un strop de apă. Plantele și copacii, zăpăciți și zăpăcite de atâtea și atâtea schimbări bruște nu mai știu ce să facă pentru a ne da - totuși ! - ozonul și bucuria de verdeață și de flori cu care ne-au obișnuit.

Meteorologii par a fi și ei disperați, că aparatele le-o iau razna și nu mai pot da prognoze care să se potrivească cu ce e afară - de aici și anatemele pe cere mulți neînțelegători ai fenomenelor le aruncă asupra lor.

Se tot vorbește de încălzirea globală și cei care o fac probabil că știu ei ce zic, așa că nu-i putem întreba, precum Moromete „Pe ce te bazezi ?”. Sigur că, suspicioși cum suntem cei mai mulți dintre noi, putem construi tot felul de scenarii. De pildă ne putem gândi că aceia care dețin secretul războaielor meteorologice pot fi mituiți de comercianții de pălării, de ochelari de soare și de bikini pentru a trimite căldură și soare, cât mai mult soare pe suprafețe întinse, ca să-i oblige pe cei de acolo să cumpere amintitele obiecte. La fel, producătorii de cojoace și de fulare îi pot mitui pe aceiași deținători ai „secretelor meteorologice” să provoace un ger care să înghețe și pietrele pentru ca partenerii lor de afaceri, dătătorii de mită să-și vândă supraproducția cu pricina.

Și așa mai departe. Și așa o putem duce cu scenariile la nesfârșit, intrând fără să ne dăm seama în domeniul literaturii S.F.

Omul, de când e el pe pământ a descoperit și a tot descoperit câte ceva - de la foc și până la puterea atomică, de la Univers și până în adâncurile organismului/organismelor (celule ș.a.), a tot făcut câte ceva spre a le fi mai bine semenilor, spre a le face viața mai ușoară și mai frumoasă. Le fel, pe de altă parte, mânat de diavol, el a construit tot felul de arme sofisticate de distrugere, la o adică, nu numai a tot ce viețuiește în pământ, în ape și în aer, ci și planetei căreia îi respiră aerul și-i consumă tot ce are deasupra și în adâncime.

Și ca în final s-o aduc la ale noastre, de-ale literaturii mă gândesc ce revoluționară descoperire ar fi dacă cineva, unul din marii savanți ai lumii ar construi un mecanism care să întoarcă tonele de maculatură tipărită înapoi, în copacii din care a fost fabricată hârtia. Sau dacă ar inventa o mașină de stopat pornirile către scris și către literatură ale zecilor și sutelor de grafomani de la noi și de pe întreg mapamondul. Fantezii, desigur simple fantezii...

BOLINTIN - Istorie în imagini

Pe Calea Victoriei, 21.03.1939, la stânga Icu Dumitrescu - negustor bolintinean, la dreapta Sile Tănescu - aviator din Bolintin Vale, căzut pe Frontul de Est în 1943

Anii ’50, în fața Școlii Vechi: Costel Dumitrescu, Ionel Leu, Marin Bidoi, Oaie Bujgan, Dode Nae Feraru. (Colecția Oprică Ghimpe)

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT
Gazetăria, ca o pradă

Nicolae Dan Fruntelată

Să faci astăzi o istorie a presei românești, să te arunci în biblioteci, să vezi începuturile, apoi să-i cunoști pe cei mari, pe cei eterni, pe cei jertfiți cu numele și cu viața, să cobori, adică, în sala motoarelor istoriei românești, iată un gest sublim, sisific pe alocuri, pe care un scriitor, un gazetar pursânge, un prieten al nostru, născut în Sud, la Cartojani – Vlașca, pre numele lui Neagu Udroiu, îl face azi.

Am în față trei volume din *Condeie, voci, chipuri – Presa românească – Pagini de istorie,* elegant tipărite la Tipo Moldova.

Nu e propriu-zis o istorie a presei, ci, mai degrabă, un dicționar literar al gazetarilor români din toate timpurile.

Cu portrete, preluate din presa și literatura vremii ori realizate de autorul însuși, cu manifeste de credință, cu povești despre cei care au fost ctitori ai conștiinței naționale.

Udroiu apelează la metoda Călinescu, aceea din *Istoria literaturii române*, grupând pe gazetari, pe politicieni, pe diplomați, pe toți cei care au îmbrăcat cămașa de plumb a presei (să nu zâmbiți, presa a fost culeasă în plumb, sângele nostru, al gazetarilor, a fost contaminat mereu cu plumb), în categorii sugestive: *Prerafaeliții, Descălecătorii, Scafandrii, Căuzașii, Literatorii, Uvrierii, Doctrinarii, Toreadorii* etc.

Doamne, Dumnezeule, toți oamenii care au făcut istoria acestei țări chinuite și oropsite de geografie și de lăcomia imperială au trecut prin presa acestor secole. Neagu Udroiu prinde acest puls, îl îmbracă în cuvânt, fără părtinire, fără polemică (și ar fi putut fi, măcar cu privire la contemporani, al dracului de polemic !), cu înțelegere pentru toți, de parcă el și-ar fi asumat condiția de om al păcii eterne într-o lume de război continuu.

Neagu Udroiu, sudistul din Vlașca, copilul trecut prin istoria de după război, ucenic la Vulcan, apoi student la Politehnică, apoi inginer la Vulcan, apoi, definitiv gazetar în presa de tineret, la televiziune, reporter de vocație, scriitor adevărat, diplomat spre vârsta deplinei maturități, dar tot scriitor, dar tot gazetar.

În prefața tratatului său, spune: „M-am întrebat cu tristețe în atâtea rânduri: pe când un raft de bibliotecă în care să stea alături scrieri consacrate presei românești și protagoniștilor care în public și-au juxtapus experiența, potențialul energetic, troiene născute din îndelungate și consistente lecturi, erupții de idei ?”

De fapt, aceasta este cea mai bună definiție a lucrării sale.

Găsim în paginile monumentalei realizări a lui Udroiu, dincolo de informații extrem de interesante, povești despre corifeii presei, texte antologice. De exemplu, formidabilul pamflet al lui Zaharia Stancu despre un personaj fabulos al istoriei presei, Pamfil Șeicaru, seniorul de Ciorogârla. Da, pentru că Șeicaru a avut vilă la Ciorogârla, da, pentru că el și alt combatant din vremea lui, Stelian Popescu, ca și Zaharia Stancu, erau munteni, repezi la minte și iuți la mânie, gazetari totali.

Da, povestea presei române, mai exact, povestea oamenilor care au făcut-o, titani, martiri, scriitori de geniu, dar și simpli truditori ai cuvântului, trădați ori trădători, idoli uitați ori, poate, idoli de fațadă dintre cei pe care îi propune presa de azi.

O carte de învățătură apărută sub steaua Sudului românesc. Să ne bucurăm...

Convorbiri duhovnicești cu †Ioan al Banatului

„Cei ce ne simțim risipitori ai darului lui Dumnezeu să învățăm de la fiul risipitor să ne cerem iertare, din adâncul inimii, Tatălui Ceresc...”

Luminița Cornea

Luminița Cornea: *Mă bucur, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, că putem continua convorbirile duhovnicești, de data aceasta pentru revista* ***Sud****. Prin introducerea pe care Înaltpreasfinția Voastră o faceți când începeți un cuvânt de învățătură, ascultătorii își închipuie că sunt chemați de însuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu, să stea împrejurul Lui și să asculte cuvânt dumnezeiesc, așa cum au ascultat contemporanii Lui.*

Î.P.S. Ioan: Contemporanii Lui au primit direct glas divin, pentru că acesta a fost unul din rosturile venirii lui Hristos în lume, să nu trimită mesaje doar prin profeți, ci să le spună direct El.

L.C.: *Înaltpreasfințite Părinte, în predica pe care ați ținut-o după pericopa evanghelică a Fiului risipitor, ați uimit credincioșii printr-o întrebare simplă: cum este trecută în calendarele noastre ortodoxe duminica respectivă. Răspunsul s-a știut, însă Înaltpreasfinția Voastră doreați să le treziți curiozitatea asupra cuvântului de învățătură, spunând că s-ar putea ca ceva să se schimbe, „poate îngerul lui Dumnezeu să scrie altceva în calendare”, respectiv în loc de „Duminica Fiului risipitor” să scrie în calendare „Duminica fiilor risipitori”.*

Î.P.S. Ioan: Vă aduceți aminte de sărbătoarea *Întâmpinarea Domnului*, de pe 2 februarie, că se spune despre un înțelept care traducea *Vechiul Testament* din ebraică în greacă, când a ajuns la capitolul șapte din *Isaiia*, versetul 14, unde scrie „*ci Fecioara va lua în pântec și va naște*”, el traducea cuvântul din ebraică „alma”, care înseamnă „fecioară”, cu „doamnă”. Așa a scris pe papirus, iar dimineața a găsit cuvântul „doamnă” șters și scrisese îngerul lui Dumnezeu cuvântul „Fecioară”. Așa am spus atunci: să vedem dacă un înger nu va modifica denumirea *Duminicii Fiului risipitor*, în calendarele noastre.

L.C.: *Desigur ați determinat credincioșii să asculte cu mare atenție. Eu cel puțin eram foarte curioasă să aflu ce veți spune în continuare. Vă rog să revenim la parabola despre fiul risipitor.*

Î.P.S. Ioan: Parabola rostită de Mântuitorul Hristos, pe care a consemnat-o Sf. Apostol Luca pentru noi, a fost pusă în contextul vieții cotidiene a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Chiar dacă El făcea binele absolut era mereu judecat. De cine ? De farisei și de cărturari, oameni care într-un fel erau cei mai aplecați asupra studiului, asupra citirii *Vechiului Testament*. Aceștia L-au judecat, zicând că îi primește și că mănâncă cu cei păcătoși. Iată cum era acuzat de către contemporanii săi Hristos, că îi primește și mănâncă cu cei păcătoși ! Iată ce „mare greșeală” săvârșea Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pe pământ ! Îi primea și mânca cu cei păcătoși ! De aceea îi îndemn pe credincioși să primească judecata semenilor frățiilor lor care vor spune: omul acesta umblă mereu la biserică, dar el, după ce iese din biserică, stă împreună și cu cei păcătoși și mănâncă cu ei. Să dea Dumnezeu să vă judece și pe frățiile voastre lumea așa cum L-a judecat și pe Hristos, când era pe pământ.

Și ca să le spună cât de important este să-l primești pe cel păcătos, nu să-l alungi, nu să-l judeci, le-a spus parabola aceea cu un om care avea o sută de oi. Una s-a rătăcit și bietul om a lăsat pe cele 99 și s-a dus și a căutat-o pe cea rătăcită, bucurându-se foarte.

Sau mai consemnează Sf. Apostol Luca și parabola cu o biată femeie care având zece dinari, a pierdut unul dintre ei. S-a întristat foarte tare și a căutat în toată casa și s-a bucurat găsindu-l. Spunându-le acestea, le-a spus și pilda fiului risipitor: un om avea doi fii și cel mai tânăr, într-o zi, și-a cerut partea de avere de la tatăl său. I-a dat-o, a plecat în lume, a risipit-o, au venit necazurile peste el. A ajuns să pască porcii într-o țară străină. Văzând greutatea vremurilor, „și-a venit în sine”, spune Mântuitorul, și a îndrăznit să se întoarcă la tatăl său, acasă, gândindu-se ce bine trăiesc argații tatălui său și cât de rău a ajuns el. Și spune atunci hotărât: mă voi scula și voi merge la tatăl meu și n-am să-i cer să ajung la demnitatea la care am fost, de fiu, dar măcar ca pe un argat al său să mă primească.

L.C.: *Cred că este foarte important că fiul își începe drumul cu o rugăciune adresată tatălui.*

Î.P.S. Ioan: Își începe drumul cu o rugăciune, spunând: Tată, am greșit la cer și înaintea Ta, nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău. Da, o rugăciune ! Acum întreb pe cititori, pe toți credincioșii. Câți dintre noi începem ziua, începem săptămâna, începem anumite momente și cărări din viața noastră, zicând: Doamne, am greșit la Cer și înaintea Ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc Fiu al Tău, să mă numesc creștin ?

Și spune, mai departe, Mântuitorul, în parabolă, că văzându-l tatăl său, de departe, n-a mai avut răbdare să-l aștepte în poartă, ci a alergat spre El. A căzut pe umărul său, l-a sărutat și l-a primit în casa sa. A făcut un ospăț de bucurie, l-a îmbrăcat, i-a dat inel, încălțăminte, a înjunghiat vițelul cel gras și a fost bucurie în casa tatălui său. Dar venind celălalt fiu, mai mare, de la țarină, auzind zgomot, a întrebat pe slugă ce se întâmplă acolo și i s-a spus că s-a întors fratele său. Aflând cum l-a primit tatăl său, s-a întristat și n-a mai vrut să intre și el în casă, acuzându-l, judecându-l pe tatăl său, că el i-a slujit toată viața și nici măcar un ied nu i-a dat să se veselească și el cu prietenii săi. Dar răspunsul înțelept al tatălui spune: Fiule, acest frate al tău a fost plecat, **mort a fost și a înviat, de aceea se cuvine să ne bucurăm de venirea lui**.

L.C.: *Desigur, Înaltpreasfințite Părinte, că se poate generaliza la fiecare dintre noi, la fiecare creștin, anume cum ne-am comporta dacă am fi unul din cele trei personaje ori fiecare pe rând.*

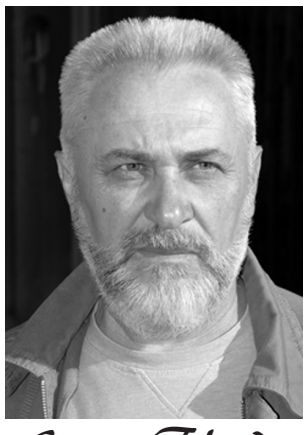
Î.P.S. Ioan: Și noi suntem fii ai părinților noștri și suntem fii ai Tatălui ceresc. Ar trebui să ne punem și noi întrebarea ce fel de fii suntem, nu cumva și noi am risipit averea părinților noștri ? Poate va zice cineva: Părinte, părinții mei au fost săraci, nu mi-au dat nimic ca avere, n-am risipit nimic. Dar să nu uităm, **prin părinți, Dumnezeu ne-a dat fiecăruia dintre noi darul vieții**. De ce trăiesc cu astăzi ? Trăiești pentru că o binecuvântată mamă te-a purtat în pântecele ei, te-a purtat apoi pe brațele ei și te-a purtat și te poartă toată viața în rugăciunile ei. Pentru cine varsă o mamă o lacrimă ? Pentru fii. Când erai mic, te hrănea de la pieptul ei, după ce ai fost mare te-a hrănit cu lacrimile ei.

Eu și frățiile voastre, care ascultați ori citiți, am fost crescuți cu lacrimi de mamă, nu numai cu pâine. Nu numai pâine mi-a dat mie maica mea, ci și lacrimi. De aceea suntem astăzi și suntem cei ce ne aflăm în biserică, pentru că am fost hrăniți cu lacrimi de mamă. De aceea suntem astăzi în biserică !

Cei ce nu umblăm pe cărările maicii noastre ne-am rătăcit, am risipit lacrimile maicii noastre, am risipit omenia, am risipit dragostea, am risipit bunăcuviința pe care ne-a învățat-o maicile noastre. Iată câte am risipit noi în viața aceasta !

Dar n-am risipit doar lacrimile mamei, ci am mai risipit și dragostea lui Dumnezeu Tatăl, a Fiului și a Sfântului Duh. Dar n-am risipit doar iubirea Prea Sfintei Treimi, ci am risipit ceva și mai grav. **Am risipit sângele lui Hristos care s-a vărsat pe cruce pentru mine și pentru tine. O ! De câte ori mai presus suntem noi risipitori decât fiul din parabola rostită de Hristos !** El a risipit câțiva dinari pe care îi dăduse tatăl lui, însă eu am risipit iubirea, am risipit sângele lui Hristos vărsat pe crucea Golgotei pentru mine.

(continuare în pag. 20)

George Theodor Popescu

Născut 8 august 1950, în comuna Creața-Leșile, raionul Snagov, azi sat Vânători, comuna Petrăchioaia, județ Ilfov. Opera: *La ruina luminii* (2000), *Cina pietrei* (2001), *Fiul dropiei* (2002), *Nord-Sud* (2004), *Schitul de iarbă (2008), Fiul dropiei* (Tipo Moldova, antologie de poezie, 2012), *Cina pietrei* (ediție bilingvă româno-franceză, 2010). Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 2002.

UNSPREZECE PRETEXTE

Motto:
A-daina, daina ! Fratre "sau mai
ostoit gândul meu" ? Lumina ce-mi
rămase o irosii în pretexte, ca zarafii
Orientului de Purpură, desigur.

ULYSSE I

Crispat –
privesc prin geamul galantar
dincolo de mine, - întru
acea parte a zilei în care
căința face ravagii.

Amintindu-și de copilărie,
terenul viran cântă brusc,
precedând mierlei. Înfiorat
cocoșul de tablă, ruginit,
îmi indică drumul spre casă.
Născut sub stele bizare vântul
salută și el colțul ierbii.
Aprilie prisosindu-și
'nalță vâsla – acoperindu-mi
c i c a t r i c e a.

ITHACA

Un stol
de irișsi, în săgeată
mi-a invadat grădina.
Să mă fac uitat
cânt. Secunda dilată
lumina –
până la dimensiunea
virilității.

Cu precădere
tagma asta a noastră
a milogilor
probează fiorul dezmărginirii.
Nu îndrăznim pesemne
să înțelegem taina
celui plecat.

De aceea sunt dator
c-o poveste. Orb,
mă colindă un dor –
cât toată Ithaca.

FATA CROSNARULUI

În dialectica-i
sinucigașă, inima mea
e un pretext.
Într-atât iscusit
s-o țină într-un bâzdâc
- e drept căznit
și de strânsură.

Târgoveț cum mă știu
cad la-nvoială ,
cu un tandru peisaj de iarnă.
FATA CROSNARULUI – Ea, navigând
până la glezne în zăpadă,
doi tufani și lumina
curbându-i făptura albastră.

Oricum m-aș întoarce,
din sud, chiciura
mi-o aruncă în față,-
c o p i l ă r o a s ă.
– Ale tale sunt poemele
pe care nu apuc să le scriu
mult Duioaso !

HANUL

Soarele –
de-o suliță pe cer, neclintit.
Potrivnic umbrei, treaz fiind,
stau pe piatra – ceasornic
și ascult mugetul trupurilor
sfârtecate pe câmpul de luptă.
Aștept
o solie care întârzie. Învinse
brațele mele – imateriale
ca două fulgere
abia mai pot cuprinde
singurătatea.
Aburul dimineții –
ca la naștere sporește Confuzia –
câinește în carnea mea
rămasă după *b i r u i n ț ă*
și-a înfipt colții.

Îngrozit mă întreb:
asta a fost tot ? ! - un dâmb
de morți trufașe
în loc de cuvânt ?

NOAPTE BALCANICĂ

Îmi ador
ibovnica – profilul ei
nemuritor și fatal
amirosind inconfundabil
a tutun.
Odihnindu-mă
de faptele mele accept
ce mi-se-ntâmplă.
Noapte balcanică – intactă.
Prin aer vin știri
de la bursă; - Așadar
miturile se vor întrupa.
În unghi îngăduit.
Pre limba lupului de stepă
glisând – mecanic. Litanii.
– "E atât de frumos
să fii viu,
în vreme ce lumea întreagă
e o rană" !

ULYSSE II

Boare vineție
ruptă dintr-un oracol-
coapsa himerei.
Cântecu-i oropsit
mă sugrumă.

Pe după dâmbul
de pământ cu zare –
în zori, inima mea brava
vâslind anarhic.

Duc pe umeri
hyacinth și ostroave,
latente întemeieri.
Lăsați să-mi trag
ibovnică marea ! –
Erezia zilei potrivind-o
ancoră trupului ei tânăr,
invadat de alge.

Hulit de-aș fi,
în pedepse uitat – ca-n eres,
răpirii mele
iar sta mult mai bine.

OEDIP

Pe drumul
cu ierburi mișcătoare,
drumul incestului –
șopârle gușate, ancestrale
dislocau implacabilul.

De nerecunoscut, între interdicții
și amintiri
împotrivirii zilei albe
de vară urmam.

Cum aveam răni
la picioare – pietrele
mă incriminau –
am dat să strig
pentru ultima oară;

– "Iubito când mă vezi
dus după lume,
străin și absent
trezește-mă."

LA ORIGINEA MITULUI

Trec
sub dunga pădurii vânătorii călări
– în Câmpie distanțele
se măsoară în zile de călătorie.

Sunt unde mă duce gândul –
între un val de pământ
și ofranda adusă secetei.

Nădăjduiesc a hire
pumnalul de bronz
amintindu-și frâul de mătase.

Oasele mele sunt
la originea mitului
pe care calcă avântat alaiul.

SEMEȚ – VÂNTUL

După amiază târzie –
ca trupul unei femei
prin care poți privi lumea.

Înfrunt
vântul de primăvară
cu anume semeție
ca aceea a firului de grâu
după o lungă tânjire.

Iată îmi spun
năimiții și scurșii, deșteptându-se
din "multul istov",-
cloaca celor învinși
dând de știre zidurilor
știrbite de ploi
și nimicnicie
… așa, strangulată
urbea mi se strecoară
în sânge
până a deveni
- o nouă realitate.

APRILIE – ÎNTR-O MARȚI

Știrbă
moartea îmbracă vorbirea
într-un fel de aură.

De chipul tău
nu-mi amintesc decât
pe apucate ori
cum ar zice fratele nostru
poetul,
"în fiecare zi este
ceva de cinstit."

Aprilie, într-o marți.
Sărbătorile au rămas în urmă
uzurpând privilegii.
Sunt o fire ghinionistă
desigur,
mă poticnesc
de primul fir de iarbă
ca de-o ofensă
"absent și uitat
cât să nu-mi pot
găsi locul."

ÎN INTERSTIȚII

Imuabil
spirit al cohortelor…
Simt cum mă dizolv
iar creierul mi se face
un lan de grâu galbin
depresurizat
unduind în bătaia vântului.

Sus steaua fixă –
de-i zice Polaris, Una
jos surâsul afazic
mai mult decât concludent.

Cum să țin piept
ori să împiedic
vidul ce mă cotropește ? !
În interstiții
i se aude glasul
ca fâșâitul unui șarpe
"Viu sunt eu ? !"

Ulysse

Valeriu Birlan, poet din Câmpia Munteană, membru al USR.

S-a născut la 24 august 1951, în comuna Budești, județul Călărași. Facultatea de Limba și Literatura Română, Universitatea București. Profesor de română și franceză. Doctor în filologie cu teza: *Iacob Negruzzi – viața și opera – Contribuții documentare* (1999).

Volume de versuri: *Tăceri și cuvinte* (1996) (debut editorial), *Colocvii suave* (2003), *Cumințenia pământului* (2007), *Casă ne este uimirea* (2008), *Explozie în roșu* (2009), *Întoarcere acasă* (2010), *Înger pribeag* (2013). Volum de traduceri: Nikiforos Vrettakos, *Poeme* (2012).

Debut cu un grupaj de poeme prezentate de Ion Brad în *Suplimentul literar-artistic al Scânteii Tineretului* (25 iunie 1988).

Colaborări: *Limbă și literatură*, *Manuscriptum*, *Convorbiri Literare*, *Lamura*, *Literatorul*, *Ramuri*.

Vasile Birlan

PLIN ȘI GOL

De unde vine trenul care te-aduce
la mine ? Din ce poveste fără seamăn ?
Și locomotiva, ce gingaș, ce lin se-apropie
de parcă ar izvorî din mijlocul orizontului
și m-ar săruta pe frunte. Iar eu,
așteptându-te, țin gara pe mâini,
țin cerul, țin soarele.
Unde se duce trenul care te ia
de lângă mine ? În ce noapte ? În ce abis ?
Și ultimul vagon, depărtându-se încet,
vestitor al Apocalipsei... Scurtă oprire,
departe ... Și-apoi pleacă,
sorbit de neant, spre nicăieri.

DESCHIZĂTORII

De când au sunat trâmbițele,
umblăm. De unde venim, nu știm.
Unde mergem, nu știm. Dar mergem.
În jurul mijlocului tău – cingătoarea,
argintia cingătoare cu chei.
Lângă fiecare lucru ne oprim – fiecare
ne strigă încet cu glasul lui.
Eu îți cer o cheie, tu mi-o dai.
Și așa, pe rând, deschidem cerul,
deschidem lumina, deschidem arteziana,
deschidem iarba.
Ultima oară ne vom opri
lângă cei trei carpeni
ce străjuie răspântia.
Încet, pe rând o să-i deschidem
să izvodească minune prin crengile lor,
să izvodească poezie,
să-nvăluie lumea, ochii
să-nvăluie visul nostru treaz,
iubito...

AMPRENTĂ

Întind mâna – aerul, ușa, hârtia – ești tu.
Somnul, visul meu ești. La trezire,
țin în brațele-mi deschise
crucea de substanță eterică
a ființei tale.
Orice lucru poartă inscripționat,
ca interiorul unui inel,
numele tău.

LANURI DE FLOAREA-SOARELUI

S-au deschis, iată, s-au deschis
uzinele de frumusețe ale lumii –
precisele, enigmaticele
uzine de frumusețe ale lumii.
Câtă sacră ardoare, cât gând înfiorat,
câtă nemărginire de galben
între verde și-albastru !
Zumzet de astre născânde, grai mut
de zei luminați, copilărie de zâmbete,
înscrisuri solemne, gheizere de sevă !
Dă-mi mâna, iubito, să plutim
peste lanuri ...

EXISTENȚIALĂ

Numerele. Își schimbă locurile
ca-ntr-o retorică a metamorfozei.
Numerele. Horă, luptă pentru spatiu,
clocotitoare magmă alternând
protuberanțe și pete.
Numerele. Simetrii în aproape,
în departe, priviri întoarse
către hău. Structuri elastice,
filante, arminici de puncte,
identități și alterități vălurite.
Numerele. Șiruri fără de șir,
grații ascunse în mitologii
nostalgice, în hermeneutici.
Unghiuri de fulgere
baleind orizontul.
Numerele. Secunde ce se-ntâlnesc
în clipirile ochilor,
cuțite ce taie pe-aceeași oblică,
sânge ce renaște din propria-i umbră,
suind în rană
neuitarea.

ABSENȚĂ

Fântâni ale plângerii,
artezienele.
Plâng străzile, scările, ferestrele,
plâng miresmele, culorile,
teii, carpenii, castanii.
Plâns rotat, picurat,
diluviu de clipe.
La răspântie, zeițe
înalte, subțiri,
șoptind absconsele
verdicte ale destinului –
artezienele.

BĂNCILE

Fiecare bancă din parcuri,
de pe marginea străzilor,
are un cântec al ei.
Fiecare bancă
este un portativ tăcut, vălurit,
melancolic.
De câte ori dorul îmi strânge
pieptul,
merg și stau pe fiecare bancă
pe care am stat
cu tine –
tăcutul, văluritul, melancolicul
lor cântec
să-mi primească lacrimile.

ULTIMA LINIE

Vezi tu ! Uită-te bine pe geamul
vagonului:
sunt ființa stranie,
ființa de vânt
ce merge odată cu tine
în fuga dezlănțuită
a trenului.
Am imbrățișat vagonul
în care ești tu,
mă uit pe fereastră.
Tremur în săgeata mișcării,
mângâi vagonul
în care ești tu,
ating cu vârful picioarelor
podurile.
Aștept clipa când trenul
va găsi ultima linie ...

PUZZLE

Pe pagină, poemul necunoscut.

Statuie de litere
în templul frumuseții.
Sfinx, munte acoperit
de zăpezi, nostalgic hiton.
Caval cu sunet fluorescent,
calendar de pietre
minuscule, menhir, harpă,
siaj cu pescăruși.
Zigurat, potir,
fantă de vizieră.

Altul, dar mereu același –
poemul pe pagină.

DUMNEZEU, ÎNTR-O NOAPTE DE IARNĂ

Dumnezeu e ceva nespus de fragil, de tandru;
e linia fină, muchia troianului de zăpadă;
e liniștea albă, neclintita interogație a nopții;
e vinul cu miere, auriu, turnat în paharul înalt.
E gândul obsesiv, fără dezlegare, la tine; e
neliniștea întrebărilor ce inundă spațiul camerei;
e ușa sobei, lemnul cu grijă pus pe jar;
focul trosnind, poemele citite la lumina flăcării;
e mugurul de martie, aeriana oprire a trenului.

TU –

ești forma mea de gravitație,
certitudinea că pasul meu atinge pământul.
Ești coroana de aer ce-nconjoară planeta,
respirația fără opreliști, ritmul.
Ești siguranța că nopții îi succede ziua,
că nu-i vis mai frumos decât realitatea.

PICTORUL

Pe sub unghii, brun auriu,
culoarea marilor maeștrii
ce-au ridicat lumea-n simetrii.
Pe mâini și pe brațe
roșu de cadmiu, de geraniu
din potirul cu foc,
iubire și suferință
forjă de întrebări.
Pe umeri, galben și verde,
culorile celor două râuri
ce udă semințele vieții,
unul de sus venind,
covârșind câmpia, pădurile,
celălalt urcând din adânc,
devenire, credință.
În ochi, albastru de cobalt,
culoarea visului întrezărit,
învăluind lumea
în mister și uimire.

SĂ NU NUMEȘTI

Nimic să nu numești prea tare –
în verde este îngerul auzului
și l-ai ucide mărturisindu-l.

Nimic să nu numești prea tare –
clipa de față e confirmarea totului
și s-ar prăbuși prin fanta întrebării.

Nimic să nu numești prea tare –
mâna care scrie este orizontul surâsului
și l-ai nega inversând revelația.

Nimic să nu numești prea tare –
zborul e clipirea culorilor în picătură
și l-ai pierde în ruinele văzduhului.

LOCUL TAINIC

Există un punct neștiut, sus, în dreapta,
pe catapeteasma de piatră a gării.
Raze nevăzute pornesc din el, de câte ori
vine trenul, de câte ori pleacă.
Însuși sufletul gării sălășluiește
acolo, însăși așteptarea
ce-văluie peronul în magică
lumină, în roșu statornic.

ÎNGER PRIBEAG

Cine ești tu ? Nimeni nu te vede; chiar eu,
așteptându-te, mă-ntreb pe cine aștept.
Poate cobori din zenit și n-dată,
ajunsă pe pământ, iei formă umană.
Și poate că sunt și eu asemeni
bătrânei cu surâs enigmatic –
de câte ori te-aștept, așteaptă și ea
la capăt de peron; nu vine nimeni,
dar, cu-același zâmbet enigmatic,
bătrâna pleacă și se-ntoarce a doua zi.
Orice tren care vine te-aduce,
orice tren care pleacă te ia cu el.
Poate ești născută din lacrimile mele
și când, brusc, soarele apare din nori,
te desfaci din țesatura de raze
și pleci ...

Averea lui Condrea

Lia Maria Andreiță

În toamna lui 1918, Condrea se întorcea de pe front împroprietărit cu șase pogoane. Provenea dintr-o familie nu prea bogată, dar moștenise dorința aprigă de a face avere. Munceau pe brânci – și el și nevasta. Au cumpărat pământ, au refăcut casa bătrânească. Au cumpărat secerătoare și încă o pereche de cai, buni să facă față la mașină. Alți oameni din sat, cei mai mulți, pe care Dumnezeu îi ajutase să se întoarcă din război fără o mână sau fără un picior, ori chiar întregi, dar betegi la suflet, cu greu făceau față sărăciei. Ei secerau lanurile cu secera. Grâul era, astfel, adunat în snopi și clădit in căi, iar dacă mai venea și o ploaie de vară, boabele se scuturau din spice și recolta se împuțina mult.

La Condrea, curtea era plină de câini slobozi, ca să poată păzi cu spor. Și astăzi, în sat, mai sunt bătrâni care spun de câte cineva: „Uite ce câini are ăsta, ca la Condrea, de nu puteai trece pe drum”.

Țăranul avea ambiție nu numai să sporească averea, dar vroia să-și mărească și neamul. Așa și făcu; își umplu casa cu copii: anul și copilul.

Vara, după ce termina de recoltat întinderile sale, se muta, pe rând, pe fâșiile celor care se rugau să-i ajute și pe ei, în schimbul muncii lor. Pentru bucata aceea, lată de câțiva pași, pe care secerătoarea o aduna la o singură trecere, oamenii rămâneau datori pe toată vara. Cu ei își aducea Condrea paiele. Cu ei curăța grajdurile. Cu ei culegea via. Le dădea doar masa de prânz: o fiertură de corcodușe cu mămăligă rece și mâncare de cartofi.

Între cei șapte copii, se aflau și trei fete, despre care mama lor se lăuda că fiecare are salba ei și cercei din aur. Lumea era mirată, fiindcă știa că nici ea, nici bărbatu-său nu se trăgeau din familii cu asemenea moșteniri.

Se desprimăvăra; era până-n Paști, nu se tăiaseră micii. Ducea oile la păscut, pe la marginea satului, pe unde înverzise iarba, băiatul cel mare, Tănase, care avea vreo 14 ani. În marțea din Săptămâna Patimilor, băiatul s-a întors acasă urlând de durere, cu ochiul drept în mână. Ce se întâmplase ? Tot cu oile se duceau și alți copii. Oile blânde, păsteau cuminți, cu micii lângă ele, iar copiii jucau clincea. Bucățica de scândură care trebuia să zboare prin lovirea cu ciomagul, l-a izbit Tănase în ochi. L-au dus imediat la spital, dar ochiul n-a mai putut fi salvat. Și nici Tănase, rana fiind aproape de creier. A doua zi de Paști, Condrea, îndurerat, își lua rămas bun de la copilul cel mare.

Încovoiat de durere, țăranul, prins în rânduielile țărânii, nu avusese răgazul să judece, pe toate fețele, lovitura primită de la Dumnezeu.

Începuseră pepenii să se coacă. Se obișnuia să se facă, în mijlocul pepeniștei, un fel de cerdac, care îl ajuta pe paznic să aibă sub priviri toată întinderea de păzit. Condrea l-a pus pândar pe băiatul următor. Într-o zi, copilul se duse la coliba vecinilor, unde păzea prietenul lui, Gheorghiță, cu bunicul său. Bunicul dormea, iar nepotul vru să-și sperie prietenul: „Fugi sau tempușc ?” Băiatul crezu că glumește, dar arma se descărcă în pieptul lui plăpând. Bunicul, trezit de zgomotul armei, privea îngrozit. Și plecă în sat, să ducă îngrozitoarea veste.

În ziua de Sfântul Ilie, Condrea înmormântă și acest copil. Și începu să nu mai doarmă noaptea: i se arăta în vis o femeie dezbrăcată, care îl tot mustra.

La vreo lună, într-o noapte călduroasă, când Condrea alerga nebun pe câmp, încercând să scape de femeia care-i bântuia gândurile, Valică, următorul „băiat mare”, se duse și el la salcia pletoasă, unde Argeșul făcea un cot, cam în dreptul fabricii de ulei. Acolo se întâlneau mai mulți băieți, în miez de noapte. Le povestise cineva că în acest loc apare, pe la unu din noapte, în mijlocul apei, o arătare neagră. Când au apreciat ei că trecuse de miezul nopții, au început să strige în cor: „Ora unu a sosit, omul negru n-a venit” – cu ochi țintuiți spre mijlocul apei. Deodată s-a auzit un zgomot din străfunduri, și o furtună năprasnică se dezlănțui. Din mijlocul apei, arătarea întindea două brațe uriașe către ei. Copiii, muți de spaimă, văzură pe Valică plutind pe deasupra salciei, cu cămașa umflată ca un balon. De îndată ce și-a luat prada, arătarea s-a scufundat în adâncuri, cu copil cu tot. Apoi furtuna s-a liniștit brusc, iar copiii, înspăimântați, au fugit la casele lor.

Dimineața, Condroaica nu l-a găsit în pat pe Valică.

Condrea, când a auzit de apă, de întuneric, de furtună, și-a pierdut mințile. Femeia care-i bântuise până acum nopțile, ajunsese să nu se mai dezlipească de el. Iar el o recunoscuse.

Când caii trăgeau dricul cu trupșorul umflat al celui de-al treilea copil, era ziua de Sfântă Maria Mare. Condrea nu mai putu răbda: se aruncă la pământ, în fața mulțimii și a preotului, urlând, cu privirea spre cer: „Doamne, nu-mi lua toți copiii, că la început n-am vrut s-o omor, dar când i-am văzut dinții de aur sclipind în raza lunii, atunci m-a mușcat șarpele de inimă. Ia-mă pe mine, Doamne, că eu am greșit, nu-mi lua copilașii !”.

Lumea asculta cu gura căscată; uitase de mort.

Când s-a terminat războiul, regimentul din care făcuse parte Condrea a continuat să păzească portul Constanța, patrulând până spre frontiera cu Bulgaria. În zona de care răspundea el, erau câteva tufișuri din sălcii pitice. Aproape zilnic venea aici o femeie, care târa o geantă mare de piele, după ea. Făcea o groapă la rădăcina unei tufe, punea geanta și o acoperea cu nisip. Lângă tufa vecină își lăsa hainele și, goală pușcă, se arunca în valuri, înotând. Când se lăsa înserarea, ieșea din apă.

Într-o seară, dădu nas în nas cu soldatul, și intră în vorbă cu el, fără să se sfiiască de goliciunea ei. Condrea se lăsă aproape târât, în tufe. Cum ambele trupuri erau înfometate, n-a fost nevoie de vorbă. Ostoiți, și-au tras hainele pe ei și fiecare a plecat la treaba lui.

În ziua următoare, Condrea a prins curaj și, de cum s-a întunecat, și-a pus hainele lângă ale ei și a intrat în apă. Țăranul nu știa să înoate; înaintă doar până unde apa îi ajunse la piept. Femeia veni spre el ca o sirenă, aruncându-i-se de gât. Și se iubiră în apă cu o patimă mai mare decât pe pământ.

Ea îi făcu și câteva mărturisiri, din care el reținuse că era singură, refugiată, iar geanta aceea conținea toată averea ei.

Condrea fuse anunțat că peste câteva zile se va elibera. Era vestea pe care o aștepta de atâta timp, dar acum parcă avea un nod în gât; că bine mai era în valurile mării, în care plutise alături de misterioasa femeie în toate aceste zile în care dragostea îi pătrunsese în rama trupului.

…Se lăsase seara, femeia se aruncase cu aceeași ardoare pe el, dar se dezechilibrară și căzuseră amândoi pe fundul apei. Condrea, temător, intră în panică – și se sprijini cu toată puterea de trupul femeii. Sub raza lunii, dinții de aur din gura ei deschisă străluciră ametitor, în ochii bărbatului. O forță lăuntrică îi împinse piciorul pe grumazul acesteia. Când corpul nu mai mișcă, își înfipse mâna în păr și-i culese, din gură, dinte cu dinte. Alergă la tufiș, rupse o bucată din bluza ei și legă dinții în ea, ca într-o batistă. Scormoni nisipul și băgă legăturica lângă geanta îngropată. Cără apoi două bucăți de stâncă și le prăvăli pe pieptul victimei. Îi îngropă hainele într-un loc mai izolat. Se îmbrăcă – și-și reluă patrularea.

În ziua plecării, cu cufărul în spinare, spuse că se duce să mai vadă o dată locurile păzite de el. Scoase geanta și dinții din ascunzătoare. Răsturnă totul în cufăr, printre izmene și ciorapi.

Acasă a ajuns după două zile; nebăut și nemâncat.

La auzul acestei povești, oameni îl părăsiră, bombănind: „Eh, aurul, ochiul dracului”…; „De aceea putea el să-și cumpere secerătoare, și Ghiță al meu se târăște în genunchi, că s-a întors olog”…

Condroaica a leșinat; de durere și de prostia bărbatului, că a putut să spună la lume, în gura mare, ce-i spusese numai ei, în șoaptă, sub plapumă, în urmă cu 15 ani.

La groapă au mai ajuns doar popa, dascălul cu sfeșnicul, omul cu crucea, omul cu pleopa și femeia cu coliva și cu pomnețile.

Condrea plecase, nebun, pe câmp.

După înmormântare, înecata nu i s-a mai arătat în vis. Condrea se gândea că, după moartea celor trei băieți, și după mărturisirea făcută în fața tuturor, Dumnezeu l-a iertat.

Îi mai rămăsese un băiat, Țane – și fetele, care se făcuseră de măritat, dar băieții le ocoleau, căci se dusese vestea în șapte sate despre nelegiuirea tatălui lor. Cu chiu cu vai, pe cea mare, pe Marghioala, a luat-o unul al lui Pingeaua, dintr-o familie cu zece copii, săraci lipiți – și leneși. Celelalte au rămas nemăritate.

Ultimul băiat, Țane, era frumos și cumsecade. Ar fi vrut să se căsătorească și el, cu o prietenă a surorii lui mai mici. Era frumoasă fata – și harnică. O chema Florica – și-i plăcea și ei de Țane, dar părinții se împotriviră, iar Florica îi ascultă.

Țane se însură cu o fată săracă, dintr-un sat vecin.

În noaptea nunții fiului, Condrea fu din nou bântuit de năluca femeii înecate.

Peste puțină vreme, se auzi că Țane scuipă sânge; oftică. Se stinse în primăvară.

Condrea și Condroaica și-au târât durerea încă mulți ani, sub privirile nepăsătoare ale oamenilor.

23 februarie 2013, Negoești

(Fragment din volumul *Fântâna cu lacrimi*, Editura Semne, 2014)

Știma apelor

Eliza Roha

Cum dădea colțul ierbii, femeile plecau în grup la pădure după ierburi, mai că le trebuia, mai să scape din jugul de-acasă. Dintotdeauna, pădurea fusese pentru oamenii satelor din jur locul binecuvântat dar și al pierzaniei. Acolo își găseau ascunziș în vremuri haine, acolo găseau vânat să pună carne proaspătă pe masă, de acolo culegeau ierburi de leac folositoare, acolo se iubeau pe furiș, ocrotiți de umbra desișului, de acolo își luau lemne și surcele pentru iarnă, acolo se răcoreau când soarele pustia locurile și ploaia uita să mai vină, acolo se încheiau răfuieli tăinuite. Trecuseră sărbătorile Pascale, fusese la târg cu niște femei și la întoarcere hotărâseră să urmeze cărarea ce trecea prin pădure. Era mai de-a dreptu’ și pe la umbră. Ea se oprise pe o margine de buturugă să dea fetiței să sugă. Obosise și transpirase toată de efort. Pe un braț purtase bebelușa, pe celălalt panerul cu ouă, cocoloașe de brânză și ulcelele cu smântână. Vânduse toată marfa și cu banii câștigați cumpărase ațe de brodat, ulei și lucrușoare pentru fetiță. De fapt, avusese și banii dați pe șest de bărba-su, căci omul ei avea grijă să-i facă parte, fără să știe a bătrână. Și pentru că n-o vedea nimeni, își lăsă legătura de pe cap alături, își desfăcu părul des din coadă și-l răsfiră ca să se aerisească, se descheie la bluză și-și ridică poalele până deasupra pulpelor umezite de transpirație. Răcoarea pădurii și cântecul fără de sfârșit al păsărelelor îi odihneau sufletul cătrănit de răutățile zilnice pe care le îndura. O boare plăcută îi potoli fierbințeala trupului. Auzi chiotele femeilor ce se așezaseră ceva mai încolo. Fetița supse înfometată, apoi adormi cu capul pe sân. Îi șterse brobonelele de pe frunte și de sub bărbie, apoi o acoperi cu tifon să o apere de ciupiturile gâzelor minuscule ce bâzâiau haotic în fâșia de lumină ce străbătea pieziș prin frunzișul înalt al copacilor străvechi. Nicolae, pădurarul, tocmai își făcea rondul. Prinsese de veste că femeile din satele din jur îi traversau împărăția și trebuia să verifice corectitudinea lor. Nu-i veni să creadă când, în apropierea poieniței zări o creatură de vis. Oare să fie chiar femeie ori arătare ? Auzise, ca toată lumea, de iele, de știma apelor și de alte ființe rămase din vremuri de demult, ce nu se arătau oricui și oricând, neasemuit de frumoase, ce ademeneau omul cu farmecele lor pentru ca apoi să-l pocească ori să-i ia sufletul. O tânără încântătoare la chip, cu părul inelat, de culoarea aurului, răsfirat pe umeri și pe spate, ținea la sânii albi, înfloriți ca delicatele cupe de crin, un puiuț de om adormit. Picioarele albe, grațioase, dezvelite până sus de tot, și le ținea în cruciș. Rămase locului încremenit. De parcă l-ar fi simțit, femeia își ridică privirile și automat își trase fusta până la glezne și-și strânse bluza la piept. Se înroși toată. Un bărbat tinerel, cu ochii verzi ca frunza de dafin și sprâncene negre, îmbrăcat în haine kaki, cu pușcă pe umăr, răsărit din frunzișul pădurii, se uita la ea ciudat. I se păru un prinț din povești. Când li se întâlniră privirile, acesta surâse cu blândețe și o întrebă:

– Nu ești fata lu’ Cârlig, a dată după Ion a zmeoaicei lu’ Căpitanu ? Ea dădu afirmativ din cap și vru să se ridice. Omul îi făcu semn cu mâna să stea locului.

– Dacă vrei să te întinzi o țârâ, uite cheia, mai încolo pe cărare, la stânga, este o cabană. Nu te supără nimeni. Mă întorc tocmai deseară. Îi aruncă cu gest ferm cheia la picioare, râse ca de-o șotie și se îndreptă către poiana de unde s-auzea hârjoana copiilor și sporovăiala femeilor. Asta fusese tot. Râsul șăgalnic și scânteia tinerească din ochi. O capcană căreia nu-i rezistă unele femei. Își strânse părul în fugă și-și puse legătura pe cap, luă copilul și panerul, lăsă cheia pe buturugă și plecă să ajungă din urmă grupul de megieșe. Două zile și două nopți stătu ca pe jar. A treia zi, luă fata și apucă drumul spre pădure fără s-o știe nimeni. I-ar fi fost drag să mai întâlnească ochii aceia cu priviri răscolitoare și să audă glasul plăcut, prietenos. S-au plimbat prin pădure, au trecut pe lângă cabană, au păsit pe cărarea pierzaniei umăr lângă umăr, mai bine de o oră. La urmă a condus-o până dincolo de liziera pădurii. Când să se despartă abia a îndrăznit să-i atingă buzele. Arșița iubirii îi cuprinse ființa... Somnul fugi alungat de imaginea frumosului bărbat, ochii o usturau, iar trupul îi devenise un rug aprins. Se întâmplă ca Ion să nu vină acasă decât sâmbăta următoare. Luni se duse la pădure. Găsi cheia pe buturugă, ascunsă sub un mănunchi de frunze. Intră în răcoarea semiîntunericului din încăpere. Ordine perfectă. Se așeză ostenită pe marginea patului. Schimbă scutecele fetiței și-i dădu să sugă. Când adormi

(continuare în pag. 7)

Paula Romanescu

Poeta și traducătoarea **Paula Romanescu** (n. 20.10.1942, Țuțulești, jud. Argeș) este membră a Uniunii Scriitorilor din România, membră a Academiei Central Europene de Știință, Litere și Arte, Paris. A fost decorată cu meritul Cultural în Grad de Cavaler. A primit premii și distincții: Premiul Europoésie, Franța, 1993; Premiul Menhir de poésie, Franța, 1996; Premiul Academiei Carpatica – mari poete ale României, 1998; Premiul de Excelență în traducere, SHR, 1997; Premiul Eminescu de traducere, Turnu-Severin, 2004; Premiul Festivalului Internațional Lucian Blaga pentru traducere, Sebeș-Alba, 1996; 1998; 2004. Majoritatea cărților sale sunt în ediție bilingvă, română-franceză, versiunea franceză aparținând autoarei. Dintre cărțile publicate: *Avril de ma jeunesse en fleur*, 1993; *N'insistez plus*, 1997*; Hypocrite poète, mon semblable, mon frère*, 1995; *Sens*, 1997; *Dialogue/ Dialog*, 1998; 2006; *Haïga*, 1998; *Pensées/ Cugetări*, 2001; *Însorit regat/ Ensoleillé empire*, 2004; *Dar noi, iubire, noi ?/ Mais nous, mon âme, nous ?,* 2007; *101 Poeme*, 2011; *Ecoul Umbrelor/ L'écho des ombres*, 2011 etc. Poezia doamnei Paula Romanescu este asemenea unei dantele, lucrate migălos, dar efortul nu se vede, ieșind la lumină doar măiestria, finețea, eleganța execuției, care este una bine gândită și strunită prin mii de fire de mătase invizibile. Împletirea fericită între real și evanescent invită la reverie dar și la meditație sub zâmbetul unei înțelepciuni deloc mohorâte, ci aproape sprințare, căci adevărata înțelepciune înseamnă tinerețea spiritului.
(**V. Milescu**)

ADORM C-UN ZÂMBET LACRIMĂ SUB PLEOAPĂ

Cu fiecare pas plec mai puțin
Spre un tărâm pierdut din care vin.
Cu jar, fântâna timpului m-adapă,
Mă sting de sete-n cupa grea de crin
Cu gura pe zăvoarele de apă
Rugina din zăpezi în fruct să-ncapă
Rotește bolta-n tija unui spin.
Lumina mea doar un liman de noapte
Cu greieri pân' la țipătul de miriști
m-ajung luciri din oarbe stele moarte
tu în vacarm de liniște te-nliniști.

Te-adun din toată risipirea
În golul plin reinventez iubirea.

CAM GREU SĂ-I DAI NOROCULUI ADRESĂ

Deloc ușor să-i spui iubirii: Pleacă !
Iar dac' având-o, inima săracă
Îți este, e că vrei s-o ții în lesă
Și cântecul de soare să și-l tacă.
Dar cu ce glas s-o chemi când nu e, de să
Răsune tot pustiul, principesă
A nopții – lună albă, dacă
Nici tu nu ai aflat sub cer cărarea
De-o veșnicie cât o noapte lungă
De când de dorul tău se frânge marea
Cu brațe-valuri vrând să te ajungă ?

Eu, norocoasă foarte-n neiubire
Să-i dau și nenorocului de știre ?

TRISTEȚEA MI S-A PLÂNS: SUNT FOARTE TRISTĂ...

Nimeni nu vrea s'aibă de mine știre
Când mă arăt, umilă peste fire,
Parcă-s mereu pe o greșită pistă
Din care-a evadat, ba o iubire,
Ba un ecou de fire optimistă,
Ba un noroc (ce, oricum, nu există !),
Ba o speranță-n prag de împlinire...
Și i-am răspuns: De ce nu vii la mine ?
Mi-e inima a-toate-primitoare;
Loc s-ar găsi destul și pentru tine
Chiar lângă bucuriile amare...

A acceptat pe dată și mi-a zâmbit sfioasă...
Am plâns (de fericire !) – tristețea-mi are casă !

POMII-N LIVADA NOASTRĂ S-AU ÎNĂLȚAT LA CER

Înstăpânită, iarba-i regină în ogradă;
Un pui de prun sălbatic, sfios, vrând să mă vadă,
Dintre scaieți mi-ntinde o poamă de mister.
A pregătit-o trudnic luând din văzduh zăpadă
La vremea rostuită de stea și lerui ler;
Și-a-mpodobit coroana cu spinii ca de fier
Și-acum, în vara-naltă, e tot numai ofrandă.
Să fie solul tatei urându-mi bun venit
La casa părăsită întru chemarea sorții ?
Mustrarea lui tăcută că nu mi-am amintit
Să pun zăvor absenței c-o floare-n fața porții ?

O, câte înțelesuri, o curte înierbată
Păstrează-n nerostitul basm cu a fost odată...

DERETICÂNDU-MI CERUL ÎNTR-O NOAPTE

De toți rătăcitorii printre stele
Mi-am zis: gata cu umbrele rebele !
Iar ele: Pune-ne-ntr-un colț de carte !
Eu cu un zâmbet cartea am închis
Iar clopotul de cer, neinterzis,
M-a îmbiat c-un rai cam într-o dungă
De viață-albastră și, trecând pe lângă
Mărăcinișuri c-un pustiu de plâns,
Într-o mărgea de rouă m-am ascuns
Și, dintr-odat', în baie de lumine
Tot cerul zilelor, dereticat,
Răsfrângere de noapte și-a aflat
În mine.

Știma apelor

(urmare din pagina 6)

o luă ușurel de pe brațul amorțit s-o așeze pe pat. Auzi ușa deschizându-se și simți îmbrățișarea tandră a bărbatului. Cu mișcări pricepute îi răscoli veșmintele, i le aruncă peste preșuri, să-și bucure ochii de frumusețea fără cusur a corpului marmorean. S-au iubit ani de zile și până la moartea lui năpraznică n-a crezut nicio clipă că Nicolae, acel om bun și tandru cu ea, ar fi avut o altă ibovnică măcar cu gândul deși omului i se dusese buhul că ispitea și păcălea femeile proaste și fetele naive.

După moartea lui povestea rămăsese încurcată de parcă n-ar fi fost interesate nici autoritățile să afle adevărul. Femeia găsită legată de pom, aproape de locul unde i-au descoperit cadavrul pădurarului, nu apucase să zică nimic, cine a legat-o, cine au fost criminalii. Ținea ochii închiși, văitându-se din când în când lugubru și, până să se lămurească în vreun fel lucrurile, și-a luat zilele.

Se spune că morțile violente cer răzbunare. De la un timp oamenii se fereau să mai treacă prin poienița unde fusese omorât Nicolae. Când treceau pe-aproape, caii fornăiau speriați, oile behăiau înspăimântate și o luau la goană bezmetice, caprele săreau înnebunite, iar oamenii încercau o stare ciudată de frică, de le venea să-și pună capăt zilelor. Unii chiar susțineau că pe timp de ploaie se auzeau gemete înfundate. Zvonurile se înfiripaseră nu se știe de la cine, unu-și dădea o părere, altul alta și uite-așa întâmplarea ajunsese o legendă. Ba că muieratic fiind sucise capul știmei apelor din helești din inima pădurii și aceasta se răzbunase pe el fiindcă prea o înșela cu femeile din prin satele apropiate, văzuseră ei pe zâna apelor cu părul auriu despletit și goală, în cabană, așteptându-l cu un pruncuț în brațe, desigur, nu-i văzuseră chipul, că nu se cuvenea, ar fi împietrit pe loc ori s-ar fi transformat în arbori de pădure, după cum s-auzise că ar fi pățit unii ce nu-și văzuseră de treabă, de-aia, omul când trecea pe-acolo trebuia să-și vază de cărare și de rostul lui. Alte zvonuri însă se șușoteau cu adevărată teamă. Cică se petreceau lucruri necurate, că pădurarul ar fi adăpostit fugari căutați de oamenii legii, ba unii susțineau că ar fi auzit voci groase vorbind rusește. De fiecare dată când îi ajungeau zvonuri la ureche, ea tresărea. Cine putea fi alta decât ea știma apelor ? Cât despre ruși… Îl așteptase într-o zi și, trăgând fetița de o perdeluță de pe perete, descoperi dedesubtul ei o fotografie cu niște regi și prințese. În mod sigur cel din mijloc semăna cu prințul pădurii, cu iubitul ei ! Pusese perdeluța la loc speriată, apoi, după un timp a mai privit odată. Da, semăna cu Nicolae al ei, chiar și prințesele aduceau cu el la chip și la privire. Adesea ea îi murmura, prințul meu frumos, iar el îi susura crâmpee de melodii rusești. Odată, râzând, îi zisese, în glumă: chiar sunt prinț, ce te miră…

Nicolae crescuse în pădure, la adăpost de curiozitatea lumii. Cu mulți ani în urmă, mă-sa și ta-su apăruseră dintr-odată acolo, ca oameni cu stare, își ridicaseră la iuțeală o cabană în mijlocul unei poienițe, el angajat de primărie paznic la pădure, ea chibzuind o gospodărie în toată regula. Își cumpăraseră mult pământ, un deal, ce le poartă și acum numele, cu șesul dimprejur și ridicaseră o casă iar el învață carte cu un rusnac, ce venise cu o trăsură îndesată cu cărți. Cu timpul, nu se știe cine o recunoscu pe femeie, că ar fi fost de fel dintr-o comună aproape de granița cu sârbii și dată de mititică să muncească la Casa regală a Serbiei. Prea multe nu mai știau oamenii. După ce-i muri tatăl, Nicolae îi preluă munca. Se însură de tânăr cu o fată de-a locului, dar nu o luă cu el în pădure. Nici ea nu știa prea multe despre omul ei. Venea acasă pe neanunțate, uneori trecea zilnic, mai mult să-și vadă copilul, arareori rămânând peste noapte. Pe băiat îl luă de mic la pădure. Străbăteau împreună desișul ce i se părea puștiului nemărginit, îl învăța să vâneze, să ghicească soiurile arborilor și alte plantelor, felurile păsăretului și animalelor cu care viețuia laolaltă și toate secretele pădurii, într-un fel îl pregătea să-i ia, cândva, locul. Nicolae îndrăgise pădurea și freamătul ei, nu știa cum să se poarte între oamenii obișnuiți și nici nu i-ar fi plăcut o altfel de viață, devenise cu adevărat un prinț, căruia împărăția verde și lumea ei necuvântătoare îi erau cei mai credincioși supuși. Se pare că Nicolae aflase cine îi fusese tatăl adevărat de ținea la loc de cinste dar ascunsă de ochii celorlalți fotografia cu familia țarilor. Rusnacul învățător își făcuse datoria și-l pregătise, cândva, să facă față rangului ce spera să și-l asume la vremea potrivită. Poate că la un moment dat a vrut să-și revendice dreptul, recunoașterea rangului, poate a deranjat niște interese, și de aici cumplitul său sfârșit. Cu timpul, nimeni n-a mai crezut în răzbunarea soțului gelos.

Pentru ea rămăsese un vis pierdut. Îi fusese iubit și prieten, sfătuitor și om de nădejde atunci când viața alături de soacră îi devenea insuportabilă. Doamne, cum o mai îmbrobodea el cu vorbe meșteșugite, pe care Ion nu se pricepea să le spună și nici altul pe lume ! Mai avea vreo importanță ? În ciuda celor adeverite, imaginea lui și luceferii verzi din priviri încă îi luminau viața grea, tristă și nelămurită. Știuse cum să le iubească pe toate, brava lui, își zicea acum în gând cu recunoștință pentru anii frumoși trăiți în desfătările iubirii.

(Fragment din romanul *Carusel*, Editura Betta, București, 2013)

Fără rădăcini, te ia vîntul

Emil LUNGEANU

Căscam gura, deunăzi, la un entuziast comentariu anonim pe marginea *Drumului nebătut* al lui Robert Frost, găsit din întîmplare pe coclaurile acestor rețele de bestializare ale Internetului, care cita distihul-cheie *„I took the one less traveled by, / And that has made all the difference”* („Am apucat pe drumul cel mai nebătut / Iar asta toată diferența a făcut.”) ca pe unul „devenit o adevărată ancoră poetică în conștiința colectivă”, de parcă ar fi omagiul adus „Luceafărului huilei” de sindicatele din Valea Jiului. De unde ditamai conștientizarea maselor, bre ? Crezi că dacă Frost a primit patru Premii Pulitzer („piuliță” auzeam pe o pudibundă), e destul pentru ca masele să vorbească azi în versuri ? Pesemne că, prin „conștiință colectivă”, comentatorul o fi vrut să zică „*Facebook*”, altminteri nu se explică. Recent, pe 29 ianuarie, la o lansare la Librăria „Mihai Eminescu”, aflam că pînă chiar și elevii de clasa a patra au ajuns să vină dimineața la școală varză de nesomn după ce pierd nopțile cu feisbuchiseala pînă la orele 3.00, spre bucuria prosperilor traficanți internaționali de organe și de prospături ce vor avea de unde alege ca la supermarket.

Dacă *The Road Not Taken* a rămas sau nu „o adevărată ancoră”, ar fi greu de spus chiar și despre conștiința unei poete ca Maria Mircea Stan, darămite despre colectivele de oameni ai muncii de la orașe și sate. Cert este, însă, că autoarea *Labirintului tăcerii* (Editura Betta, București, 2014) a optat și ea, după pilda americanului, tot pentru drumul „cel mai nebătut” și mai anevoios, acela al unei lirici proprii, în răspăr cu traseele la modă ale poeziei românești din ultimele decenii. Mai mult, prin eleganța și muzicalitatea frazării, cum și prin universul țărănesc căruia i s-a dedicat metodic cu patima unui etnograf sadea, Maria Mircea Stan are evidente afinități cu opera marelui „Degerilă” din New England: „Acolo unde Argeșul doinește,/ Unde se-ngînă apele-n Sabar,/ Mîndru se înalță grîul și foșnește / Între un plug și-o rugă de altar.// Acolo unde mamele cărunte / Vin la fîntînă și-și vorbesc pe șest / Doinele udă brazda de sub frunte / Și pîinea freamătă încet sub țest.// Și Argeșul mai spune cîte-o odă / Că povestesc bătrînii la nepoți / Cum că pe-aici trecut-a Negru-Vodă / Și semnul lui ne-a înfrățit pe toți.” (*Acolo unde...*) E limpede că are să mai curgă multă apă pe Argeș pînă cînd endecasilabul iambic va ajunge să spună, precum metrul antic al *Odei...*, „nu credeam să-nvăț a muri vreodată”. Numai chestia cu poporul „înfrățit” de către descălecătorii lui, povestită nepoților, gogoașa aia e de mult uscată, n-o mai înghit nici cîinii din sat. Că acei zece ani de încăierări fratricide între ahei și troieni, nouă nu ne-ar ajunge nici să ne terminăm încălzirea. Poeta și-a făcut o adevărată rigoare din pentapodia iambică, ceea ce înseamnă că are aceeași grupă de sînge a sonetiștilor, dar consecvența cu care își profesează catrenele aproape omniprezente n-o lasă să se vadă. Și adevărul e că o atare croială e numai bună pentru portul popular: „Zvîcnesc sub tălpi trifoaiele-nflorite / Cosașilor le cad sub seceriș / Cosițele de vînturi răvășite / Venite lîngă brazde pe furiș.// Se prind în horă rumene ca focul / Trifoaiele le-ajung pînă la brîu / Sub brazdă cade secerat norocul / Curgînd prin lama coasei ca un rîu.// Amiezile aleargă-n goana mare / Pe sub coroana nucilor bătrîni,/ Trifoi cu patru foi la născătoare / Stă înflorit la ursitori pe sîni.// Și mîinile cosașilor adună / Mănunchiuri de trifoaie înflorite / Și învîrtesc în hora lor străbună / Cosițele de vînturi răvășite.”(*Hora străbună*) Biografismul menținut îndeobște „la vedere” și rememorările elegiace ale satului din anii copilăriei mai adaugă încă un indicator rutier, de astă dată către răsăriteanul Esenin, la antipod față de contemporanul său Frost dar numai geografic vorbind, căci, așa cum știm, și rusul alesese aceeași distanțare de „atracțiile turistice” de după revoluția bolșevică ale compatrioților săi – futurismul maiakovskian angajat, imagismul sau simbolismul lui Briusov și Blok, lăsîndu-se mai degrabă inspirat de amintirea stepei natale a Riazanului. Căci ce altceva era în definitiv *Drumul meu* dacă nu tocmai versiunea eseniană a *Drumului nebătut* ales de Robert Frost ? „O izbă țărănească,/ Miros de hamuri,/ Icoane vechi,/ Lumină slabă de candele.// Ce proaspete am păstrat / Trăirile din anii copilăriei./ Foc de viscol alb / Sub ferestre.” S-o auzim acum și pe poeta noastră de la Găiseni: „Nestăvilite gîndurile mele / Aleargă pe potecile din sat,/ Desculțe printre crini și albăstrele / Pe unde copiliță am umblat.// Și gîndurile se opresc o clipă / Pe prispa casei unde am crescut,/ Iubirea mea acolo se-nfiripă / Ca dintr-un ochi de vremuri nevăzut.// Le-am rătăcit sărmanele prin cîmpuri / La secerat de grîu și la cosit / Sărmane amintiri, sărmane gînduri / Ca un amurg tîrziu v-ați risipit !”(*Gînduri risipite*). Diferența o face faptul că Maria Mircea Stan nu s-a înstrăinat la maturitate, precum cei mai mulți din generația ei, de locurile obîrșiei, ceea ce particularizează într-un mod rarisim acest univers liric, poate chiar pînă la unicitate. Nu mi se pare, deci, defel exagerat certificatul de autenticitate pe care prefațatorul volumului Aureliu Goci l-a dat acestui ruralism scriind că autoarea „mai mult decît oricare poet contemporan – și sînt mulți – poate să strige cu vigoarea lui Esenin: *Sînt ultimul poet cu satu-n glas* !”, într-o vreme ca acum cînd disputa pe „autenticism” s-a mutat în jungla de betoane și de fiare a marilor aglomerări urbane, iar o căsuță la țară „acolo unde Argeșul doinește” mai interesează numai dacă vrei cumva. permis auto fără examen. Vorba unui elev la bacalaureat, comentînd *Testamentul* arghezian: „Versul *de la străbunii mei pînă la tine* explică distanța în kilometri care exista între poet și rudele sale ce trăiau undeva la țară” (mor după perlele astea, umblu cu ele în buzunar ca Göering cu diamantele). A nu se înțelege însă de aici că poeta poartă ochelari cu lentile roz. Idilismul e un lux pe care nici un adevărat țăran nu și-l permite, oricît s-ar fi născut el poet ca „tot românul”. Cînd nu mai ai nici cu ce face focul în vatră, nu-ți mai arde de sănius și colinde cu zurgălăi pe ulițele satului, afară doar dacă ești cumva dus cu capul. Romantismul Biedermeier, cu a sa feerică iarnă văzută pe fereastră din ambianța tihnită și confortabilă a unui conac bine încălzit de sobe și de șemineu, e doar pentru boieri „ferice” ca Alecsandri, care nu se află sub ordinele Generalului Iarnă și n-au habar ce-i aia Stalingrad. Pentru restul, cei mulți și defavorizați („de soartă”), singurătatea scrisului este refugiul și *Întîlnirea cu Dumnezeu:* „Trosnesc pereții șubrezi de troiene / Și două vreascuri ard în șemineu, / Cu promoroacă vie pe sub gene / Poetul s-a-ntîlnit cu Dumnezeu.//...// Retras în colțul său necunoscut / Cu viscole bezmetice la ușă,/ Poetul nestemate a făcut / Din propria-i durere și cenușă.” Dar nici întoarcerea primăverii și scăderea facturilor nu înseamnă automat comutarea pe muzică de petrecere. Deși categoric stăpînă pe meșteșugul eglogei, așa cum o dovedesc frumoasele tablouri pastorale din paginile volumului de față, totuși Maria Mircea Stan nu se lasă niciodată furată de peisaj, preocuparea sa de căpătîi fiind expunerea unei ideologii proprii asupra permanenței rădăcinilor: „Legătura mea cu pămîntul natal / E mai presus decît orice pe lume,/ Eu nu simt doar vibrații de semn zodiacal / Și nici filozofia unei păreri anume.// Nu sîntem doar proiecții de vis și holograme,/ Piciorul nostru frînge pămîntul de sub pași / Am supt laptele sacru la sînul unei mame / Și am rămas pe brazde țăranilor urmași” etc. (*Pămîntul natal*). Iată ceva cu totul remarcabil în actualele vremi de alienare ale societății post-industriale, cînd despre „legătura cu pămîntul” mai vorbesc doar electricienii. Și cu atît mai demn de salutat este cultul limbii materne inclus în acest manifest pentru păstrarea propriei identități: „De n-aș mai vorbi în română / Mai bine rămîn fără grai / Și gura uscată-mi rămînă / De dor românesc de pe plai. //...// Mă cheamă duios orice piatră / În cîntecul mierlei mă strigă / Miros de sarmale pe vatră / Și-un tuci de făcut mămăligă.// Eu n-aș fi nimic fără datini / Fără poteci și izvor/ Făcea-m-aș pădure de paltini / Prin vînturi să freamăt cu dor ! // Prin veacuri tot simt românește / Ca horele mîndre din sat/ Să simt cozonacul cum crește / Și-apoi să mor împăcat !” (*Dor românesc*). Ei bine, vorbește-le de sarmale și mămăliguță acestor loaze care se-ndoapă toată ziulica la *McDonald's* cu carbohidrați și toată noaptea cu votcă și droguri prin cluburi, dacă vrei să rămîi fără cîțiva dinți ! Sau spune-le că fără limba maternă un popor nu e decît o cireadă în drum spre abator, dacă vrei cumva să te convingi că funerarul marș a început deja. La proba de geografie din cadrul examenului de bacalaureat, o cerință a fost să se scrie cinci orașe importante ale României. Reproduc aici, negru pe alb, răspunsul unui elev român: „*Bucureshti, Iashi, Timishoara, Constantza, Clujna–Poca*”. Și se mai miră unii de ce-mi vine să scot stiloul cînd aud de *Facebook* !

Cred că Maria Mircea Stan a făcut bine că s-a decis, fie și abia după trei decenii de deliberări, să iasă în fine din *Labirintul tăcerii.* Și mai cred, de asemenea, că și eu am făcut bine cînd m-am decis să-i comentez debutul editorial.

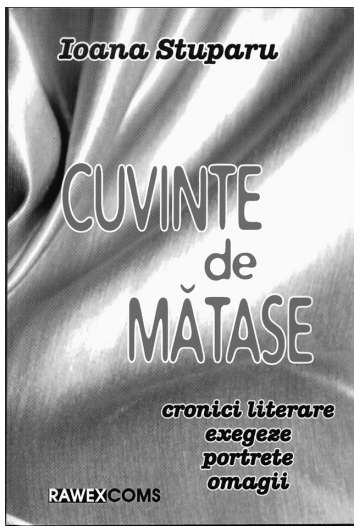
(Maria Mircea Stan, *Labirintul tăcerii*, Edit. Betta, 2014)

Trei cărți, aceeași perspectivă

Victoria Milescu

Doamna Ioana Stuparu este și stup și albină. Este talentată și harnică prin harul pe care i l-a dat Dumnezeu, har pe care îl conștientizează și îl consideră ca pe o datorie ce trebuie onorată. Altfel cum s-ar putea explica mulțimea și varietatea cărților publicate: romane, piese de teatru, cărți de poezie, de povestiri și nu în ultimul rînd cărți în care sunt consemnate impresii despre evenimente din lumea culturală, cu preponderență din lumea literară, față de care Ioana Stuparu are un statornic atașament. În această categorie se pot încadra și cele trei cărți apărute în 2014, respectiv: *Cuvinte de mătase* (Editura RawexComs), *Tihna pelerinului* (Editura Semne), *Autori și atitudini.* (Editura Betta). Unii dintre noi ne vom regăsi în cuprinsul lor consemnați ca autori de cărți, protagoniști ai unor lansări, ori pur și simplu ca participanți la diverse manifestări, cum vom regăsi și atmosfera culturală a unei perioade, care astfel nu se va pierde prea repede în uitare. Eu însămi nu-mi mai aminteam data la care avusesem lansări de carte, cum s-au desfășurat, sau cînd anume participasem la Cenaclul Literatorul, dar grație neobositei doamne Ioana, am rememorat acele clipe de bucurie, de comuniune cu cei ce împărtășesc aceleași idealuri. Aceeași bucurie se simte și în textele Ioanei Stuparu ce scrie cu entuziasm, sincer, nepretențios, aproape colocvial, cu empatie față de oamenii pe care îi apreciază și nu se sfiește să le-o și spună. În cazul cronicilor de carte, impresiile de lectură se combină cu impresii și observații despre autor, în cazul în care l-a cunoscut în carne și oase, prevalând de obicei partea luminoasă, pe care ține să ne-o dezvăluie febril uneori chiar patetic. Această coparticipare dă dinamism și savoare scrierilor sale care nu respectă uneori canonul literar, dar respectă omul și munca sa. Autoarea nu-și reprimă emoțiile, în unele cazuri se bucură ca un copil, dar cînd pierde un prieten jelește precum o femeie simplă din Mârșani, comuna sa natală, căreia îi este cetățean de onoare. Exuberanța i se topește în lacrimi, cum sunt de exemplu paginile în care îl evocă pe olteanul Dumitru Bălăeț, cel care o prețuia în mod special. Sau cînd îl amintește pe Artur Silvestri, cel cu care dialoga pe internet și o încuraja să scrie, ,,un prieten tainic”, dar pe care l-a văzut în realitate abia la biserica Visarion, unde era depus trupul lui neînsuflețit. Cum și moartea face parte din viață, Ioana Stuparu privește înainte cu înțelepciune încercând să descifreze rostul tainic al fiecărei întâmplări, căci nimic nu ni se dă întâmplător. Nu știu cât de lucrată este spontaneitatea sa, atât de expresivă, din care nu lipsesc elemente poetice și chiar regionalisme, nedezmințindu-și ascuțitul spirit oltenesc pe care l-am remarcat într-o epigramă, căci autoarea s-a încercat și aici: „M-apucai, c-așa e viața/ Și olteanu-nfigăreț / El își cântă dimineața:/ M-a făcut muica isteț”.

Ioana Stuparu se dovedește un cronicar fidel al ședințelor Cenaclului Literatorul, „înainte și după Mircea Micu”, dar și al „Întâlnirilor cu scriitori”, un proiect pe care l-am inițiat și condus la Biblioteca Metropolitană, ce urmărea o mai bună cunoaștere și vizibilitate a seniorilor literaturii române și înregistrarea acestora pe casete video. Printre cei invitați atunci au fost: Dumitru Bălăeț, Constantin Abăluță, Ion Murgeanu, Paula Romanescu, Nicolae Grigore Mărășanu, Marin Codreanu, Iuliu Rațiu, Florentin Popescu, Mariana Ionescu, Constantin Carbarău, Gabriel Stănescu etc. Unii dintre aceștia nu mai sunt printre noi și, în cazul în care acele casete înregistrate la Biblioteca Metropolitană s-au rătăcit ori s-au pierdut, rămân mărturiile scrise ale neobositei Ioana Stuparu, care a reușit să prindă ceva din acea atmosferă de efervescență, de prietenie între scriitori, unii venind chiar din provincie în București. Îmi amintesc cum mi s-a destăinuit odată cu emoție: „Câte am aflat, câte am învățat”, semn al receptivității unui spirit deschis la provocările și ofertele vieții. Ioana Stuparu nu se oprește la simpla notație, ci vine cu o evaluare personală, cu aprecieri de bun simț, știind să fie și polemică, cum e în cazul articolului referitor la romanul minimalist, făcând uneori remarci și reflecții profunde. Spune autoarea: „De ce minimalist ? Din cauza crizei de timp ? Nu cred în criză de timp. Timpul este același ca în momentul în care l-a creat Dumnezeu. Mai degrabă cred în criza de echilibru, de conștiință, de respect pentru viață. Ne aflăm în perioada în care se consideră la mare înălțime Puterea banului. Banul dictează. Este încă o încercare la care ne supune Dumnezeu și, după cum se observă, nu prea facem față”.

Ioana Stuparu surprinde *Clipa de lumină* dar s-a dovedit și o scriitoare de forță constructivă pe spații ample și este suficient să menționez dintre romanele sale trilogia *Oameni de nisip*, inspirată și dedicată locurilor în care a copilărit și a trăit o bună bucată de timp.

M-am întrebat uneori dacă e bine să publicăm tot ce scriem ocazional, dar citind aceste cărți-document, am rămas cu un sentiment de recunoștință. Ioana a fost un martor consecvent, onest, consumându-și timp și energie, făcând chiar eforturi văzute și nevăzute. Poate istoricii și criticii literari când vor scrie viitoarele istorii literare complete, când se vor alcătui dicționare și enciclopedii, vor apela și la aceste cărți unde vor găsi climatul unei epoci, cu nume, date și informații reale consemnate la temperatura unui suflet frumos și generos.

Maria Mircea Stan și poezia sa

Eliza ROHA

Într-un timp al dominației versului alb, extrem de metaforizat și de subtil, doamna Maria Mircea Stan vine cu un surprinzător volum de poeme, *Labirintul tăcerii*, Editura Betta 2014, evident ieșind din rând, și reașează la locul valoric cuvenit poezia cu ritm și rimă. Departe de lumea concurențială a poeziei moderne, poeta Maria Mircea Stan are curajul de a-și măiestri pana cultivând formula clasică a versului, în fapt, continuându-și începuturile poetice adolescentine, de pe când frecventa un prestigios cenaclu bucureștean, cântându-și aleanurile, dorurile, iubirile, într-un cuvânt viața, alături de consătenii în mijlocul cărora a ales să-și ducă existența și să-și întemeieze căminul. Adică s-a întors la izvorul primordial al cuvântului legănat în versuri, astfel cultivând o poetică cu reprezentare vie, palpabilă, actuală a sentimentelor și stărilor sufletești.

Ne întoarce la inefabilul poetic cu aripi de mângâieri adiind prin miracolul anotimpurilor, pe câmpurile ce se pierd în liziera pădurii verzi, între crengile pomilor înfloriți, înfrunziți ori încărcați „cu sclipiri cristaline” de chiciură, pierzându-se în labirintul metaforic al căutărilor: *Sau fi-va umbra ta ca o genune/ În care mai pătrund ca un intrus/ Doar zvârcolirea frunzei îmi va spune/ Sub care ploi ?... ce toamnă… te-a apus ?...// Străbat un labirint ca o tăcere/ Pierdută din alaiul unui vânt/ De m-aș opri la geamul tău… părere/ Numai să-ți fiu… sau... urmă de cuvânt...* (*Labirintul tăcerii*)

Sentimente puternice, de dragoste și recunoștință o leagă de pământul din a cărui plămadă de roade ne-am ridicat și în care ne vom întoarce. Atracția misterioasă a pământului ca fundament existențial, de aici iubirea de țarină, adică de țară, de înaintași, de neamul statornicit în ciuda vicisitudinilor ce ne-au bântuit și eroii săi, îi inspiră poetei gânduri și sentimente pe care ni le dăruie în versuri explicite: *Și trec mereu oștirile române/ Să nimicească haitele păgâne/ Coboară din legende peste ceți/ Cu platoșe și arcuri traco-geți.// Coboară-ncet prin nechezat de cai/ Bătrânul Mircea și-un viteaz Mihai/ Neînfricarea Marelui Ștefan/ Îmbărbătând opinca de țăran// În limba noastră daco-latină/ Desfac fâșii de magică lumină/ Și-n pieptul meu de simplu muritor/ Păstrez speranța pentru-al meu popor.* (*Visul țării*)

Satul și oamenii săi, cu trăiri tumultoase ce deapănă firele nevăzute, când împletite, când curgând pe drumuri despletite, ale sufletelor celor în viață și ale celor duși în cealaltă lume cu frumusețea naturii, de la câmpul unde domnește *Adierea vântului/ Legănarea spicului/ În mijlocul câmpului…* (*Spicul grâului*), la pădurea fremătândă de doruri, la cerul „tăcerilor astrale” *...ca într-un labirint/ Când flori de colț pe stânci stau să-nflorească,/ Sub mângâierea lunii cu raze de argint* (*Tăceri astrale*) se regăsesc într-o expresivitate vie a sincerității de netăgăduit a poetei. Imagini de o frumusețe tulburătoare spală cugetul cititorului de angoasele unei lumi în derivă, invitându-l la întoarcerea în „labirintul tăcerii”, un labirint al filosofiei ancestrale, al satului ca entitate spirituală, perenă, purificatoare, izvorul nesecat al vieții în care se îngemănează trecutul cu prezentul și viitorul.

Citindu-i poemele, deslușim o candoare poetică altoită pe o filosofie de viață izvorâtă din morala creștină românească, pură, onestă, în același timp dârză în dreptatea ei, având ca fundament obiceiurile, tradițiile, transmise din generație în generație, dragostea și respectul pentru universul rural, ca temelie pe care s-a rostuit neamul, prin generațiile care s-au succedat: *Strivit de vitregia năvalnicului vânt/ Stă chipul tău prin frunze căzute la pământ/ M-aplec să-ți caut chipul pe sub omătul greu/ Dar printre frunze triste stă numai… chipul meu.* (*Metamorfoză*)

Poeta Maria Mircea Stan cântă ca o privighetoare neobosită ce-și caută dragostea, dezlănțuind în cascade metaforice versuri armonizate de ritm și rimă, atestând un adevăr al zilelor noastre, departe de conceptele ce bântuie mapamondul prezentului cum că lumea satului s-ar fi stins odată cu domnia internetului. Nimic mai fals. Dovada o găsim în cânturile izvorâte din sufletul nealterat al poetei care ne povestește cu farmec și talent despre părinți și bunici, despre copii, despre neamuri și ceilalți oameni, despre cei plecați dintre noi odată cu tristețea ce-i inundă sufletul: *Doar crucile rămân pe loc tăcute/ Ca niște gardieni de oseminte,/ De vânturi și de ploi mereu bătute/ Stau crucile de veghe la morminte.* (*Stau crucile de veghe*) Despre obiceiuri, tradiții, despre frumusețea anotimpurilor, despre munca din gospodărie, despre grădină, despre pădure, despre drumuri, cărări, fântâna satului, într-un cuvânt despre fantasticul și paradoxalul univers rural, cu bune și cu rele: *Nu-mi plac cameleonii nicidecum/ Urăsc necinstea și urăsc minciuna/ Văd omenirea prin tabac și fum/ De mă târăsc prin viață mi-e totuna.//* […] *Mă simt trădat de propria-mi ființă/ Eroarea unui semn zodiacal/ Nu am nimic murdar pe conștiință/ Doar că sunt beat în cel din urmă hal.* (*Refugiu*). În versurile sale se împletesc în mod firesc bucurii și tristeți, speranțe și dezamăgiri, stări sufletești contradictorii ce caracterizează spiritul treaz al comunității: *Nu mă mai tem, deși năluci viclene/ Îmi bântuie odaia cu păpuși/ Pereții au făcut și ei migrene/ De gânduri ghemuite pe la uși.* (*Gânduri rătăcite*) Eroina poeziilor sale este însăși viața, clocotitoare, surprinzătoare și de neînlocuit: *Că viața mea nu-i ca o scenă/ Și nici tarabă de piețari/ În lumea tragic de obscenă/ Unde se vând senzații tari./ / Mai rătăcesc debusolată/ Pășind stingher și fără sens/ E-n grevă soarta mea uitată/ E-n grevă dorul meu intens.* (*Senzații de toamnă*).

Doamna Maria Mircea Stan ne încântă cu o poezie plină de viață, adevărată, surprinzătoare prin diversitatea tematicilor, de la farmecul firului de iarbă și al stelelor sclipind în noapte la filosofia creației divine și al rostului nostru pe pământ, cultivând metafora frumosului și a binelui, ca izvorul de-a pururi nesecat ce pornește dintr-o zvâcnire sinceră, nealterată a sufletului românesc.

Don C. Ștefan

Două doctorițe competente, cu talente literare deosebite

Pe doamna doctor Elena Armenescu am descoperit-o în paginile prestigioasei reviste *Cetatea lui Bucur*, condusă cu atâta competență și dăruire de scriitoarea Elisabeta Iosif – două doamne ale literelor românești, ce s-au reunit printr-o pagină de poezie, pe care Elena Armenescu i-o dedica lui George Enescu.

Cunosc mai multe doctorițe scriitoare: Caterina Scarlet, Veronica Maria Florescu – iar acum, pe Elena Armenescu. De fapt, eu sunt prieten bun mai ales cu niște bărbați medici, încântați de muze: oameni citiți, culți, cu un suflet complex și cu o viață afectivă ieșită din comun – specifică meseriei lor de glorie și de risc. Totodată, activitatea acestora, grea și riscantă, alunecă spontan, de la clipa salvării unei alte existențe, la cea a eliberării de oboseală și griji, prin lectură ori prin scris. Operele artiștilor medici, doamne ori domni, au ceva specific și merg la esențe: ei se exprimă concis și spiritual, încercând să descopere, prin cuvinte, și alte cărări ale labirintului sufletesc și trupesc, ale personajelor pe care le-au cunoscut în munca lor de zi cu zi.

Simpatiei mele pentru această categorie de oameni i-a venit în întâmpinare, de curând, o întâmplare fericită. La cenaclul literar „Octavian Goga”, condus de scriitorul Geo Călugăru, am întâlnit-o din nou (de fapt, prima oară ca persoană fizică) pe doctorița Elena Armenescu, în calitate de prozatoare – autoarea volumului *Gânduri de vecernie*.

M-au impresionat două amănunte: frumusețea deosebită a autoarei, de pe coperta a patra (probabil, puțin mai tânără) și titlul cărții *Gânduri de vecernie*. O persoană atât de frumoasă și talentată nu o pot crede a fi așa de religioasă, încât să se închine în fiecare zi ! – mi-am zis în subconștient. Mai degrabă, vecernia la care se referă e un fel de purificare sufletească și descătușare, după o noapte de veghe lângă patul unui copil bolnav… Și m-am apucat să citesc volumul său, cu o atenție sporită sub această impresie. Intuiția mea era corectă: Elena Armenescu scrie o proză profund umană, la intersecția dintre știință și religie: „Calea tăcerii este rezervată unui grup regal și o exersăm fiecare dintre noi, perioade mai lungi sau mai scurte, întreruptă de obligațiile inerente vieții și chiar de implicarea de care aminteam” (p. 7).

În lectura *La porțile veșniciei*, făcând o paralelă între vitejia lui Făt-Frumos de odinioară și entuziasmul unor tineri contemporani, aventurându-se în zboruri cosmice, se realizează, cu îndemânare o paralelă între tradiția folclorică și evoluția științifică: „Tinerilor aruncați în vârful sulițelor, în vremurile dacilor, le-au luat locul acum tinerii aruncați tot în sus, dar în rachetele care uneori iau foc. Este tributul plătit de omenire pentru îndrăzneala de a se apropia de cele neîngăduite, nevăzute, create de Dumnezeu” (p. 9).

Blestemul tracilor nu-i chiar o reîntoarcere în vremurile imemorabile, ci o prezentare picturală a frumuseții munților de pe Valea Prahovei.

Eseul *Soarele*, așezat la începutul volumului, este o împletire între filosofia despre lumină și tăcerea omului creator, reflectând principiile sale revelatorii.

Narațiunea *Gânduri de utrenie*, care dă și titlul volumului, citează, e drept, câteva dintre textele biblice, după Matei, prilejuind însă un dialog inteligent și instructiv între niște doctori, aflați la un congres de specialitate, la Geneva, dezvăluind cele mai moderne concepții contemporane despre raportul dintre puterea oamenilor de vindecare, cu ajutorul medicinii, și bunătatea lui Dumnezeu de iertare și lecuire prin Duhul Sfânt: „Dumnezeu are rezervele lui de *arme* secrete. A fost mare bucurie, sentiment de triumf științific adevărat, când Jennifer, apoi Pasteur au realizat vaccinul. S-a crezut că vom ține totul sub control, dar nu a fost așa” (p. 171).

Observați că am oscilat între povestire, lectură, eseu, aș putea chiar zice cugetare – fiindcă, de fapt, stilul lecturilor din acest volum prezintă toate aceste caracteristici. Tocmai prin forma ei, ne încântă cartea de proze scurte, filosofie și destăinuiri, a talentatei doctorițe Elena Armenescu, atingând performanțe și în literatură, ca medic de suflete, deși meseria ei de bază rămâne să vindece trupurile celor în suferință.

Vă las plăcerea să lecturați minunatele pagini ale acestei cărți.

(Elena ARMENESCU, *Gânduri de utrenie*, Editura *Mirabilis*, București, 2013)

Doamna Veronica Maria Florescu este o altă doctoriță care sădește cu pricepere flori estetice în câmpul minunat al literaturii românești, tinzând spre profesionalizare, după cum afirmă, pe coperta a patra a cărții criticul literar Aureliu Goci: „Cartea doamnei Veronica Florescu oferă o lectură polivalentă, instructivă și cu multe implicații morale”… Citatul ales se referă la *Înflorire în toamnă* – titlu pe care îl consider sugestiv, în sensul că autoarea se afirmă în cea de a doua sa profesie: literatura, la o vârstă mai înaintată, străbătând cu rapiditate etapele de creație ale tinereții și maturității. Lectura care dă și titlul volumului prezintă un dialog între doi maturi, soți și soție, un avocat și o chimistă, care nu reușesc să se înțeleagă fiind două firi diferite, cu alte orizonturi asupra lumii și a vieții. Dialogul lor are loc într-o dimineață, la o cafea. Mai târziu însă, soțul fiind bolnav, este internat în spital și operat, sub îngrijirea soției sale, pe care anterior o contrazisese, aceasta dovedind un suflet nobil și generos, cu o înțelegere aparte asupra comuniunii și interdependenței dintre oameni.

O altă povestire, *Crăciun magic*, se îndreaptă spre lumea minunată a copilăriei, înfățișând-o pe nepoata sa Andreea, din Canada. Autoarea este specializată în literatura pentru copii, amintind, în acest sens, volumele: *Darul zânelor*, *Familia din pădure*, *Fetița și vulpea* și altele. Deși transfigurată într-o bunică de peste ocean, sosită „în țara frunzelor de arțar”, la fiul său, căsătorit aici, naratoarea petrece Crăciunul și Anul Nou, alături de acesta și soția lui, precum și de nepoata Andreea. Este un prilej de a ne prezenta o fetiță drăguță și inteligentă, inventivă, care vorbește corect româna și engleza, probabil limba folosită în partea respectivă a Canadei. Această fetiță dragă are o serie de inițiative, se bucură de darurile primite de la Moș Crăciun și devine un fel de liant de lumină între părinții săi și bunică.

Doamna Veronica Maria Ionescu ne-a relatat, în cadrul cenaclului literar „Destine”, condus cu multă competență de Victor Gh. Stan, unde este una dintre cele mai active participante la dezbaterile estetice, despre călătoria sa în Canada, iar povestirea la care mă refer transpune în limbajul copiilor întâmplările trăite și sentimentele deosebite din sufletul doctoriței mature, unde chiar moartea bunicului fetiței pare o călătorie pe o stea îndepărtată.

Deși cuprinde texte adresate atât copiilor (mai amintesc povestirea *Sorina*), cât și maturilor, totodată, cartea sa are farmec și unitate constructivă, motiv pentru care domnul Emil Lungeanu, critic de autoritate și cu un simț intuitiv deosebit, o numește, în cuvântul introductiv „O adevărată Ana Aslan a scrisului contemporan”, adăugând: „Fără doar și poate, condeiul doamnei Veronica Maria Florescu este și el plin de amprente vizibile. El aparține unei scriitoare singulare, mai presus de demersul estetic propriu-zis, virtuțile sanitare ale facerii literaturii” (p. 7). Subscriu la părerile prietenului nostru, adăugând că am parcurs acest volum de proză cu plăcere și interes, desprinzând concluzia că m-am întâlnit cu o scriitoare în plină ascensiune.

(Veronica Maria FLORESCU, *Înflorire de toamnă*, Editura Betta, București, 2014)

BOALA ȘI MOARTEA LUI CĂLINESCU

Nicolae Georgescu, *Boala și moartea lui Eminescu: documente, mărturii, ipoteze,* Casa Editorială Floare Albastră, 2014

Emil Lungeanu

Speologii vor fi fost contrariați, probabil, auzindu-l pe răposatul patriarh Teoctist cum că „Isus Hristos s-a născut într-o peșteră foarte modestă". Fiindcă acești oameni ai cavernelor, ca mai toți savanții în genere, sînt mult prea serioși pentru a putea gusta umorul marilor spirite de genul fostului Preafericit (*e.g.* „Și preoții, la fel ca fotbaliștii, intră în joc cu un veșmînt, ceea ce înseamnă că sînt multe asemănări între noi."), iertate le fie păcatele. Geologii, și ei, vor fi fost la fel de surprinși auzind că în 2009, la Oradea, s-a scos *din piatră seacă* ceva izvorît „dintr-o sete generală de cunoaștere" – *Cartea trecerii. Boala și moartea lui Eminescu*, căci doar cine îl știe pe subtilul ei autor ar putea ghici în alegerea Editurii „Piatra seacă" un tîlc anume. Or, ce alta este lespedea de mormînt sub care zace îngropată astăzi istoria căderii Arhanghelului Mihail dacă nu chiar o „piatră seacă" ? Prefațîndu-și cu multă precauție recenta reeditare - extinsă și revizuită - a *Bolii și morții lui Eminescu* la Casa Editorială „Floare Albastră" (București, 2014), profesorul Nicolae Georgescu și-a definit din capul locului demersul ca pe o „convocare a documentelor" după o metodă strict filologică, adică spre lectura lor „completă, contextuală, comparativă", străină de orice intenții teziste și apodictice. Și la drept vorbind, impresia generală este într-adevăr una de abordare de tip fenomenologic, de expoziție „fără vînzare" a unei colecții, limitată la trecerea în revistă a mărturiilor și tăcerilor, inventarierea *sic et simpliciter*, fără părtinire și fără ierarhii, a surselor, opiniilor și ipotezelor exprimate, lăsînd cititorului libertatea de a trage singur concluziile.

Cel mai important aspect mi se pare însă acela că, oferindu-ți ocazia de a vedea „cum au căutat, cum au dedus alții adevărul" în chestiunea ultimilor șase ani pămînteni ai Eminescului, ceea ce ți se propune este de fapt un colocviu *despre metode*, ba chiar, în formula mai cuprinzătoare a autorului, „un roman documentar de mentalități". Prefața lui are o înrudire cu argumentul cu care Ioan Popa și-a introdus *Regii romanelor de zece sfanți,* o istorie a foiletoanelor „de mistere" din revistele literare ale veacului XIX, recent apărută grație d-lui Nicolae Roșu, directorul Edit. Betta. Fiindcă și acolo textele au fost „expuse ca într-un muzeu" (din Pelimon, Nicu Gane, Teleor, Z.C. Arbore, Iosif Vulcan, Baronzi, Dora d'Istria, Carmen Sylva, Gr. Grandea, Ioan Russu-Șirianu, N.D.Popescu, V.R.Buticescu, Pantazi Ghica, Ciru Oeconomu și alții), iar inițiativa dezgropării și reabilitării lor devine și ea un adevărat „roman documentar de mentalități" avînd ca principal personaj negativ oportunismul lui George Călinescu („primul buldozerist al criticii literare românești"), a cărui panoramă de istorie literară „a stîrnit în epocă un scandal uriaș" pentru aruncarea la gunoi, cu etichete de „imitatori", „colportori", „diletanți" „semidocți", vetuști și „tombatere", a majorității literaților veacului XIX. Ioan Popa notează în rechizitoriul său: „G. Călinescu a avut o influență foarte rea asupra tuturor criticilor literari care i-au urmat și l-au imitat crezîndu-se la rîndul lor dumnezeii literaturii române. El a deschis calea desacralizării în literatură, care avea să meargă ulterior, după 1989, pînă la contestarea (chiar negarea) valorilor poeziei eminesciene și a valorii marilor clasici ai literaturii române.(...) Se vorbește cu un dispreț evident în dicˆionare despre scriitorii noștri vechi. De multe ori li se atribuie eticheta de „autodidact" sau „semidoct", ceea ce este nu doar uluitor, ci și scandalos. Cu foarte puține excepții, aproape toți scriitorii noștri vechi au fost medici, avocați, economiști, profesori etc. Erau oameni învățați ai timpului lor. Erau aproape toți poligloți.(...) Corespondau cu marile personalități europene de atunci, făceau cunoscut numele poporului român în lume și încercau să-și ocupe locul binemeritat între elitele intelectuale ale Europei. George Baronzi de exemplu apare în ***La grande Encyclopédie Française*** (IV, 1885-1901) într-o vreme în care numai Alecsandri și Eminescu mai erau acolo. (...) Această *atitudine defăimătoare* [s.n.] față de oameni de cultură ce au trăit și au scris cu aproape un secol înaintea detractorilor lor ridică *mari semne de întrebare privitoare la obiectivitatea anumitor critici români*. [s.n.] (...) În schimb, figurează în toate dicționarele și istoriile noastre literare la loc de cinste, comentat pe pagini întregi și cu fotografia de rigoare, neștiutorul de carte Cilibi Moise, bocceagiu care a trăit în anii 1812-1870. Acesta este considerat de toată critica românească, fără excepție, ca un izvor sacru de înțelepciune de la care trebuie să se adape întregul popor român (...) aducîndu-se ca justificare în acest sens faptul că a fost „un înțelept ambulant, autor de glume" și că avea o tarabă pe Podul Calicilor." Mai grav, sub acoperirea cenzurii călinesciene, comuniștii „au putut legitima epurarea scriitorilor vechi care erau neagreați de regim din cauze pur politice", pentru ca după 1989 criticii „să întoarcă foaia" aruncînd la tomberon pe scriitorii „proletcultiști" de altădată: „Nu am auzit pe nicăieri în Franța sau în Germania că Brecht, Appolinaire sau Rimbaud ar fi „autori proletcultiști". [ca să nu mai vorbim de Pablo Neruda, Sartre, Șolohov sau Mo Yan, toți laureați Nobel – n.n.] Numai în România se folosecˆte acest termen ca unealtă rechizitorie." Și parcă pentru a demonstra că pînă și truismele pot servi totuși la ceva, Ioan Popa ne reamintește: „Literatura nu e un partid politic."

Ei bine, de ce am insistat atît cu această paralelă ? Deoarece nici cînd e vorba de dogma biografică *Viața lui Mihai Eminescu* (1932) „nu e greu de polemizat cu G. Călinescu peste ani" – ne spune Nicolae Georgescu, fără s-o facă totuși, el însuși, cu vehemența mai sus citatului I. Popa. „Imaginile lui Eminescu ies și reintră în istorie de peste tot, fiecare critic sau memorialist al său are una și o exhibă cînd îl deranjezi din somnul de veci ; cum ar putea rămîne G.Călinescu singura voce după ce s-au desființat toate celelalte ? (...) Asta ar însemna că noi nu mai avem nevoie nici de istorie literară: la ce bun să mai cercetăm, să mai scotocim cînd avem ce ne trebuie ?" De fapt, nici nu ar fi posibil să compari pițigăiata „voce" a lui Călinescu cu „celelalte", tot așa cum nu poți compara pe Caruso cu Guță manelistul și nici „iepurele cu știuca", vorba lui Țuțea, cîtă vreme „el nu ne transmite o colecție de informații despre Eminescu, ci o sinteză" – dar care, totuși, se vrea „imaginea unică, definitivă" a lui Eminescu. Tot ce ar fi putut atenta la monopolul ei a fost taxat ca „accident" bibliografic, cu bineștiuta emfază de tip *aquila non capit muscas* a tenorului operei eminesciene: „Cînd nouă ne lipsesc cărți serioase de istorie literară, mai sînt oameni care să răscolească *mizeriile vieții unui poet* [sic ! – s.n.] și să le prezinte în cărți pretențioase și seci cum a fost aceea a d-rului Vlad." Astfel, exagerările lui Scipione Bădescu sînt o „vulgară declamațiune", studiul *Mihail Eminescu, cauzele morții sale* al prof. George Potra (1934) e „numai un pretext" pentru autor, „care poate nu înțelege o iotă din poezia lui Eminescu, de a se îndesa cu numele lui în bibliografia eminesciană" – dacă nu chiar vreo fantomă a lui Octav Minar („Există un profesor cu numele de George Potra ?"), cît despre frizerul D.Cosmănescu, se înțelege, pe pîrlitul ăla nici nu se mai ostenește să-l bărbierească. Și totuși, în orice proces penal, mărturii ca a lui Cosmănescu, George Potra, Al.Tălășescu, – fie și compilate de alții – ar fi făcut praf teoria dr. Vineș urmată de „divinul critic", de unde și îndreptățirea lui N. Georgescu de a le chema la bară ca o adevărată instanță de judecată. Dar o face cu moderația ce-l caracterizează, respectiv ca o instanță din vremea împăratului Teodosie, cînd o lege propusă de episcopul Ambrozie declarase lipsite de putere și valoare „hotărîrile luate la mînie" de judecători, făcînd obligatorie trecerea unui termen de 30 de zile după pronunțarea sentinței, *pentru calmarea nervilor*, după care dosarul era reexaminat „la rece", ca o garanție a temeiniciei condamnării pronunțate. Măsura talentului de echilibrist al lui N.Georgescu n-o poate da decît contrastul cu acrobațiile „mortale" ale mai temperamentalului Călin Cernăianu (*Recurs Eminescu: suprimarea gazetarului*, 2000) sau cu cravașa dresorului de patapleși („pitici mizerabili") Constantin Barbu, cu care, dacă se încrucișa pe stradă Călinescu azi, cred că-și scoteau și cîțiva dinți. E remarcabil că, după „convietuirea" cu Eminescu vreme de două decenii în răstimpul cărora a editat atîtea volume scoțînd la lumina zilei mărturii inedite ori uitate, de la *A doua viață a lui Eminescu* (1994) și pînă la *Boala și moartea lui Eminescu* (2014), Nicolae Georgescu nu și-a radicalizat discursul, nu s-a monologizat și nu pozează azi nici în specialist „singur printre eminescologi", avizat fiind fără îndoială că – de la Bernard Shaw învățătură – „specialist înseamnă unul care știe din ce în ce mai multe despre din ce în ce mai puține." Prin comparație cu bățosul Călinescu care le pretindea „minariștilor", precum Trahanache, să-i prezinte lui personal „docomentul", autorul nostru nu face din propria „convocare a documentelor" vreun prilej pentru polemici sau tranzacții de grădiniță („dacă mi-o arăți pe-a ta, ți-o arăt și eu pe-a mea"), ci pentru recompunerea din cioburi a unui mozaic spart: „Noi nu pretindem că am edificat alt chip al lui *Eminescu tîrziu,* dar (...) credem, cel puțin, că am pus dialogul în firea lucrurilor". Cîteva din piesele asamblate în acest *puzzle* prin „punerea la dispoziție a ceea ce știe fiecare în parte" fuseseră trecute sub tăcere de toți biografii poetului (începînd cu G.Călinescu, G.Munteanu, Petru Vintilă, D.Murărașu) întocmai ca și în cazul textelor dezgropate de Ioan Popa, așa cum arătam mai la deal, din subteranele cenzurii călinesciene, unde „s-au pierdut în acest fel sute de biografii și opere din perioada copilăriei literaturii române". Tot o premieră absolută este și investigarea unor personaje al căror rol a rămas obscur, bunăoară enigmatica *repetiție a agresiunilor fizice* suferite de poet din partea nebunului (?) Petru Poenaru în stabilimentul „Caritatea" (indiciu de neglijență în supravegherea și siguranța lui), încă necercetată pînă aici. Coincidența acestui nume cu al fiului cel mare al unui anume colonel Grigore Poenaru, a cărui fostă noră era fiica pictorului craiovean C.Lecca, este stupefiantă, respectiva nefiind alta decît controversata Cleopatra Lecca-Poenaru, giugiuca din *Pe lîngă plopii fără soț* și din *Dalila* căreia poetul îi punea la poștă, să ne reamintim, aceste frumoase complimente: „Ești o mizerabilă cochetă, Cleopatra. Tu m-ai ucis moralicește. Mi-ai rupt șira spinării (...) Dalilo, ai făcut să cază toată primăvara vieții mele la pămînt, încît nu s-alege nimic de ea. Și de ce ? Ce rău ți-am făcut eu" etc. Abia răscolind vastele note de subsol ale volumului lui C.Popescu-Cadem *Titu Maiorescu în fața instanței*

(continuare în pag.11)

BOALA ȘI MOARTEA LUI CĂLINESCU

Nicolae Georgescu, *Boala și moartea lui Eminescu: documente, mărturii, ipoteze,* Casa Editorială Floare Albastră, 2014

(urmare din pagina 10)

documentelor (2004), descoperi odată cu Nicolae Georgescu de ce acea poamă dulce-amară gustată de poet era numită în ciornele lui „dama de cupă”. În 1878, divorțase de colonelul dumneaei cel scandalagiu, bătăuș, bețiv și mare cartofor după ce acela îi tocase la poker averea, dar apoi, încercînd să și-o recîștige, o luase pe urmele mangafalei și se îmbolnăvise la rîndu-i de patima jocului de cărți, neglijîndu-și taxele datorate pentru fetele ei trimise la Iași la pensionul Emiliei Humpel (sora lui Maiorescu – *nota bene*), încît Eminescu ajunsese să le achite el însuși. Și oare degeaba se tot publica insistent *Dalila*, fără voia poetului, în 1886-1890 ? Începe deci să capete contur ipoteza senzațională a unei polițe plătite de „nebunul” Petru Poenaru pentru mă-sa ori, dimpotrivă, pentru tac-su, răzbunare favorizată de neglijența celor de la „Caritatea” – de nu cumva chiar abil *dirijată* de adversarii lui Eminescu prin suspecta internare a craioveanului în același sanatoriu cu „bibicul”. Căci mirarea lui Pampon „Ce căuta neamțul în Bulgaria ?” este și a subsemnatului: ce căuta, în termenii amintirii lui Dumitru Cosmănescu, „unu’ furios care a fost director sau profesor de liceu *la Craiova*” (s.n.) într-un ospiciu bucureștean ? Și încă tocmai la clinica particulară a doctorului Șuțu (care, vorba lui Cernăianu, pompase mercur în sărmanul poet „ca într-o fabrică de termometre”), ba, ca să vezi fatalitate, tocmai cînd poetul era reinternat acolo, după odiseea „Caritatea” – Oberdöbling – Hall – Mănăstirea Neamț – Mărcuța. Ce mică e lumea ! Dar nu-i cumva, totuși, *prea* mică pentru un rasol medico-legal așa de mare ? Căci, deși lovitura letală cu cărămida aplicată de Petru Poenaru (*i.e.* asasinarea) era deja notorie începînd din 1893, ea a fost redusă după 1931 la o „legendă” benignă, în locul căreia s-au pus în circulație fantezistul diagnostic de endocardită și tiribombele aruncate prin gazete despre „vestitului clinician prof. dr. Thomescu”, invocat ca autoritate în domeniu de vestitul medic-legist prof. dr. George Călinescu fără barem ca respectivul doftor să fi avut vreo treabă cu cardiologia. E limpede ce se întîmplase atunci, în iunie 1889, cu bîlbîiala diagnosticului și chiar a datei morții: personalul sanitar trebuia scos basma curată (și apropo de basma, pînă și bandajul de pe capul defunctului, după autopsie, este cînd „negru”, cînd „alb”). Dar biografii lui Eminescu ? Să fi fost reputația doctorului Șuțu mai demnă de a fi apărată decît a pacientului său ? Dacă un critic cu pretențiile lui Călinescu, pentru care „Eminescu” este sinonimul întregii literaturi române, n-a pregetat nici măcar dînsul să închidă ochii la dovezile eliminării poetului, făcîndu-se el însuși „gropar al acestor adevăruri incomode”, atunci ce și cît mai rămîne credibil din judecățile *Istoriei* sale ? Oare stigmatul luetic injust pus lui Eminescu (fie și „diluîndu-l în eufemisme”, cum face el undeva paradă de băiat subțire) să fie mai puțin infamant decît etichetele lipite atîtor literați ai veacului XIX ? Celebrul ardelean N.Nicoleanu (dispărut la 35 de ani) este un „misogin grobian” căruia i s-a acordat „o importanță nemeritată”, G. Sion (exceptîndu-l pe memorialist) și Țichindeal sînt „fără însemnătate”, Andrei Mureșanu e „sub orice critică” (vezi, de-aia nu se mai deșteaptă românul), Costache Negri e „amator”, Prale face stihuri „îngrozitoare”, Haralamb Lecca „odioase” („poezie de spital și cimitir”), Radu D. Rosetti „o poezie diletantistă de tribunale și barou”, Dinicu Golescu „are sperietura primitivului”, Crețeanu e „făcător de goale versuri” (de unde s-a și păstrat pînă astăzi *Cîntecul străinătății* cu maxima lui „Fie pîinea cît de rea, tot mai bine-n țara mea”), Theodor Speranția e „complet nul”, Burlănescu-Alin e „alcoolic și tuberculos”, Zilot Românul e „o adevărată tombateră” etc. E drept, s-au văzut taxări chiar și mai radicale de atît. Th. Vârgolici, bunăoară, face o execuție în masă decretînd în *Aspecte ale romanului românesc din secolul XIX* cum că „singura realizare viabilă a secolului al XIX-lea este *Ursita* de B. P. Hașdeu”, în rest autorii de scrieri istorice „nu au izbutit să ofere o literatură” – încît te poți întreba, dacă-i așa, de ce s-a mai ostenit de pomană să-și scrie lucrarea. Dar una e să declari nulă valoarea textelor unui scriitor, și cu totul alta să anulezi însemnătatea unor documente privitoare la moartea lui. Și nu am în vedere aici doar cazul Eminescu, oricît de mănușă i-ar veni rețeta lui Papini cum că „pentru a înțelege un mare om trebuie să pornim de la moartea lui”. Fiindcă metodele și mentalitățile nu încep și nu sfîrșesc odată cu eminescologia. Și ca dovadă, atenție la acest fragment călinescian din *Compendiu* despre moartea lui A.Hrisoverghi, și ea prematură (26 ani) și disputată deopotrivă de patologie și de violență, respectiv de „atestarea” istoricului literar menită să înlăture „legenda”: „Fiind surprins în casa iubitei sale de către soțul aceleia, Hrisoverghi ar fi sărit pe fereastră, ajungînd jos „un cadavru care abia mișcă“. Soțul ultragiat, nu mai puțin romantic, l-ar fi ridicat pe prostiri și l-ar fi îngrijit, inutil, în propria-i casă. Poetul muri însă de „oftică la măduva spinării“ și se pare că scena zăcerii în casa iubitei e scoasă din *Antony* de Al. Dumas, drama în cinci acte pe care o tradusese insuficient.” Nu-i așa că începi deja să recunoști un tipar anume în prezentarea acestor istorii controversate, la fel cum recunoști un text-manechin ? Și exemplele se pot înmulți. Or, asemenea tip de evocări omnisciente livrate ca produs fără alternativă, necorelate cu celelalte surse și neverificate îndeajuns, rămîn și ele tot „legendă”, oricît de reputați ar fi semnatarii lor. Că n-ai nevoie să te numești Maiorescu ori Călinescu ca „Să faci din viața mea un vis,/ Din visul meu o viață !” – vorba poetului cu al său chiasm. Prin urmare, dacă Nicolae Georgescu are dreptate că volumul său e „un roman documentar de mentalități” și că aducerea lui *Titu Maiorescu în fața instanței documentelor* de către Popescu-Cadem e și ea tot materie primă „pentru un bun roman de moravuri”, atunci la fel de bine putem citi *Boala și moartea lui Eminescu* ca pe o citare a lui Călinescu „în fața instanței documentelor”. De altfel, însuși procedeul acestei convocări îl vădește pe eminescolog ca pe un ucenic ce a știut să tragă învățături din metodele maestrului destul cît să nu le urmeze. Într-adevăr, ceea ce el opune scenariului din *Viața lui Mihai Eminescu* nu e nicidecum un alt scenariu propriu, ci pluralismul perspectivei, conjuncția oricăror versiuni posibile, preferînd o prospectare de tip asimptotic: „Nu descoperim, adică, adevărul, ce a fost la capătul cronologiei inverse pe care o parcurgem, ce s-a întîmplat cu adevărat atunci și acolo – ci trecem, în drum spre ceea ce credem a fi adevăr, pe la oamenii de ieri și pe la cei de azi, văzînd că această trecere însăși pare a fi adevărul, pentru că îi convocăm pe toți la un colocviu cu punerea la dispoziție a ceea ce știe fiecare în parte – și chiar cu sublinierea a ceea ce nu știe ori vrea să ascundă.” Aceste ultime cuvinte trebuie înțelese în contextul general al spaimei noastre de adevăr („*Obsequium amicos, veritas odium parit”,* de la Terențiu slovă), adevărul ce umblă cu capul spart de PETRU POENARU, nume parcă predestinat (lat. „PIATRA PEDEPSEI, sau a răzbunării” ! ! !). Extrem de atent la detalii, autorul vede bunăoară un asemenea exemplu – printre nenumărate altele – în traducerea Petruței Spânu făcută antologiei lui Septime Gorceix din 1920, ce includea și o sinteză a lui N.Iorga asupra tragicului epilog al Eminescului. Textul original „*le crâne broyé à coups de pavé*” (fr. „cu craniul zdrobit de lovituri cu piatră de pavaj”) a fost corupt prin traducerea la singular „cu craniul zdrobit de piatra aruncată” (aceea din praștie, măruntă, din luna mai 1889, soldată cu un erizipel minor, repede vindecat) – de unde și taxa pe „valoare adăugată” percepută de N. Georgescu: „Printr-o traducere ambiguă, dînsa vrea să păstreze tradiția noastră întemeiată pe G. Călinescu (...). Ca în atîtea alte cazuri (...), adevărul sperie, biografii, editorii, comentatorii intră în panică și încearcă să se agațe de *tradiție*.” Rezon, coane Nae, e o adevărată boală genetică a nației de care nu mai scăpăm ! Fapt divers ori ba, evocarea caracterului Mariei Călinescu făcută de Lucian Năstasă în *Intimitatea amfiteatrelor. Ipostaze din viața universitarilor literari* („Ea arunca de fiecare dată cu voce batjocoritoare, atunci cînd intra cineva în casă: „Cine ? Bețivul ăla ?... Descreieratul ăla ?” etc.) e citată de Ioan Popa în *Regii romanelor de zece sfanți* ca o posibilă trăsătură de familie în măsură să explice de ce urmașul dumneaei îi spurca și el cu aceeași dezinvoltură pe literații comentați. Tot ce se poate **;** dacă e vorba „să devii ceea ce ești”, cum cînta odinioară Pindar, atunci clasica teorie a nebuniei din familia Eminovici nu ocolește pe nimeni. Dar barem mutațiile moștenite trebuie să fie musai recesive ca să se manifeste la urmaș, nu ca șablonul călinescian al morții „naturale” a pacientului doctorului Șuțu, suficient de la sine – dovadă și exemplul de *traduttore, traditore* dat mai sus, în aparență un căcățiș benign, dar tot așa de mititel e și virusul Ebola, sau micii serviți cu bere la terasa scriitorilor. Or, dacă e de-ajuns și o traducere alterată pentru amplificarea mistificării prin efectul de biliard al bibliografiilor, darămite cînd originalele sînt făcute uitate sau pierdute ! E de-a dreptul palpitant să vezi cîte revelații zac în documentele pe care autorul acestei „istorii vii”, reproducîndu-le integral, cuvînt cu cuvînt, le lasă să vorbească de la sine. Vorba unui june genialoid la examenul de bacalaureat: „Conversația dintre Baiazid și Mircea este descrisă cuvînt cu cuvînt, cu toate că autorul n-a prea fost cine știe ce de față.” Amintirile lui Mihail Canianu *Ultimele zile ale lui Eminescu. Moartea și Înmormîntarea* din *Adevărul*, 16 iunie 1933 (din care Perpessicius, culmea, menționase doar titlul în vol. XVII din *Bibliografia* lui), mărturia lui Al.Tălășescu de la Institutul Babeș publicată în *Românul* la 24 iulie 1912, raportul medical anonim predat de George Potra Bibliotecii Academiei, consultul comisiei medicale de la Iași din 13 iulie 1887, amintirile lui D. Cosmănescu *Ultimele lui ceasuri, povestite de un martor ocular* din *Universul*, 28 iunie 1926 și chiar ale soldatului Ion Popescu *Peste groapă* publicate în *Fîntîna Blandusiei* din decembrie 1889 sau alte asemenea „texte-infern” („care se știu și nu se spun”) sînt mine de aur rămase pînă azi neexploatate. Oare se va găsi vreodată, totuși, un nebun în toată țara asta care să numească în mod oficial un colectiv de specialiști sau chiar mai multe pentru investigarea, coordonarea și unificarea tuturor acestor depozite de informații ? Sau deja i-a scos la pensie pe toți nenea Goagăl ? Cert este, deocamdată, că Nicolae Georgescu are toate motivele să constate că, în eminescologie, a venit vremea ca „epoca lui „de unul singur“ instaurată de G. Călinescu” să apună. Da, căci, le place sau nu tradiționaliștilor, chiar și epocile mor, nu doar adevărurile ucise de ele și îngropate în locuri ascunse.

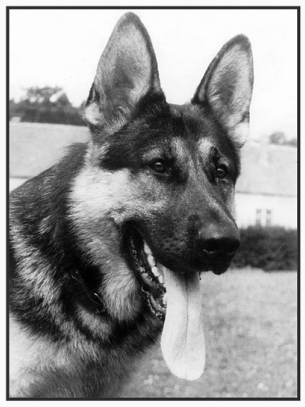
Morala fabulei ? *Boala și moartea lui Eminescu* nu este, de fapt, o carte despre boala și moartea lui Eminescu. Că dacă ar fi cu adevărat mort Eminescu, de ce s-ar mai teme încă astăzi atîția de dînsul ? În realitate deci, cel muribund este „divinul critic”, care *avea boală* pe rebelii și iconoclaștii atentatori la monopolul adevărurilor lui. Drept care, dacă vreodată, peste vremi, se va găsi un istoric literar să scrie (și) despre *Boala și moartea lui Călinescu*, atunci bibliografia lui nu va face nici cît o ceapă degerată dacă nu va da și lui Nicolae Georgescu măcar un acatist.

Douăzeci de ani în slujba chinologiei de serviciu

– o istorie trăită –

General maior de poliție (r)
prof. dr. Lazăr CÂRJAN
Președinte de onoare al Asociatiei Criminaliștilor din România

În lucrarea intitulată simplu **Douăzeci de ani în slujba chinologiei de serviciu** – o istorie trăită, colonelul de poliție Niculae Stoica, astăzi pensionar, un împătimit în ale chinologiei de serviciu, ne prezintă aspecte inedite din istoria dresajului și folosirii câinilor de serviciu de către forțele de ordine din țara noastră.

Înainte de a intra în esența problemelor abordate, autorul, prin reiterarea poveștii lui Rin Tin Tin faimosul câine-star de cinema al Americii din deceniul trei al secolului trecut și invocarea unor preziceri din zodiacul chinezesc, încearcă printr-un artificiu de coincidențe să justifice substratul opțiunii sale profesionale, care, surprinzător sau nu, s-a suprapus cu o importantă măsură dispusă de conducerea Ministerului de Interne pentru dotarea unităților și formațiunilor de poliție cu câini de serviciu.

Întâmplarea și coincidențele ne conduc adeseori în viață, dar nu e mai puțin adevărat că aceste daruri ale destinului nu sunt suficiente. Multi se pierd îmbătați de primele succese și renunță la urcuș, căci drumul spre înălțimi este întortocheat și dificil. Pe lângă talent îți trebuie curaj, multă muncă și multe renunțări, calități pe care Niculae Stoica le-a purtat, spre cinstea lui, cu demnitate și modestie.

Nu este deci de loc întâmplător că el a ajuns, în ani, o autoritate în acest domeniu fabulos al câinelui polițist, cercetările sale recunoscute de specialiști, fiind incluse în lucrări de prestigiu cum sunt **Tratat practic de criminalistică** (lucrare de referință în Criminalistica română, în cinci volume, apărut între anii 1976-1985 la Editura Mlnisterului de Interne sub coordonarea lui Ion Anghelescu) sau **Ghidul procurorului criminalist** (trei volume publicate între anii 1994-1995 la editura Helicon, Timișoara, îngrijite de Ieronim Ursu și Ioan Doru Cristescu).

Printr-un limbaj clar și accesibil din punct de vedere tehnic, completat cu o bogată ilustrare grafică și fotografică, autorul pune în fața cititorului interesat un important și variat volum de cunoștințe de specialitate despre bazele teoretice ale dresajului, metodele și excitanții folosiți în formarea reflexelor necesare pentru exploatarea calităților de rasă ale câinelui ciobănesc german.

Este de prisos să amintesc faptul că, prin însușirile sale native acest câine s-a impus în fruntea tuturor raselor de câini utilitari. Considerat ca emblematic pentru categoria câinilor de serviciu, el a fost întrebuințat în majoritatea activităților polițienești, dar el s-a dovedit a fi și un foarte bun câine de companie, inteligența și loialitatea sa devenind proverbiale.

Numai privind imaginea de pe coperta acestei cărți, îți poți da seama de splendoarea acestui câine, despre care, savurându-i eleganța, îți vine în minte un citat dintr-o lucrare mai veche a unui medic veterinar francez, în care se spunea despre capul câinelui ciobănesc german că este lucrul cel mai frumos pe care l-a creat Dumnezeu. Și într-adevăr, în această apreciere nu există nicio exagerare, ciobănescul german dovedindu-se a fi un simbol al frumuseții, demnității și inteligenței canine.

Dar, pe lângă istoria folosirii câinilor de către forțele de ordine și a prezentării tehnicilor întrebuințate pentru dresajul lor de-a lungul anilor, în carte este tratat și un alt subiect, deosebit de important, cel al odorologiei judiciare, care privește folosirea câinelui de urmărire în procesul complex al investigării criminalistice a locului faptei, fiindu-ne prezentate și câteva cazuri rezolvate cu ajutorul acestor bravi „detectivi patrupezi".

Autorul își încheie lucrarea în mod sentimental, printr-un remember pentru sublocotenentul post-mortem ILIE FLOREA, un iscusit instructor de dresaj de la Centrul de creștere și dresaj câini Sibiu, unitatea specializată a Ministerului Afacerilor Interne, omorât în zilele însângerate ale lui decembrie 1989.

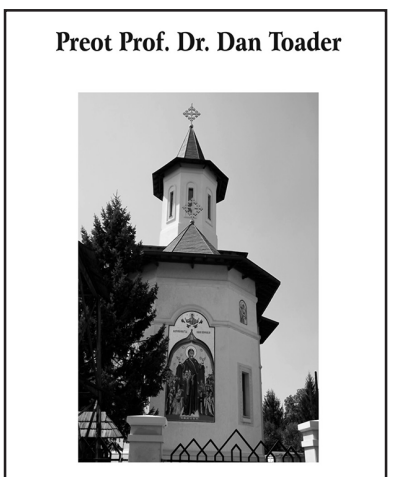
Douăzeci de ani în slujba chinologiei de serviciu – o istorie trăită, reprezintă o veritabilă pledoarie pentru câine, acest necuvântător atât de apreciat și iubit de unii, din păcate neînțeles și hulit de alții, și sunt convins că lucrarea se va bucura de aprecierile specialiștilor, precum și ale celor interesați să înțeleagă și să iubească cel mai fidel prieten al omului.

Căci Niculae Stoica este un continuator de marcă al generalului de jandarmi Vasile Zorzor, cel care a desțelenit primul la noi terenul chinologiei de serviciu și a fost, pentru o scurtă perioadă de timp, adjunct al șefului Poliției Române, sfârșind tragic în închisoarea din Făgăraș, în anul 1952. În același timp, Niculae Stoica este unul dintre cei care au pus bazele științifice ale actualului Centru de dresaj de la Sibiu, instituție de elită care se bucură de un important prestigiu internațional.

Luați lumină, de mîine se scumpește iar

Emil LUNGEANU

Dan Toader este un fiu al Luminii. Unul, adică, dintre aceia ce au urmat chemarea lui Isus: „Cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge (...) Fiți deci voi fii ai Luminii" (Ioan, 12: 35-36). Limbaj, altminteri, neaoș esenian, unul din pergamentele de la Khirbet Qumran fiind dedicat chiar *Războiului dintre Fiii luminii și Fiii întunericului*. Cine erau acești *kittim*, acești „Fii ai întunericului" ? Nimeni alții decît ocupanții romani, de unde și afinitățile esenienilor cu zeloții și cu războiul lor de gherilă (nu degeaba unul din apostoli va fi Shimon Zelotul), război sub semnul căruia, se știe, fusese celebrată venirea pe lume a Botezătorului Ioan: „ca să ne scape de dușmanii noștri și din mîna tuturor celor ce ne urăsc". Numai că predicile cristice de mai tîrziu (Manuscrisele de la Marea Moartă înainte de nașterea lui Isus) vor da antagonismului lumină-întuneric. „Oamenii au iubit întunericul mai erau rele". Or, cine era acel fruntaș Tot „intelectual" era și Natanael lui prin confirmarea „Te cunosc, te- aceeași simbolistică în lecția cu Isus nu găsise fructe, deși știa că și în cazul aramaicii uzul aristotelic prin același termen öùò folosit

datînd cu cel puțin 60-100 de ani și conotații suplimentare mai subtile Lui Nicodim îi zice, bunăoară: mult decît Lumina, căci faptele lor al sinedriului ? Un învățat, firește. (Bartolomeu), de unde și recrutarea am văzut *sub smochin*" (vezi blestemarea smochinului în care încă nu era sezonul). Iată deci valabil de a desemna mintea și înțelepciunea pentru „lumină".

Da, un luminat la minte și la părintele prof. dr. Dan Toader, *Biserica, lumină pentru cei însetați* generoasă didahie ortodoxă și un nu se poate mai binevenit azi, în propovăduit de Sf. Mac Donald, moravuri și a tradițiilor sînt în cădere nu tocmai simplu ca un mozaic de soteriologie și hristologie, teologia geografie patristică românească meritul de a se face, totuși, lesne mai adăugăm acestei diversități și capitolele dedicate unor domenii de acut interes, precum actualele controverse morale ale ingineriei genetice („Clonarea – un act împotriva lui Dumnezeu și a ființei umane") sau relația Bisericii cu Islamul contemporan. Iată o reușită editorială după chipul și asemănarea autorului, ce n-ar trebui să ne surprindă chiar din cale-afară, cîtă vreme Dan Toader este totodată și coautor al tinerei și talentatei poete Antonia Toader, al cărei propriu volum de debut *Jocul fulgilor de nea* (Editura RawexComs, 2013) a primit distincții precum Trofeul „Cerurile Oltului" al Salonului național de literatură și artă „Rotonda Plopilor Aprinși" (2013) sau Premiul „Leonida Lari" la Concursul internațional de creație literară „Vis de toamnă"(2013). Așchia nu sare departe de cruce.

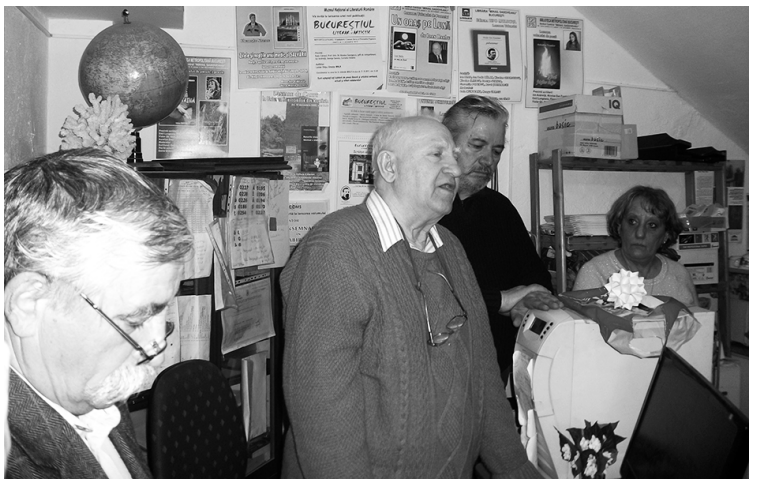
inimă deopotrivă este – ziceam – și autorul proaspătului volum (Editura RawexComs, 2014), o mic manual de valori creștine cum plină epocă a consumismului cînd acțiunile la bursa bunelor liberă. O carte care, deși concepută doxologie, morală creștină, icoanei, istorie bisericească și („Pe urmele Sfîntului Andrei"), are accesibilă și cititorului mirean. Să

Adevărata măsură a demersului de față o dă însă *urgența*, despre care autorul scrie apăsat: „Domnul ne cheamă acum, astăzi, iar răspunsul nostru nu trebuie să întîrzie. Poate fi nefolositor să vină mîine sau mai tîrziu." Într-adevăr, Isus își sfătuise adepții să nu piardă vremea: „Umblați cît aveți Lumina, ca să nu vă apuce întunericul." Iar dacă era deja urgent chiar și pe-atunci, cînd anticii aveau încă Sf. Scaun-la-cap, darămite în jungla actuală a „capitalismului sălbatic", unde „băieți deștepți" mai sînt doar cămătarii energiei și numai botaniștii mai pot deosebi smochinul de un mărăcine ! Mai mult ca oricînd deci, destinatarii acestor binecuvîntate pagini și mai cu seamă cei „tineri și neliniștiți" ar face bine să urmeze pilda lui Prospero: „Să mă întorc acum la cartea ce m-așteaptă / C-atîtea taine mai am încă a dezlega / pînă ce nu se lasă noaptea..." Iar dacă îndemnul pascal al cărții de față va fi cumva prea greu de înțeles în limbajul credinței, atunci – iertate ne fie păcatele – barem în cel economic: *Luați lumină, de mîine se scumpește iar !*... (Preot prof. dr. Dan Toader, *Biserica, lumină pentru cei însetați*, Editura RawexComs, 2014)

Lansare - eveniment la Editura RawexComs

Joi, 5 martie 2015, într-un cadru înnobilat de prezența unor personalități de prim rang ale culturii românești contemporane, la sediul Editurii RawexComs din București, în găzduirea generoasă a d-nei Raluca Tudor, s-a produs un eveniment îndelung așteptat: prezentarea volumelor *In memoriam Constantin Carbarău* și *Bibliografia revistei Sud, 1996-2011*. Mi-ar plăcea să împărtășim via emoție stârnită de reamintirea numelor acestor personalități, atașate marii familii a *Sud*-ului: Ion Andreiță, C-tin Bărbuță, Crina Bocșan Decuseară, George Călin, Geo Călugăru, Constantina Chiva, Florin Costinescu, Ștefan Crudu, Florică Dan, Milica Dan, Valeriu Dumitrescu, Dumitru Dumitrică, Nicolae Dan Fruntelată, Doina Fruntelată, Dan Gâju, Marian Grigore, Vasile Grigore, Ion Haineș, Mihai Jingulescu, Marcela Marica, Mioara Mănescu, Geanina Mehedințu (cu un grup de elevi de la Școala Gimnazială Stoenești), Victoria Milescu, Ciprian Necșuțu, Angela Popescu, Florentin Popescu, Gh. Th. Popescu, Vasile Răvescu, Nicolae Scurtu, Victor Gh. Stan, Niculae Stoica, Vasile Szolga, Ion C. Ștefan, Aurel Ioan Țonea, Neagu Udroiu.

FLORIN NICULESCU ȘI REVISTA „CONVORBIRI LITERARE”

Nicolae Scurtu

Portret Florin Niculescu

Biografia profesorului, eseistului și traducătorului Florin Niculescu (n. 11 februarie 1907, Bila, comuna Schitu, jud. Vlașca – m. 16 septembrie 1941) nu e cunoscută, în detaliu, nici de către specialiști întrucât acest distins intelectual a decis să lupte în *Răsărit* pentru apărarea României și a drepturilor sale consfințite prin legi și tratate diplomatice.

Florin Niculescu, pe lângă cariera didactică, a desfășurat și o intensă activitate publicistică și eseistică în paginile revistelor *Convorbiri literare, Revista de filosofie, Preocupări didactice, Viață și suflet, Luceafărul, Școala și familia de mâine* și altele.

Remarcabile sunt eseurile și recenziile publicate în occidentala revistă *Convorbiri literare* (1939–1944) supervizată și condusă de istoricul literar I.E. Torouțiu (1888–1953), unul dintre cei mai însemnați cărturari pe care i-a dat Bucovina. În paginile acestei publicații s-au tipărit douăzeci de eseuri, cronici și recenzii ale lui Florin Niculescu în care, cu un desăvârșit spirit critic, comentează cărți de filosofie, de sociologie și, evident, de pedagogie aparținând unor cărturari și filosofi români și străini. Impresionează prin lecturile profunde, prin sagacitatea demersului critic și, mai ales, prin relevarea ideilor esențiale din aceste cărți care, în timp, au devenit de referință.

Notabile sunt, de asemenea, și cele câteva microprezentări ale revistelor *Cité Nouvelle, Esprit, Revue de metaphisique et le morale, Revue des deux mondes* și *Analele de psihologie* în care relevă semnificația unor articole și intervenții publicistice.

La dispariția tragică a lui Florin Niculescu, pe *câmpul de luptă*, doi dintre prietenii săi, Alexandru Ionescu[1] și Teodor Al. Munteanu[2], au evocat, în sintagme emoționante, plecarea spre o altă lume a unui intelectual așa de special și atât de valoros pentru cultura română.

Câmpulung Muscel, 12 iulie [19]40

Mult stimate domnule profesor,

În acest plic trimit pentru *Convorbiri* o scurtă dare de seamă asupra lucrării domnului Luca[3]. Deși la a doua lectură mi-a plăcut mai mult decât la prima și cu toate că multe lucruri merită să fie menționate, am încercat să fiu scurt în expresie și să mă adaptez „nevoilor spațiale”.

După cât se pare, celelalte recenzii au fost prea amănunțite, este un defect al meu, dar nu este incorigibil ! Știu să fiu și concis.

Probabil că d[omnu]l Munteanu este concentrat. Îl rugasem să vă întrebe în legătură cu studiul trimis de mine asupra adolescenței lui Maiorescu[4], dacă va avea loc în volumul ce pregătiți.

Neprimind nici un semn, am dedus că este pe zonă. V-aș ruga să faceți loc, de este cu putință, acestei dări de seamă în n[umă]rul de iunie.

Soția mea vă exprimă salutările ei. Eu vă rog să le primiți pe ale mele, împreună cu tot respectul meu pentru dumneavoastră.

Domnului Ionescu și Munteanu, distinse salutări.

Florin Niculescu

[Domniei sale domnului profesor Ilie E. Torouțiu, Directorul „Convorbirilor literare”, București, Strada Grigore Alexandrescu, nr. 4, Tipografia «Bucovina»; Expeditor – Florin Niculescu, Strada Sfântul Ilie, nr. 1, Câmpulung Muscel].

*

29 aprilie 1941

Mult stimate domnule profesor,

Am întârziat cu o zi trimiterea recenziei promise și aceasta din cauza unei răceli căpătate la înapoierea mea din București.

Lucrarea domnului profesor Petrovici[5] mi-a plăcut mult, am studiat-o cu interes și am recenzat-o așa cum merită. Nădăjduiesc că n-am dezis așteptările domniei voastre.

Poate că darea de seamă va depăși două pagini tipărite, dar vă rog să credeți că ar fi fost păcat să o ciuntesc și să mă rezum la considerațiuni prea vagi.

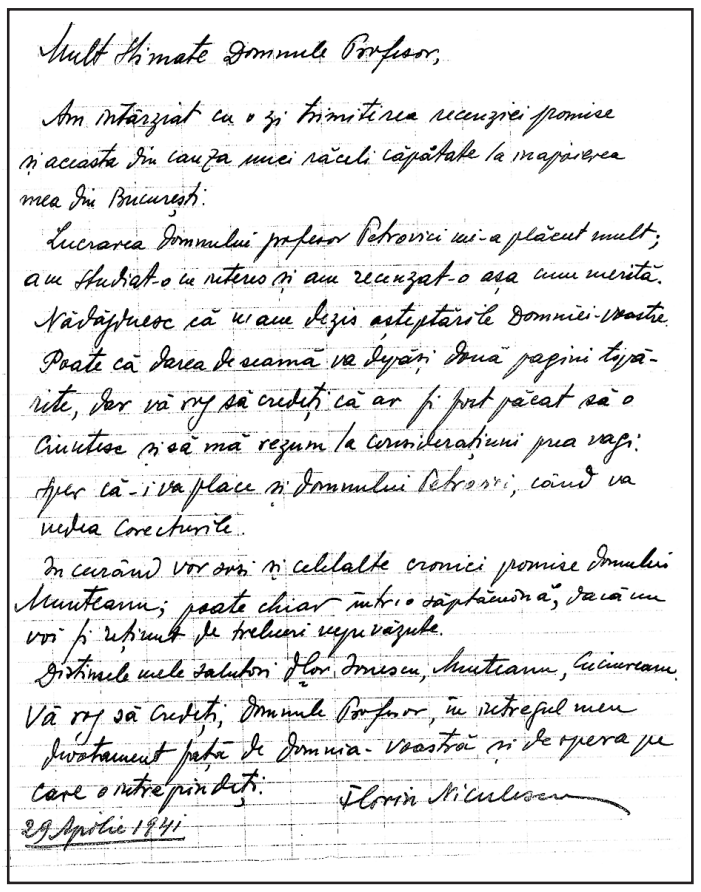
Sper că-i va place și domnului Petrovici, când va vedea corecturile.

În curând vor sosi și celelalte cronici promise domnului Munteanu, poate chiar într-o săptămână, dacă nu voi fi reținut de treburi neprevăzute.

Distinsele mele salutări d[omni]lor Ionescu, Munteanu, Ciucureanu.

Vă rog să credeți, domnule profesor, în întregul meu devotament față de domnia voastră și de opera pe care o întreprindeți.

Florin Niculescu

Mult stimate Domnule Profesor,

Am întârziat cu o zi trimiterea recenziei promise și aceasta din cauza unei răceli căpătate la înapoierea mea din București.

Lucrarea Domnului profesor Petrovici mi-a plăcut mult; am studiat-o cu interes și am recenzat-o așa cum merită. Nădăjduiesc că n-am dezis așteptările Domniei-voastre. Poate că darea de seamă va depăși două pagini tipărite, dar vă rog să credeți că ar fi fost păcat să o ciuntesc și să mă rezum la considerațiuni prea vagi. Sper că-i va place și Domnului Petrovici, când va vedea corecturile.

În curând vor sosi și celelalte cronici promise Domnului Munteanu; poate chiar într-o săptămână, dacă nu voi fi reținut de treburi neprevăzute.

Distinsele mele salutări d[omni]lor Ionescu, Munteanu, Ciucureanu.

Vă rog să credeți, Domnule Profesor, în întregul meu devotament față de Domnia-Voastră și de opera pe care o întreprindeți.

Florin Niculescu

29 Aprilie 1941

*

12 iunie 1941

Mult stimate domnule profesor,

Domnul profesor Petrovici a avut bunăvoința să mă primească, i-am expus cazul meu. Domnia sa este de părere că vom reuși. I-am spus de întâmplările domniei voastre. S-a arătat foarte satisfăcut.

Am întâlnit pe d[omnișoa]ra Iliescu, pe care am rugat-o, dacă va mai găsi dosarul la Contencios, să scoată repede copii și să vi le aducă domniei voastre.

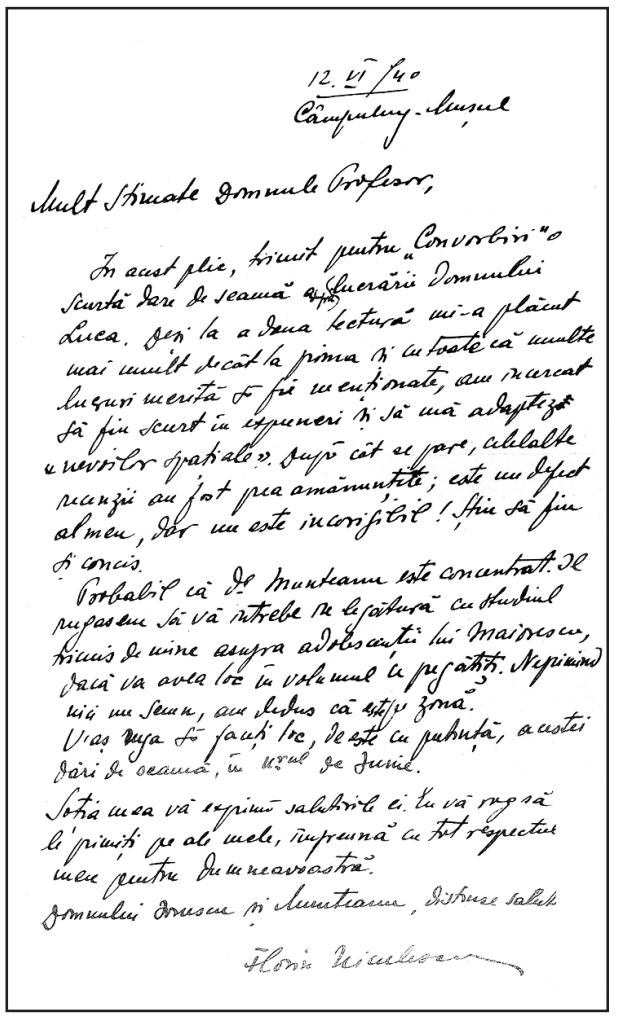
Decizia se bazează pe opiniile separate, după cum m-a informat.

Domnule profesor vă mulțumesc din suflet pentru tot ce faceți pentru mine, recunoștința mea este întreagă.

Am onoare să vă salut,

Florin

[Domniei sale domnului profesor Ilie E. Torouțiu]

12. VI /40
Câmpulung-Muscel

Mult Stimate Domnule Profesor,

În acest plic, trimit pentru „Convorbiri” o scurtă dare de seamă a lucrării Domnului Luca. Deși la a doua lectură mi-a plăcut mai mult decât la prima și cu toate că multe lucruri merită să fie menționate, am încercat să fiu scurt în expresie și să mă adaptez „nevoilor spațiale”. După cât se pare, celelalte recenzii au fost prea amănunțite; este un defect al meu, dar nu este incorigibil ! Știu să fiu și concis.

Probabil că d-l Munteanu este concentrat. Îl rugasem să vă întrebe în legătură cu studiul trimis de mine asupra adolescenței lui Maiorescu, dacă va avea loc în volumul la pregătiți. Neprimind nici un semn, am dedus că este zonă.

Vreau rugă-vă să faceți loc, de este cu putință, acestei dări de seamă, în numărul de Iunie.

Soția mea vă exprimă salutările ei. Eu vă rog să le primiți pe ale mele, împreună cu tot respectul meu pentru dumneavoastră.

Domnului Ionescu și Munteanu, distinse salutări

Florin Niculescu

Note

Originalele acestor epistole, inedite, se află la Biblioteca Academiei Române. Cota 20(1-3)/XXXVIII.

1. Alexandru Ionescu, *Colaboratori și prieteni devotați* în *Convorbiri literare*, 74, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1941, p. 1470-1471. [*Ion Chiriuc, Florin Niculescu, George Coatu, George Vaida*].

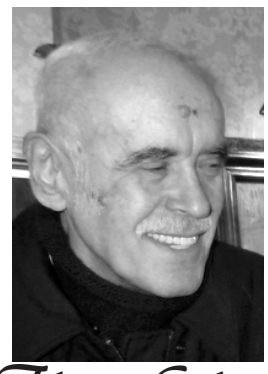
2. Teodor Al. Munteanu, *Florin Niculescu* în *Convorbiri literare,* 74, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1941, p. 1471-1474.

3. Florin Niculescu, *Ștefan P. Luca – Le Danube et les Roumains depuis l’époque romaine jusqu’à la fondation des Principautés* în *Convorbiri literare,* 73, nr. 7-12, iulie-decembrie 1940, p. 1090-1091.

4. Bibliografia revistei *Convorbiri literare* nu înregistrează o astfel de contribuție datorată lui Florin Niculescu, deși e menționată într-o epistolă a lui Teodor Al. Munteanu trimisă lui I. E. Torouțiu.

5. Florin Niculescu, *Ion Petrovici – Dincolo de zare. (Problema supraviețuirii în cadrul criticii filosofice*) în *Convorbiri literare,* 74, nr. 7, iulie 1941, p. 911-913.

Desemnurile Ucenicului Vrăjitor

Florin Colonaș

De-a dreptul copleșitoare amintirea acelei imagini a grandioasei expoziții a Maestrului Baba, organizată la Sala Dalles, în 1978, care cu șirul lung al manifestărilor expoziționale, cu predilecție din domeniul artelor plastice, oferea marele spectacol al retrospectivelor artiștilor români, deopotrivă alternate cu reprezentative expoziții sosite de peste graniță.

Această incintă acoperită de glorie, donație a lui Ioan I. Dalles și a soției sale, inaugurată prin retrospectiva centenarului nașterii lui Nicolae Grigorescu, urmată la scurt timp de o grandioasă expoziție dedicată, de această dată lui Ion Andreescu, avea sa găzduiască, neîntrerupt, timp de decenii cele mai importante expoziții ale maeștrilor artei românești.

Din păcate, astăzi, această adevărată „navă amiral" a locațiilor expoziționale, este sporadic utilizată pentru manifestări culturale de mare prestigiu și, totodată trunchiată prin închirierea unei însemnate suprafețe din întregul său.

În fața vechii săli, care aparține, prin donație, Academiei Române, există o suprafață generoasă spre bulevard, pe care o revendică Primăria Capitalei, care a construit un bloc cu opt etaje, anihilând complet fațada semi-circulară, elegantă, a sălii proiectată de arhitectul Horia Teodoru, estompând cu desăvârșire edificiul pe frontonul căruia stătea scris „Fundațiunea Ioan I. Dalles". De fapt, cam în același timp, la câteva sute de metri mai spre Piața Romană, vizavi de cinematograful „Aro" (astăzi „Patria"), o altă instituție culturală – Muzeul Simu – avea să fie pus la pământ de către regimul democrat popular dirijat de către Partidul Comunist în frunte cu secretarul său general, preaiubitul tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Conducătorul partidului vizita arareori Dalles-ul și întotdeauna venea cu „indicații prețioase". Așa s-a întâmplat și la o „Anuală" de pictură, când s-a entuziasmat în fața unei pânze intitulate „Atacul de la Grivița", dar nu cel din 1877, din fața redutei bulgare, ci cel de la „Atelierele Grivița" de la 16 februarie 1933, unde „ciocănarul" Dej a fost protagonist. Urmare, tabloul realizat suficient de modest a primit „Premiul de Stat", înaltă distincție, bine răsplătită în toate felurile. Titlul și tema au contat, nicidecum măiestria artistului. Dar cine putea să nu dea curs voinței... partidului ?

Cert este însă că acum Sala Dalles are doi proprietari, Academia și Primăria, niciunul nevrând sa cedeze. Și asta de zeci de ani... Poate, un ministru al culturii informat, luminat și entuziast (Dă Doamne !) va soluționa favorabil disputa Academie-Primărie și o dată căzând „la pace' cele două instituții, magnifica sală fi-va relansată în circuitul marilor expoziții.

Trecut-a ceva vreme, aproape patru decenii de la acea memorabilă expoziție Baba. Între timp, Muzeul Național de Artă al României a organizat în 1999 o expoziție retrostectivă, iar acum tot această instituție culturală, prin Muzeul Colecțiilor de pe Calea Victoriei, a realizat o expoziție care are drept punct de plecare prezentarea desenelor aflate în colecția soției sale. Medicul Constanța Baba s-a ocupat cu înaltă dăruire de selectarea lucrărilor și aranjarea expoziției. Venerabila Doamnă, în perioada desfășurării expoziției a trecut în lumea umbrelor, precum ostașul care și-a îndeplinit misiunea sacră. Veritabila cariatidă a operei pictorului, regăsită în celebrele note ale Maestrului puse în pagină cu minunata caligrafie, portret succint dar sugestiv a celei care i-a fost soție: „sprijinit de brațul ce însoțește de aproape jumatate de secol visurile mele de pictor".

Opera de desenator a lui Corneliu Baba este nu numai diversă tematic, dar de o profunzime și o acuratețe care ne aduce aminte de maeștrii Renașterii, sau, mai aproape de noi, de N. Grigorescu.

Talentul sau are și o componentă genetică. Tatăl său, Gheorghe Baba, după o perioadă adolescentină în care se pregătea să devină curelar și apoi franzelar, în perioadele de răgaz era nedespărțit de creion și caietul de desen, umplând filă după filă, caiet după caiet, cu desene din lumea în care trăia.

Remarcat de un conte din Caransebeș, el însuși pictor amator, va fi sprijinit să plece la Viena la studii. Se întoarce, dar devine funcționar vamal, apoi pictor de biserici. Va fi pasionat de pictura în aer liber și astfel fiul său, Corneliu îl va seconda la peisaj și-l va urma în pasiunea de a desena orice, oriunde și oricând, creionul și cărbunele devenindu-i prieteni nedespărțiți.

Își va începe ucenicia ca desenator din copilărie și o va continua cu osârdie până la senectute, profesând-o ca o meserie de credință și intruindu-și ciracii să-l urmeze venerând această disciplină. Despre acestă ucenicie la foc continuu, maestrul nota la maturitate: „De fapt, ucenicia mea nu s-a terminat încă și aceasta fiindcă a început foarte târziu".

Ce privilegiu pentru noi cei de astăzi să putem citi aceste note de suflet ale unui om care înainte de a-și începe studiile academice de pictură, absolvise Facultatea de litere și filosofie. Ucenicul își făcuse însă grație talentului și pasiunii sale, un prim stagiu alături de tatăl său, iar sârguința sa pentru linie și culoare îi confereau multe din atributele unuia școlit.

Tot el nota mai departe: „Astăzi am impresia că am fost și sunt încă, nici mai mult nici mai puțin, decât ucenicul meu propriu și de acum voi rămâne așa până la sfârșit".

Ucenicia de o viață este firul roșu care ne conduce prin actuala expoziție, parcurgând multe etape, de la ucenicul-pictor la ucenicul-maestru, care la rându-i va crea alți ucenici, desăvârșind o adevărată școală, în care toți ce ce i-au fost elevi și i-au ascultat povața au plecat fiecare pe propriul făgaș pictural, devenind ei înșiși ucenicii care desăvârșeau alți ucenici.

Tot începutu-i greu ! Așa că te rezumi în a-i copia pe cei dinainte. Așa se face că în expunere se află desene pe care tânărul Baba le făcea după cel care a aliniat arta picturii românești după coordonatele artei europene, Maestrul Grigorescu. desenele în creion, pe care Baba le-a făcut după Grigorescu, au mai toate o încărcătură patriotică, fiind cele din Războiul de Independență, o secvență importantă din opera înaintașului său, gornistul, soldatul, sau expresivele capete de prizonieri turci, sunt tot atâtea teme pe care tânărul Baba le-a reprodus în caietele sale de schițe.

Tot la fel de utile exerciții, dintr-o altă perioadă de activitate artistică, sunt schițele ciclului intitulat „Eu, jucându-mă de-a Rembrandt", în care predomină schițele cu vitele suspendate de cârligele abatorului, element pe care-l găsim și în opera unui artist care a lucrat la intersecția veacurilor al XIX-lea cu al XX-lea, Cha¿m Soutine.

De altfel, preocuparea pentru redarea morfologiei animaliere sau umane este o preocupare de seamă a lui baba, evidentă în schițele cu pisici, lupta de cocoși sau în jurul corpului uman – acele minunate crochiuri de balerini sau arlechini în care este evidențiată deopotrivă expresivitatea ca și dinamicitatea și eleganța trăsăturilor modelului, autorul însemnând cu scrupulozitatea care-l caracteriza, referindu-se la acest personaj: „fără a se confunda cu tipul *paiață*". Minunate adnotările pictorului pe aceste crochiuri, cu linii și culoare. Nu trebuie să ne mire însă prea mult nevoia sa de a transpune gândurile, ca și suplețea frazelor. Era un fenomen logic la Baba. Legătura linie-cuvânt este indestructibilă în întreaga sa creație artistică, ca și în prodigioasa sa carieră de dascăl al atâtor generații de pictori.

O importantă pictoriță, Paula Ribariu, care în aceste zile ale începutului de primăvară a anului 2015 are o generoasă expoziție, intitulată „Brazda", găzduită de Muzeul Țăranului Român, elevă a lui Ciucurencu, are de asemenea numeroase și semnificative însemnări pe multe, foarte multele piese expuse, ceea ce conferă respectivelor lucrări un plus de vibrație artistică și stabilește o punte de legătură între semnul desenat și cel scris.

Câtă gingășie în redarea chipului uman. Câtă forță de expresie au portretele ucenicului perpetuu, veritabil vrăjitor al liniilor și al culorii, fie că e vorba de *Pietà*, de *Arlechin*, de *Regele Nebun* sau *Autoportretului*, realizări de primă mărime, multe transpuse pe pânză, devenite astăzi piese de rezistență ale simezelor marilor noastre muzee. Câteva piese realizate în ulei figurează și în expoziția actuală, integrându-se „con brio' în intenția muzeografilor de a prezenta *munca unui ucenic*.

Admirabile portretele surprinse din goana creionului, reprezentând figuri de seamă din diferitele discipline ale artei și culturii noastre: J.Al. Steriadi, marele actor Gheorghe Storin, Mihail Sadoveanu, Părintele Musta, marele maestru al slovei Tudor Arghezi, profesorul George Călinescu sau cele două glorii ale scenei românești, privighetoarea Olteniei Maria Tănase și animatorul Teatrului de revistă, celebrul Constantin Tănase. Ca să nu mai vorbim despre un minunat portret al autorului Rapsodiei române: George Enescu.

Desigur, totodată, asemenea colegilor de breaslă, Baba avea în orice moment carnetul de schițe, iar din acest carnet nu puteau sa lipsească și desene cu colegii de generație: Mihăilescu-Craiu, Corneliu Medrea, idolul tuturor Theodor Pallady sau colecționarul Zambaccian. Câteva dintre desene îl surprind pe colegul într-ale picturii, dar și între ale profesoratului: Camil Ressu. Există și un detaliu – mâna lui Ressu, acea mână care a pictat compoziții de inegalabilă valoare pentru pictura românească.

Nota undeva predecesorul Nicolae Grigorescu – el însuși dând o importanță cu totul aparte în lucrările sale mâinii, subliniind faptul că mâna îi indica o serie de parametri caracteriologici ai respectivei persoane.

Redarea, ca specimen în ansamblul său, l-a preocupat într-o mare măsură pe artist, atât în forma sa pură, nudul fiind un exercițiu pe care l-a imortalizat adesea, în orele de atelier, insistând și obligându-și ciracii să insiste pe acest detaliu. Același lucru se întâmpla și la Tonitza, Șirato, Ressu, Steriadi sau Medrea, pentru a nota doar câțiva maeștri dintre cele două războaie mondiale.

Câte ore se mai fac astăzi, de studiu după model în atelier ? Inutil să comentăm ! Dar, corpul omenesc, chiar în straie de lucru, furnizează elemente greu de descifrat și de exprimat plastic. De aceea, desenele în creion sau culoare cu oțelari, sau cismarul ca și cele cu cusătorese sau călcătorese, teme vechi de când lumea, realizate mereu altfel de marii artiști. Temele muncilor femeii îmi aduc aminte de excepționalele lucrări pe pânză ale lui Ciucurencu, din perioada deceniului al cincilea al secolului trecut: *Călcătoreasă*, *Spălătoreasă*, *Gospodină*, uleiuri de referință în pictura artistului.

Redarea liniei fizionomice a individului își găsește realizarea nu numai în ilustrația de carte la piesa lui Caragiale *Scrisoarea pierdută*, dar și în aceea a unui volum cu un text neagreat astăzi, căzut în desuetudine, *Mitrea Cocor*.

Analiza psihologică a personajului își găsește desăvârșirea în desenele, preambuluri la transpunerea pe pânză ale autoportretelor sale, ca și în acea serie a „Regilor nebuni", totul într-o continuă aventură, a descoperirii purității imaginii și a perfecțiunii ucenicului vrăjit de artă.

O lucrare despre avangarda bulgară

Florin COLONAȘ

Captivantă cercetarea avangardei și necontenit dăruitoare de nebănuite surprize. Mereu alți cercetători se apleacă asupra acestui fenomen, care a marcat al doilea și al treilea deceniu al secolului al douăzecilea.

Surprinzătoare manifestări avangardiste, din unele țări, să le numim „mai puțin vizibile" în contextul global, au ieșit la iveală în ultimii ani datorită unor lucrări de sinteză, frumos puse în pagină din punct de vedere tipografic, care au ca temă mișcarea aceasta cu caracter novator ca și pe oamenii de artă care au ilustrat-o.

O asemenea tipăritură este cea apărută în septembrie 2013: *Bulgarian – modernism*, editată de Domenico Iacomo în colaborare cu Irena Stoimenov-Heuter și Edo Zirotin. Volumul elegant, legat în pânză, având 69 de pagini din hârtie groasă și formatul A4, urmărește cronologic perioada 1919-1934, fiecare pagină având un „chapeau" cu text și apoi reproducerea color a revistei sau cărții respective. Impresionantă panorama realizărilor grafice ale autorilor din țara aflată la sud de Dunăre.

O succintă enumerare a diverselor titluri:

Vezni (Scara) – având mai multe numere, cu bogate ilustrații de Marc Chagall, Goncearova, Kandinski, Russolo, sau o serie de remarcabile semnături de scriitori: André Gide, Allan Poe, Rimbaud.

Golgota – apărută în 25 de numere la Stara Zagora, cu reproduceri din norvegianul Edward Munch, dar și cu o linogravură a bulgarului Vasili Zaharov.

Hyacint – magazin de critică literară și estetică a poeziei, 1931, trei numere.

Lebed (Lebăda) – revistă de literatură și cultură, șapte numere, 1922, apărută la Gorna Oryahovitza.

Crescendo – 1922, apărută la Yanibol, cu participarea lui Ozenfant, Le Corbusier, cu texte de Tristan Tzara, F.T. Marinetti, desene de Kurt Schwitters.

Mimoza – literatură, critică, arte, Orhania, 1922, apare în șase numere.

Temenugi (Violete) – revistă a tinerilor scriitori, literatură și critică, 1922, Plevna, zece numere între 1921-1923.

Plamak (Planeta) – șase numere, 1924, Sofia, revistă lunară de artă și cultură.

Most (Podul) – supliment estival, revistă de literatură, apărută în 1925. O a doua serie a fost editată în 300 de exemplare, în 1930-31, într-o serie de 15 numere.

Ceaika (Pescărușul) – 13 numere, cultură plastică și critică, 13 numere (1924), Sofia.

Arena – 1926, cinci numere editate la Sofia (revistă de artă și critică).

Korneji – revistă de literatură și artă, 12 numere, Sofia, 1926.

Ugari – apare în 500-600 de exemplare, revistă literară a Regiunii Șumen.

Noris – Sofia, 1930, revistă cu înclinații constructiviste.

Stojer (Stâlpul) – revistă literară pentru tineret, Sofia, 1932, cinci numere într-un tiraj remarcabil: 1000 de exemplare. Se va edita și un supliment – *Rampa* – de patru pagini; la numărul 3-4 din iunie-iulie 1932.

Signal – organ al tinerimii studențești, trei numere, Sofia, 1933. Revista a fost confiscată de autorități la data apariției, așa cum s-a întâmplat și cu unele publicații ale avangardiștilor români.

Tiparul bulgar – Sofia, 1934, șase numere, revistă de tehnologie, știință și artă. Are o copertă foarte interesantă, semnată de Veselin Staikov.

Această trecere în revistă a lucrării lui Iacomo ne pune în temă asupra unei linii avangardiste europene în bună tradiție, ceea ce conferă lucrării de față o valoare documentară utilă oricărui pasionat sau cercetător al avangardei.

Desigur, cu timpul, se vor identifica și alte titluri care să figureze în această panoramă a avangardei bulgare, însă această primă tentativă de punere în pagină a unei mișcări de primă mărime în cultura bulgară, nu face decât să plaseze la locul cuvenit această mișcare avangardistă, între cunoscutele elemente ale avangardei de pe continentul european.

ROMÂNIA-RUSIA: un destin geopolitic inevitabil în secolul XXI. Prejudecăți și temeri

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte Centrul Român de Etică și Strategii – „CRESFOR Radu Chirculescu"

În vremuri ale înșelătoriei universale a spune adevărul este un act revoluționar.
George Orwell

Umanitatea a avut un parcurs, în ultimele două milenii, marcat de dramatism, violență, persecuții religioase și ideologice, martiruri, holocaust, războaie nimicitoare soldate cu imense distrugeri de bunuri materiale și de valori ale patrimoniului cultural și cultic de pe întreaga planetă. Puține au fost momentele de calm, de pace și prosperitate întrucât spiritul Răului, Întunericului și-a pus tot mai adesea amprenta asupra civilizației umane, care a trebuit în mod ciclic să satisfacă prin sacrificii ritualice, setea de sânge a forțelor telurice.

Astăzi, când omenirea se află la un pas istoric și la încheierea unui ciclu cosmic, este firesc să ne punem întrebarea, care va fi viitorul omenirii și bineînțeles al națiunii române într-o lume răvășită de conflicte, devastată de catastrofe naturale sau erori umane, de o adevarată revoltă a Pământului, care nu ne mai rabdă pentru că i-am desfigurat fața și am perturbat echilibrul cosmic ?

Acum, când ne aflăm în penultima etapă de finalizare a Noii Ordini Mondiale, marcată de trecerea prin focul purificator a actualei civilizații și la aruncarea la coșul istoriei a normelor care au guvernat lumea, se conturează tot mai clar idea că totul decurge după un plan bine stabilit, bazat pe principiul alchimic *solve si coagula*, mai întâi să ne separăm, să ne scindăm pentru ca apoi să ne unificam într-un Nou Tot, care se ghidează după alte legi și modele de guvernanță a planetei.

În acest cadru trebuie plasată și analiza viitorului relațiilor României cu Federația Rusă, luând în calcul că cel puțin în ultimele trei secole, geografia divină ne-a hărăzit un destin comun, care a fost marcat de puține momente de liniște și bună vecinătate, mai adesea relațiile fiind tensionate, lipsite de încredere și respect reciproc, care au generat consecințe nefaste pe termen mediu și lung pentru țara noastră.

Astăzi, când asistăm la o dinamică fără precedent a sistemului de alianțe, care are tot mai mult o geometrie variabilă, când SUA și-a pierdut locul de cea mai puternică și dinamică economie a lumii (păstrându-și superioritatea tehnologică și militară) în favoarea Chinei, acest dragon care părea adormit în tradițiile și prejudecățile sale, odată trezit, prin energiile sale creatoare, a trecut într-o altă etapă a evoluției situației geopolitice, geoeconomice și geostrategice la nivel planetar și anume la o lume multipolară, interdependentă și interconectată.

Pe un alt plan, constatăm că UE cântărește tot mai puțin ca actor cu vocație planetară trebuind să reziste presiunilor SUA, promisiunilor amăgitoare ale Chinei și acțiunilor tot mai energice ale Federației Ruse de a-și spori influența și de a i se auzi vocea atunci când instituțiile euroatlantice, prin acțiunile politico-diplomatice se interferează cu interesele sale geopolitice în zona Europei Centrale și de Est, a Mării Negre, Caucazului și Mării Caspice.

Trăind în epoca dezinformării, a manipulării adevărului la nivel global prin mass-media, rețele de socializare și a unor ONG-uri care au în spate servicii de informații, a înșelătoriei și duplicității în relațiile interstatale și umane, când Omul – creația cea mai de preț – este prins în lupta dintre Dumnezeu și Dracul, îmi revin în minte vorbele înțelepte ale lui Schopenhauer: *Orice adevăr trece prin trei stadii: mai întâi e ridiculizat, apoi întâmpinat cu violență, în cele din urmă e acceptat ca evident*. Drept urmare, voi trata viitorul relațiilor cu Rusia cu convingerea că este timpul să vindecăm rănile trecutului, dar să ținem seama de un mare adevăr, și anume, că fără memoria istoriei, nu vom avea destin.

Recentele mișcări pe tabla de șah a geopoliticii ne-au arătat că prin anexarea Crimeei fără a se trage un foc de armă și susținerea separatiștilor ruși din Estul Ucrainei în acțiunile lor de a obține autonomie, Rusia, prin președintele Putin a pus în mișcare un întreg arsenal politico-diplomatic, economic și militar pentru a da viață Testamentului țarului Petru cel Mare. Acest test reușind pe deplin, Rusia s-a convins de fragilitatea și ineficiența operațională în momente de criză a instituțiilor euro-atlantice, fapt ce a încurajat-o să avanseze pe tabla de șah cu mai mult tupeu. Acțiunile militare din Estul Ucrainei, dublate de o diplomație coerentă au reușit să arunce sămânța discordiei în rândul aliaților europeni și să creeze confuzie decizională.

Sancțiunile „spectaculoase" impuse liderilor ruși și separatiștilor a convins Rusia de justețea învățăturilor transmise de țarul Petru I, care se refereau în mod concret la modalitățile de a țese intrigi la cancelariile occidentale prin corupție și lobby. De altfel, într-un material întocmit la sfârșitul lunii octombrie 2014, de un grup de reflecție ce cuprinde douăzeci de personalități europene, foști miniștri de externe și foști șefi de servicii de informații, denumit *Clubul celor douăzeci*, se face o analiză lucidă a relațiilor UE – Rusia, dar și în legatură cu accentuarea dependenței UE de umbrela de securitate a SUA în lipsa unei politici de securitate și apărare europeană coerentă, promisă de mai bine de un deceniu. Dar să redăm câteva idei-forță din analiza întocmită de *Clubul celor 20*:

„UE a considerat întotdeauna Rusia ca pe un partener dificil, însă nu a reușit să ducă o politică care să țină cont de specificitatea acestei relații, încercând prin politica de vecinătate lansată în 2003 să trateze cu țările din Europa Centrală și de Est, încuranjând dorința acestora de aderare la NATO și UE deși nu îndeplineau condițiile stabilite.

UE are cu Rusia și alte subiecte de divergență, cum ar fi Orientul Mijlociu.

UE nu a ținut seama că Federația Rusă este condusă de Vladimir Putin, un revizionist pragmatic, pentru care dispariția URSS rămâne o umilință și o frustrare permanentă, alimentată și de comportamentul Occidentului pe care-l judecă ca fiind provocator în privința unor chestiuni precum: Kosovo, lărgirea NATO, scutul antirachetă, afacerea libiană, conflictul din Siria.

Proiectul președintelui Putin pe termen lung, este de a reconstrui nu un imperiu sovietic, ci a-și crea un spațiu de influență privilegiat, înglobând în el etnicii ruși și rusofoni pentru a căror protecție își rezervă dreptul de a interveni în afara frontierelor sale.

Acordul de asociere semnat de Bruxelles cu Ucraina și Moldova este considerat de Moscova ca fiind incompatibil cu proiectul rusesc de realizare a Uniunii Eurasia. Criza era inevitabilă."

Acestea demonstrează, așa cum am arătat, neputința UE de a face față unei crize majore în relația cu Rusia, de aceea a trebuit să-și calce pe orgoliu și să solicite sprijinul SUA, care au acționat prin intermediul Secretarului General NATO pentru convocarea sumitului din Țara Galilor și a inițiat unele măsuri militare pentru descurajarea Rusiei să avanseze alte piese pe tabla de șah.

Complexată în fața Rusiei, de care cele mai puternice state europene sunt legate prin fire mai mult sau mai puțin ocult și umilită de SUA, care a suprasolicitat importanța intervenției în conflictul ucraino-rusesc, UE se vede nevoită să recurgă la noi sancțiuni împotriva Rusiei în 2015.

Față de această situație gepolitică pentru moment înghețată, UE se vede pusă în fața unei serioase provocări și anume, definirea unei politici de securitate și apărare coerentă, de fapt să răspundă la întrebarea dacă continuă extinderea spre Est, sau pentru moment se mulțumește cu ce a obținut. Definirea unei politici externe de securitate și apărare ar trebui să aibă în vedere următoarele scenarii:

– o soluție de ansamblu la criza existentă prin definirea unui punct de echilibru între integritatea teritoriala a Ucrainei (cu Crimeea atașată la Rusia) și o autonomie rezonabilă pentru ucrainienii din est;

– căutarea unui *modus vivendi* economic, care să armonizeze acordul de asociere cu interesul Rusiei pentru consolidarea și extinderea Uniunii Euroasiatice;

– acceptarea de către UE și NATO că este prematură aderarea Ucrainei la instituțiile euro-atlantice, acest proiect urmând să fie amânat pentru o mai bună pregătire;

– implicarea mai activă a Germaniei și Franței pentru a angaja o reflecție în privința Ucrainei și Poloniei, depășind climatul de ostilitate față de Rusia și inițierea unui mecanism de ieșire din etapa spiralei sancțiunilor.

Se impune așadar, reînnodarea relațiilor cu Rusia fără complezență ci, printr-un dialog continuu și onest asupra subiectelor în divergență enunțate deja, din rațiuni de securitate și nu din motive mercantile.

Mesajul lansat și de *Clubul celor 20* către responsabilii UE este clar: „Rusia prin istoria, cultura, economia sa face parte din Europa. Deci, va trebui să se meargă mai departe și să se construiască o arhitectură politică și instituțională la nivelul UE care să țină seama de această realitate, Franței revenindu-i un rol determinant, ținând seama de lunga tradiție ce o leagă de Rusia.

Pentru a face față riscului consolidării polului de putere sino-american și a menține un echilibru geopolitic mondial, este nevoie ca UE să construiască această nouă arhitectură politico-economică, militară și de securitate împreună cu Rusia." (Dintre personalitățile care fac parte din *Clubul celor 20*, menționez pe: Herve de Charrette, Roland Dumas, Herbert Vedrine, Regis Debray etc.)

Referindu-ne la relațiile româno-ruse și la modul în care ar trebui resetate, consider că noul președinte al Romaniei și premierul ar trebui să facă o analiză rațională, pragmatică a stadiului relațiilor bilaterale, să consulte mediul de afaceri, mediul academic și societatea civilă pentru a identifica soluții și a redeschide dialogul la cel mai înalt nivel. În efectuarea acestei analize, trebuie avută în vedere o realitate neplăcută, generată de luările de poziție mai mult sau mai puțin justificate ale președintelui Băsescu, care au provocat iritare și răspunsuri ironice, uneori însoțite de amenințări, care au tensionat inutil relațiile politico-diplomatice. În mandatul președintelui Băsescu am avut parte și de un scandal de spionaj care a condimentat și mai mult relațiile politico-diplomatice bilaterale. Dacă în acest plan, atmosfera a fost marcată de tensiune, suspiciune și un dialog neadecvat, în ceea ce privește componenta economică, situația se prezintă ușor diferit, în ciuda scandalurilor de corupție și trafic de influență care au planat în jurul privatizărilor la care au participat companii rusești. Anul 2015 poate marca începutul relansării schimburilor comerciale, inclusiv pentru companiile românești care sunt interesate de oportunitățile oferite de piața rusească.

Resetarea relațiilor politico-diplomatice cu Federația Rusă nu se poate realiza decât în condițiile în care avem o viziune clară, pe termen mediu și lung în privința relațiilor cu Republica Moldova și cu evoluțiile din Ucraina, areal inclus în strategia de securitate a Rusiei. În abordarea viitorului relațiilor româno-ruse, trebuie să avem în vedere că evoluțiile politice, economice, sociale și militare din Europa ne vor arăta, fără doar și poate, că Rusia, România și celelalte țări vecine au un destin geopolitic și geoeconomic comun în secolul XXI. Drept urmare, este nevoie de o diplomație activă, nu reactivă, care să ne restabilească prestigiul și încrederea că suntem parteneri în problematica zonei și meritam un loc de cinste la masa verde a negocierilor.

Sunt încrezator că dialogul inter-religii și unificarea Ortodoxiei, vor fi pilonii stabilității și securității în acest areal al confluenței creștinismului bizantin cu Islamul din Orientul Mijlociu, Asia Centrală și Caucaz, România putând deveni liantul între Orient și Occident. Pentru a fi luați în seamă de cancelariile occidentale și a deveni un partener respectat, România, prin elitele sale politice trebuie să conștientizeze că suntem o forță culturală inepuizabilă și regeneratoare, capabilă să deschidă canale de comunicare cu o altă forță culturală a Europei, Rusia, în vederea așezării relațiilor viitoare pe temelii solide ale respectului, cooperării și încrederii, renunțând la prejudecățile și temerile care umbresc convietuirea în armonie și pace în zona Mării Negre și Gurilor Dunării.

Încheierea negocierilor ruso-ucrainene în privința livrării gazelor cu un acord al părții ucrainiene de a-și achita datoriile restante, iar partea rusă să mențină subiectul deschis și să redeschidă piața pentru produsele ucrainene, va relua și dialogul în privința viitorului relațiilor politico-diplomatice și militare dintre cele două țări. Din acest punct, și pe fondul acestei noi realități geopolitice, am convingerea că se va ajunge la o înțelegere între cei doi președinți, Putin și Porosenko, vechi prieteni care au împărtășit un trecut comun, pentru liniștea Europei și iritarea SUA.

Spectacolul fiind spre final, sperăm și la un sfârșit de stagiune. Cortina se va lasa, iar în spatele ei actorii se vor felicita pentru rolurile jucate, sărbatorind „pacea" cu șampanie, votcă și caviar, consfințind astfel acest nou aranjament geopolitic.

Având în față această panoramă a noilor realități geopolitice, geoeconomice și geostrategice, președintele României va avea pe umerii săi o misiune deosebit de grea, de a reconcilia trecutul obsedant cu un prezent imperfect, de a reseta relațiile cu Rusia pe principiile pragmatice ale interesului național, renunțându-se cu abilitate la „bunăvoința" intermediarilor, fie ei europeni sau americani, care se oferă să se ocupe de acest dosar.

Să nu se creadă că îndemn la nesocotirea obligațiilor asumate ca membri NATO și UE, ci îndemn la tratarea cu luciditate a acestei probleme, folosindu-ne de toate instrumentele de putere și tinand seama de o realitate și anume că între relațiile dintre state nu există prietenii, ci interese ce trebuie armonizate.

Cred că este nevoie să pregatim temeinic această nouă întâlnire cu destinul, când România și Rusia se vor privi în ochi cu încredere și-și vor da acolada frățească care să consacre și legatura spirituală, pentru că viitorul se construiește pe încredere, credință și mai puțin pe forța armelor, doctrinelor, prejudecăților.

În încheiere, voi adresa un îndemn atât elitei politice și culturale a țării, cât și pentru poporul român care trebuie să aibă încredere în viitorul și destinul său:

Poporul român, descendent al dacilor liberi, ridică fruntea spre stele, privește cu speranță și smerenie la Dumnezeu, știind că nu ne putem șterge păcatele până nu vom trece printr-un val aspru de suferință și prigoană și nu vom plăti datoriile karmice ! Trebuie să scăpăm din menghina intereselor geopolitice americane și rusești și să ne croim destinul după sufletul poporului român !.

Inginerul Athanasie Șt. Bolintineanu

Vasile GRIGORESCU

Încercarea de a prinde, în câteva cuvinte, o personalitate precum cea a inginerului Athanasie Șt. Bolintineanu, este departe de a fi o întreprindere ușoară. Face parte dintre acei oameni, pomeniți de marele prieten al *Sud*-ului care este Neagu Udroiu, cărora semenii ar trebui să le înalțe statui întru nemurire, să le așeze numele pe fațadele instituțiilor, să-l dea străzilor și locurilor întru pomenire, să le mulțumească perpetuu pentru slujba în folosul comunității. Cei din spița lui Bolintineanu sunt greu de înțeles astăzi, când „binele public" a trecut într-un plan secund. Cum să explic contemporanului meu, gestul fratelui lui Athanasie – Conu' Costică Bolintineanu – care și-a lăsat „milioanele" (toate !) pentru înființarea unei „Grădine de copii" la Bolintinul din Vale ?

Athanasie s-a născut la 17 iunie 1854, în casele din București ale pitarului Ștefan Bolintineanu. Pe mamă, a cărei placă mormântală o putem vedea în incinta bisericii, ctitorie a familiei, de la Bolintin (Știrbești), o chema Ana Herișescu. Athanasie era al doilea copil de parte bărbătească al cuplului (primul fusese Constantin), care va avea nu mai puțin decât 14 descendenți. S-a căsătorit la 28 decembrie 1888 cu Zoe Sevescu (1869-1960), fiica lui Panait Sevescu (magistrat) și a Coraliei Rosetti. Copii: Ștefania (1889-1956), căsătorită cu Petre Mosgos; Zoe (1891-1949) căsătorită cu Alexandru Băbeanu; Ana (1898-1980) căsătorită cu Nichita Cerbacev; Florica (n. 1908) căsătorită cu Scarlat Costinescu, apoi cu Constantin C-tin Parhon.

Urmează liceul la Colegiul Sf. Sava din București, apoi pleacă la Paris unde termină studiile de inginer la prestigioasa *Ecole des Ponts et Chausées*, în anul 1881. Întors în țară, a condus și executat lucrările portului Brăila, șoseaua Mălin-Broșteni (județul Neamț), liniile de cale ferată Buda – Slănic Moldova și Medgidia – Bazargic etc. A ocupat un timp postul de Inginer șef al Primăriei București, în care calitate conduce lucrările de modernizare a Bulevardelor Elisabeta și Carol, precum și construirea noului local al Primăriei, în fața Cișmigiului (la origine, Palatul Ministerului Comunicațiilor și Lucrărilor publice).

Spirit liberal și antreprenor destoinic, demisionează din funcția de inginer șef al Capitalei în ziua de 17 februarie 1892, pentru a se dedica unei afaceri novatoare: prima fabrică de produse din ciment de la noi din țară. Ridicată în București, pe strada Nisipari, nr. 9, fabrica „Frații Bolintineanu", producea cu o calitate recunoscută la manifestările epocii (Expoziția agrară din 1904; Expoziția organizată în Pavilionul Regal din Târgul Moșilor în iunie 1905, unde expune tuburi de ciment etc.), devenind principalul contractant al lucrărilor de alimentare cu apă și canalizare bucureștene.

În tot acest timp, Athanasie Șt. Bolintineanu a fost și un element activ al vieții publice românești, ocupând funcția de președinte al Ligii Naționale (1903), sau cea de delegat al Ministerului de interne într-una din Comisiile pentru constatarea și evaluarea pagubelor de război în județul Ilfov (1920). Ca unul dintre cei mai buni profesioniști în domeniul contrucțiilor, a condus și executat Pavilionul Închisorilor la Expoziția jubiliară din 1906.

O descriere a celui care a fost inginerul Athanasie Șt. Bolintineanu nu poate fi întreagă fără a se pomeni iubirea ce avea pentru „căminul strămoșesc" și pentru locuitorii satului de obârșie al neamului său – Bolintinul din Vale (Moșneni-Știrbești). S-a alăturat fără preget ideilor și inițiativelor fratelui mai mare, Constantin, atrăgând sprijinul unui număr de consăteni cu viziuni luminate, care vor transforma o amorfă localitate de câmpie într-un centru exemplar pentru dezvoltarea social-economică a Regatului României.

Dovedind o accentuată conștiință a datoriei față de locul natal (am întâlnit pe fratele lui Athanasie semnând: *C.St. Bolintineanu, moșnean din Bolintinul din Vale* !), frații Bolintineanu, Athanasie și Constantin, vor avea inițiativa ridicării statuii poetului D. Bolintineanu, în 1888, sau de mărire și renovare a bisericii din sat. Mai târziu, ca primar al comunei, Athanasie Bolintineanu se va ocupa de înălțarea Monumentului Eroilor. Excepționalul spirit civic al acestor vlăstare ale bătrânilor moșneni (numesc aici pe Constantin și Athanasie, ca și pe fratele lor, Alexandru Herișescu) se va vădi odată cu înființarea unei instituții obștești – „*Iubirea de neam* – Societate de asistență școlară și orfelinat cu îndrumări la muncile Agricole și industriale, aplicate rațional, recunoscută persoană morală, cu sediul în Bolintinul din Vale (Știrbești)", care avea ca scop „să ia sub scutul ei, pentru a-i îndruma, ajutând pe măsura mijloacelor sale pe toți copiii de ambe sexe care, din cauză de neajungere a părinților lor nu vor putea urma studiile, fie în cursul primar, fie în cel superior, cu preferință profesional". Statutul Societății „Iubire de neam" a fost adoptat în Adunarea Generală de la 4 august 1911, modificat la 1 noiembrie 1914 și votat în Adunarea Deputaților în ședința de la 4 februarie 1916 cu o majoritate de 59 voturi contra 2. Primul Consiliu de administrație era format din cei trei frați Bolintineanu (Constantin, Athanasie și Alexandru Herișescu), alături de alți săteni precum Al. Ștefănescu, Gh. Rica sau D-tru Apostoiu. Cu toate greutățile vremurilor, pornită de la un capital subscris de 8100 lei în anul 1915, a putut acumula, până la sfârșitul anului 1920, prin contribuțiile membrilor, un capital în numerar de 80.000 lei, dispunând și de un imobil construit, compus din șapte camere și un salon, situat pe un teren de 2 pogoane, în Poarta Luncii.

Condițiile, cu totul diferite de după încheierea Marelui Război, cu schimbări dramatice ale moravurilor, cu multe familii rămase fără sprijin, determinate și de creșterea industrială a localității, vor îndemna la crearea unei alte instituții – Asociația Culturală de Educație Civică „Bolintineanu" – care își propunea să îmbunătățească și să îndrume educația în rândul copiilor și tineretului bolintinean prin înființarea unei grădinițe de copii, a unei școli de fete, a unui gimnaziu și a unei școli de meserii. Pornită din anul 1920, sub președinția lui Constantin Bolintineanu (care donase circa 400.000 lei), aceasta va fuziona cu „Iubirea de neam", al cărei președinte rămăsese Athanasie. Din păcate, diligențele birocratice au împiedicat Asociația să purceadă la lucru mai înainte de decesul lui Constantin Bolintineanu (1925), care își însărcinează fratele, Athanasie, cu continuarea operei de ridicare intelectuală a consătenilor. De mare ajutor vor fi importantele sume lăsate Asociației, prin testament, de Constantin Bolintineanu.

Urmarea a fost că prin munca neprecupețită a inginerului Athanasie Șt. Bolintineanu, inventarul averii Asociației culturale „Bolintineanu" în 1932 arăta astfel: un loc de circa două pogoane în vatra satului, împrejmuit cu gard, aflător de șoseaua Bolintin Vale-Malul Spart (Poarta Luncii), având pe el următoarele construcții: o clădire veche de zid, în stare bună, compusă din trei clase, două dormitoare, o cancelarie, un culoar și o pivniță; trei ateliere (două construite în 1926, iar unul în 1929, având pod comun); un grup de clădiri, construit în 1928-1929, compus din: o sală de mese pentru 90 de elevi, o bucătărie, o baie și spălător cu instalație de apă și dușuri, un culoar de serviciu, trei camere și o bucătărie ca locuință pentru directorul școlii și altele, estimate la 1.850.000 lei. [DANIC, Fond *Casa Școalelor*, 27/1932, f. 5] Munca pentru comunitate va continua până la încetarea sa din viață, la 15 octombrie 1937.

O emoționantă dovadă de iubire și respect față de strămoși, față de glia natală, ne-o dezvăluie testamentul lăsat de marele filantrop Athanasie Șt. Bolintineanu (aflat în arhiva urmașului său, pictorul Radu Costinescu): „...dispun ca bunurile ce am agonisit în timp de 47 de ani, de la decembrie 1888 și până astăzi, decembrie 1935, în tovărășia și cu ajutorul scumpei mele soții, să se împartă, după moartea mea în modul următor:

1. Moșioara din comuna Bolintinul din Vale, astăzi în suprafață de 32 hectare 8452 mp [...] compusă din case, grădini, din teren arabil și zăvoi peste Argeș, se găsește în familie de sute de ani, este leagănul familiei, transmisă urmașilor din moși-strămoși și țin foarte mult ca și în viitor să se transmită din generație în generație. Această moșioară o las fiicei mele, Zoe Băbeanu, cu obligația să îngrijească de oasele familiei..."

Necrologul rostit de profesorul Ion Carbarău, la 17 octombrie 1937, în capela cimitirului Belu, completează strălucit imaginea filantropului Athanasie (Sică) Șt. Bolintineanu:

Întristată adunare,

În calitatea de delegat al corpului didactic de la gimnaziul industrial „Bolintineanu" din Bolintinul din Vale, să-mi fie permis a aduce prinosul nostru de recunoștință marelui și bătrânului nostru spijinitor, cuconul Sică Bolintineanu. Vestea morții acestui venerabil bătrân, cu sufletul atât de nobil și de tânăr, a căzut ca un adevărat trăznet. Nu puteam crede întru nimic dureroasa întâmplare, fiindcă joi seara a fost printre noi la Bolintin, ca să-și aranjeze unele lucruri. Moartea, cruda și neîndurata moarte

Pavilionul fabricii "Frații Bolintineanu" la Expoziția Agricolă, 1904, București

(continuare în pag. 17)

(urmare din pagina 16)

l-a răpit dintre noi pentru totdeauna și sfârșitul i-a fost așa cum îl aștepta și îl dorea. „Când o fi să mor, spunea bătrânul deseori, să mă găsească moartea și să mă ia sănătos, ca să nu mă chinui și să nu mai necăjesc pe cei din jurul meu, că sunt bătrân și omul la boală este urâcios."

Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și l-a scutit de suferința fizică, copleșindu-l poate numai cea morală, că s-a scurs viața și n-a văzut destule fapte bune !

Moartea fulgerătoare a boierului Bolintineanu, acel tată milos și bun al multor suferinzi și săraci de la Bolintin, umple de durere sufletele tuturor celor care i-a sprijinit și îndrumat cu vorba și cu fapta. Poate că rugăciunile acele scăldate în lacrimi fierbinți a celor ce i-a ajutat i-au ridicat unele suferințe. Pentru bătrânul Bolintineanu nu exista lipsa de înțelegere a unei suferințe și nevoi.

Figura lui blândă, dat totodată și aristocrată, era prilej de respect și demnitate. Sfătuitor și înțelept, era cu sufletul său bun și creștinesc în slujba iubirii aproapelui ca un adevărat ocrotitor și apostol.

Cuconul Sică Bolintineanu, constitue pentru comuna Bolintinul din Vale o pierdere ireparabilă. Este ultimul vlăstar al unei familii de boieri ai comunei noastre, făcând parte din acea falangă de proprietari înstăriți prin cinste și muncă fără preget, ca un român conștiincios ce era. Acești boieri adevărați aveau sufletul ales și filantrop. Nu teama de sărăcie, cum fac de obiceiu boierii proveniți, ce sunt atât de periculoși, ci ajutor, gest filantropic, fapte bune, iată folosul unei vieți ca a lui cuconu Sică Bolintineanu. Oamenii aceștia nu pot muri din sufletul nostru care l-am cunoscut, ci personalitatea celui dispărut rămâne sub două forme în conștiința noastră. El trece ca un fenomen legendar de bunătate sufletească, ocrotire și ajutorare a celor ce vor pomeni de faptele lui bune. Al doilea, familia Bolintineanu s-a legat pentru veșnicie de viața satului nostru, fiind întemeietoarea Gimnaziului industrial care îi poartă numele. Bătrânul căruia îi aducem azi ultimul salut de piozitate și recunoștință, în calitate de președinte al Asociației culturale „Bolintineanu", înțelegea să ajute pe orice cale școala și pe elevii ei. Tot familia Bolintineanu a fost aceia care s-a îngrijit de biserica de la noi, restaurând-o, în curtea căreia se află ridicată statuia poetului Dimitrie Bolintineanu, înfăptuită tot din inițiativa acestei nobile familii.

Gândul bătrânului era mare și constituia poate un ideal: el dorea să se construiască o școală primară, adică o grădină de copii în comună, să organizeze un gimnaziu de fete, dar oamenii răi și neînțelegători nu l-au însoțit și nici nu l-au ajutat. De aceea aceste dorințe n-au fost împlinite.

Dacă astăzi suntem puțini acei care te urmăm până la locul de veci batrâne cu chip de patriarh, fii sigur că mulți sunt acei care te plâng și te vor plânge pe meleagurile Bolintinului. Iar noi, cei care ți-am cunoscut sufletul și gândul urmat de faptele alese, să învățăm în clipa de față că nimic nu ne înalță peste vreme mei mult ca bunătatea. Nu trăim o veșnicie, nu împărățim lumea, ci în cripta de pământ cu doi metri vom putrezi cu trupul, dar faptele bune, în ciuda tuturor răilor și nesocotiților de care n-ai fost scutit, rămân peste vreme și constituie exemplu de muncă și cinste pentru cei care vor să înțeleagă valoarea superioară a personalității omenești.

Rămâi deci cu trupul în cripta ce ți-ai ales, iar cu sufletul să vii mereu printre noi să ne povățuiești cu mintea cea aleasă, ca să ne urcăm peste viața meschină a tuturor nevoilor, la ceea ce constituie noblețea sufletească și dragostea de creștin.

Îndurerată familie, pierderea ce o suferiți astăzi este ireparabilă. Durerea este mare și compensația ei nu poate veni de nicăieri. Dumnezeu astfel rânduiește viețile noastre și tot numai de la el avem ultima mângâiere, că ne întărește cu puterea răbdării să ne învingem durerea. Noi rugăm pe cel atotputernic să vă dea tăria sufletească a harului său divin, ca să facă să treacă și acest pahar al suferinței.

Iar celui care-l numim Cunonu Sică Bolintineanu, să-l așeze bunul Dumnezeu în locul cel fără prihană și cu frunțile cernite îi zicem Dumnezeu să-l ierte și să-i fie țărâna ușoară.

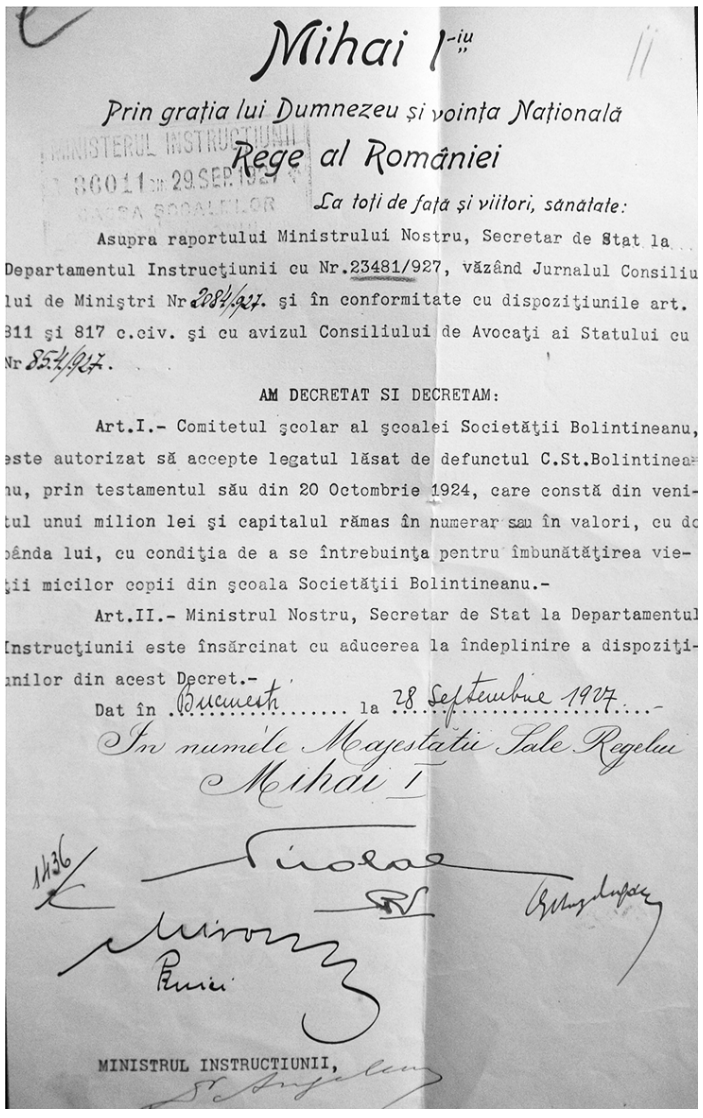
(17 octombrie 1937. La moartea lui Sică Bolintineanu, la cimititrul Belu, în capelă.)

Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică "Bolintineanu" își dorește a fi continuatoarea proiectelor comunitare ale Asociației Culturale de Educație Civică "Bolintineanu" și a generoaselor pilde ale președintelui ei, inginerul Athanasie Șt. Bolintineanu.

Bibliografie selectivă: Radu Costinescu, *Note la genealogia familiei Bolintineanu*, în M.D. Sturdza (coord), *Familiile boierești din Moldova și Țara Românească*, vol. II, Editura Simetria, București, 2011, p. 62-68; *Monitorul Oficial*, 20 iunie 1905; *Monitorul Oficial*, 12 februarie 1920; DANIC, Fond *Casa Școalelor*, 27/1932; *Monitorul Oficial*, nr. 20, 26 aprilie 1916; Primăria Comunei București, *Darea de seamă de la 1 ianuarie 1898 până la 30 septembrie 1902*, București, 1902.

Fotografia de pe prima pagină îl arată pe Athanasie Bolintineanu și soția sa Zoe, la Bolintin, împreună cu nepoții Cerbacev: Alexandra, Vladimir și Ilinca.

Inginerul Athanasie Șt. Bolintineanu

Mihai I-iu

Prin gratia lui Dumnezeu și voința Națională

Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului Ministrului Nostru, Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii cu Nr.23481/927, văzând Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr.2884/927. și în conformitate cu dispozițiunile art. 811 și 817 c.civ. și cu avizul Consiliului de Avocați ai Statului cu Nr.854/927.

AM DECRETAT SI DECRETAM:

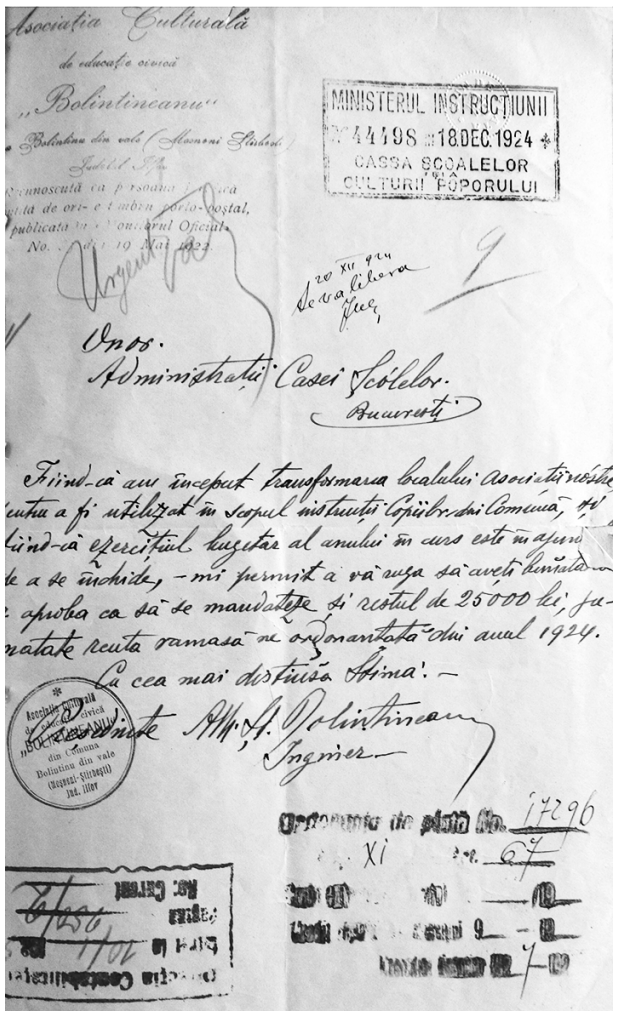
Art.I.- Comitetul școlar al școalei Societății Bolintineanu, este autorizat să accepte legatul lăsat de defunctul C.St.Bolintineanu, prin testamentul său din 20 Octombrie 1924, care constă din venitul unui milion lei și capitalul rămas în numerar sau în valori, cu dobânda lui, cu condiția de a se întrebuința pentru îmbunătățirea vieții micilor copii din școala Societății Bolintineanu.-

Art.II.- Ministrul Nostru, Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor din acest Decret.-

Dat în București la 28 Septembrie 1927.-

În numele Majestății Sale Regelui Mihai I

MINISTRUL INSTRUCTIUNII,

Asociația Culturală de educație civică „Bolintineanu" Bolintinu din vale (Mamoni Ilfov)

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII No. 44198 18 DEC. 1924 CASSA SCOALELOR CULTURII POPORULUI

Onor. Administrației Casei Școlelor. București

Fiind-că am început transformarea localului Asociației noastre spre a fi utilizat în scopul instrucției copiilor din comună, și fiind-că exercițiul bugetar al anului în curs este în apropiere de a se închide, - mi permit a vă ruga să aveți bunătatea a aprobă ca să se mandateze și restul de 25000 lei, fostă rentă rămasă ne ordonanțată din anul 1924.

La cea mai distinsă stimă. -

Președinte M.Șt. Bolintineanu Inginer

Ordonanțat de plată No. 17296 XI 927

Casa Ath. Bolintineanu din str. Vasile Conta, București

Zilele autorilor bolintineni, Gh. Dragomir

Patrimoniu

Conacul Gigurtu de la Ciorogârla

Scurtă privire asupra istoriei satului Căscioarele (II)

Prof. Alexandru BIRO

La începutul epocii moderne, situația materială, juridică, a satului Căscioarele, nu se schimbase prea mult. Existau, desigur, reformele lui Constantin Mavrocordat, dar impactul lor pozitiv asupra nivelului de viață al foștilor rumâni, acum clăcași, nu se prea vedea. De aici și însuflețirea deosebită stârnită în rândul lor de mișcarea lui Tudor Vladimirescu. Se știe că „Adunarea Norodului", oastea populară și eliberatoare a lui Tudor, în drumul ei spre București, a trecut și prin Malu Spart, iar în timpul popasului din Bolintin este elaborată una din Proclamațiile conducătorului revoluției. Credem că, cel puțin un detașament al său a trecut și prin Căscioarele. Dovada o reprezintă numeroasele monede contemporane, majoritatea kreuzeri din 1816, găsite în sat, chiar și în anii din urmă, care, cu siguranță, aparțineră pandurilor.

Prima jumătate a secolului XIX e caracterizată de apariția multor idei cu caracter, dacă nu revoluționar măcar reformator. Influența revoluției franceze, noile idei cu care se întorc, în special de la Paris, tinerii ce studiaseră acolo, își fac loc încet, încet și în societatea românească. Chiar și în satele românești, încep să se simtă ușoare unde de speranță într-o soartă mai bună. Câteodată ele se materializează în acțiuni de multe ori anarhice îndreptate contra stăpânitorilor locali. Un document din 1837 este clar în această privință. Este vorba de o plângere a egumenului mănăstirii Căscioarele, Meletie Căscioreanul, către ocârmuirea județului Vlașca în care se arată că: „Din lăcuitorii satului Căscioarele opt s-au spărgăluit pe la alte sate ale căror nume se arată mai jos, tot într-un județ. Numai doi au trecut peste Argeș, în județul Dâmbovița, tot aproape de satul Căscioarele. Jurații și cutierii merg de le iau birul de la numiții. Am raportat cinstitei subocârmuiri și le-au poruncit ca negreșit să-i aducă și nici energie nu au făcut. Rog cinstita ocârmuire să binevoiască a orândui un mumbașir cu cinstita poruncă și să-i aducă înapoi la casele lor să nu să păgubească sfânta mănăstire de dreptul său." Acest document are o importanță deosebită și din alt punct de vedere. După cum am mai arătat, acel an, 1837, este cel în care se pun bazele școlii din sat. Se poate vedea care erau condițiile în care trăiau locuitorii satului și care erau relațiile lor cu autoritățile locale. În această perioadă, fuga de pe domenii era un mijloc principal de luptă împotriva exploatării crescânde, în special în anii imediat următori aplicării Regulamentului Organic. Cred că un rol în această, după cum se vede, permanentă împotrivire o are și statutul mănăstirii, de mănăstire închinată. În condițiile apariției conștiinței naționale acest statut începe să fie pus sub semnul întrebării. Nu în ultimul rând, personalitatea egumenului Meletie Căscioreanul reprezintă un motiv foarte serios de nemulțumire și chiar de revoltă. Despre acesta, circulă chiar și în zilele noastre fel și fel de legende. Era un personaj extrem de bogat, bogăție obținută prin mijloace ieșite din comun. Era temut nu numai de oamenii simpli ci și de cei investiți cu diverse funcții. Cea mai persistentă legendă, reprodusă și de istorici serioși de mai târziu ca Nicolae Iorga, este cea a Omului de Aur. Ea povestește că, de teama turcilor ce intraseră în țară, egumenul și-a strâns toți galbenii și i-a turnat într-o matriță ce avea forma unui om. Obiectul rezultat a fost ascuns cu grijă întrun tunel, care s-ar fi dărâmat iar „omul" nu a mai fost găsit.

Reforma lui Cuza din 13/25 decembrie 1863, privind mănăstirile închinate, a adus în situația socială și materială a satului Căscioarele prefaceri însemnate. Astfel, moșiile mănăstirii Căscioarele vor trece în proprietatea statului român. În anii următori ele vor fi arendate la diverși inși care vor exploata fără scrupule pe țăranii din sat. Trebuie semnalată deasemenea și situația deosebită în care se găseau foștii robi țigani, ce fuseseră eliberați cu câțiva ani mai înainte. Făcând parte din categoria țiganilor de vatră, ei nu erau nomazi și în consecință au rămas unde fuseseră și înainte avându-și gospodăriile în jurul fostei mănăstiri. Dispariția mănăstirii va duce la distrugerea construcțiilor aferente bisericii și clopotniței, singurele care vor rămâne până azi. Este adevărat că, după 1877, localul va fi reparat datorită eforturilor făcute de Daniil R. Cordescu, întemeietorul unei școli de înaltă ținută, Institutul „Lumina". Acolo, folosindu-se chiliile fostei mănăstiri, timp de câțiva ani funcționează această instituție de cultură, silită să ducă o luptă necurmată cu arendașii locali. Din păcate, lupta e pierdută după câțiva ani, iar Institutul este mutat în 1883 la Găești. După plecarea lui Cordescu, localurile mănăstirii au fost preluate de arendașii ce s-au perindat în anii următori. Despre unul din aceștia vorbește Nicolae Iorga, cu amărăciune, pe la 1908. În acel an el vizitează Căscioarele. Este impresionat de locuitori, „oameni săraci dar vânjoși, cu foarte frumoase fețe", care se remarcă prin „sărăcia încruntată și doritoare de a se răzbuna". Iorga crede că motivele răzbunării sunt legate și de arendașul care „s-a oploșit în câteva odăi ale mănăstirii părăsite" și i se spune că „face plecăciuni adânci și înaintea pădurarului. Fără nicio socoteală și nicio dreptate i s-a lăsat în seamă toată curtea mănăstirii."

Această sărăcie aproape permanentă a țăranilor din Căscioarele nu a fost niciodată o piedică pentru ca ei să participe la luptele purtate de români, mai întâi pentru independență, iar mai apoi pentru realizarea statului național unitar. Alături de întregul popor, căscioreni își vor aduce jertfa de sânge, de lacrimi, dar și de vitejie în Războiul de Independență de la 1877-1878. Doi dintre ei și-au dat viața pe câmpul de onoare, alții, rămași în viață vor fi decorați pentru bravură și eroism cu înalte ordine și medalii, iar întreg satul și-a adus prinosul prin ofrande bănești sau materiale la îndeplinirea marelui vis al independenței. Din păcate însă, independența nu a adus celor mulți decât mici schimbări în bine. Pe la 1900, dintr-un studiu economic privind județul Vlașca aflăm că satul avea pe atunci 312 case, 1500 de locuitori, venituri de 15568 de lei și cheltuieli de 15552 de lei. Puține venituri, cam 10,5 lei de om, puține cheltuieli. Veniturile proveneau în special din exploatarea pădurii învecinate și mai puțin din agricultură. Nici creșterea animalelor nu era prea dezvoltată, cu excepția creșterii porcilor. De aceea s-ar părea că acesta va fi motivul care a făcut ca țăranii din Căscioarele să nu se miște în timpul răscoalelor din 1888 și 1907. Munca la pădure aducea, desigur, țăranilor, venituri suplimentare. Pe de altă parte, nici așezarea satului, având pădure aproape de jur împrejur, nu permitea o agricultură prea dezvoltată. De aici și lipsa de interes pentru ocupațiile agricole.

Primul Război Mondial va avea un impact foarte serios asupra satului. În campania din toamna anului 1916 zona din apropierea satului Căscioarele e zonă de luptă. Clădirea școlii, clădire nouă, construită în 1910, devine lazaret, adică spital de război. Mai întâi al trupelor noastre apoi a celor inamice. Curtea școlii se umple de trupurile celor care-și pierd viața aici și sunt îngropați în mare grabă. Din relatările culese de la strănepoții celor de atunci, se pare că cei morți erau în majoritate de religie islamică, probabil bosnieci din armatele austriece. În plus, satul a fost jefuit în mod barbar, circulând și azi fel de fel de povestiri despre cele întâmplate atunci. Pe de altă parte trebuie să arătăm că marea majoritate a bărbaților maturi luptau în trupele noastre pe fronturile de la Mărășești, Mărăști sau Oituz. 75 dintre ei vor rămâne pe câmpul de luptă. Numele lor sunt înscrise pe monumentul Eroilor și în fiecare an, de Ziua Lor, cei rămași în urmă le aduc prinosul de mulțumire pentru jertfa adusă.

Perioada interbelică este, pentru satul Căscioarele, ca și pentru întreaga țară, plină de transformări, de multe ori contradictorii. Reformele din anii 20, votul universal, reforma agrară, au avut urmări adânci, din păcate nu toate pozitive. Apare astfel viața politică, apar alegerile, apar partidele. Urmarea a fost însă și ruperea coeziunii comunității sătești. Iar și mai grav, prin reforma agrară se produce o puternică stratificare socială, care va împărți comunitatea în grupuri, de multe ori ostile. Sarcinile fiscale, în permanentă creștere au drept rezultat pentru mulți pierderea lotului agricol obținut prin reformă. Doar câțiva, majoritatea datorită funcției obținute prin intrarea în viața politică, au poziții materiale destul de bune.

A urmat apoi perioada anilor premergători celui de-al doilea război mondial, când luptele politice sunt înlocuite de dictaturi și, în fine anii războiului, când o nouă generație e trimisă la luptă și alți eroi apar, căzuți pe câmpurile Rusiei Sovietice, iar după 23 august, în Transilvania, Ungaria și Slovacia.

În perioada comunistă satul a avut o dezvoltare asemănătoare celorlalte așezări rurale din țara noastră. Marea sa realizare a fost aceea că a continuat să existe și nu a dispărut cum, din păcate, s-a întâmplat cu alte localități rurale de la noi. Astăzi privește spre viitor, sperând într-o viață mai bună.

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

25.01.2015 – *Nume de cod: Mocirlă !*

Târg la fel de slab ca duminica trecută. Vânzătorii (puțini) speră, dar cumpărători, ioc. În plus, urmare a ploii reci de ieri și azi-noapte, târgul este o mocirlă în toată splendoarea. Vai de încălțări ! D-aia s-a micșorat taxa ? Nemulțumirea vânzătorilor nu vine de la mărimea acesteia ci de la condițiile și amenajările necorespunzătoare care alungă cumpărătorii. Iar în ceea ce privește cele două căi de acces, străzile Palăncii și Republicii, chiar că-i îngrozesc și pe unii și pe alții. Ce vremuri grele pentru târg, ce agonie nemeritată !

1.02.2015 – *Ia găina frățioare ! Azi îți ouă, mâine moare !*

De ce ? De frig, bineînțeles ! Pentru că vânzătorul de păsări consacrat în târg (Curt Ion) – ultimul găinar al Bolintinului, le aduce nu numai de pe Vlașca, de la târgurile din zonă ci și de la ferme specializate. Găinile, crescute în mediu artificial pentru a produce ouă, când devin ineficiente sunt reformate, la vânzare. El le cumpără en-gros și ni le revinde. Bune ar fi, ieftine sunt (12,50 lei/buc), ouă fac chiar pe podeaua mașinii dar..., la noi este frig în cotețe sau șoproane și neîmpănate cum le este rasa, vor sucomba în câteva zile. Este o constatare, nu o antireclamă.

8.02.2015 – *Zăpadă în toiul „iernii" ? !*

Viscolul (o fi ultimul ?) din seara de vineri spre sâmbătă, a acoperit iar pământul, surprinzând prin faptul că timp de două săptămâni temperaturile au fost ridicate și chiar apăruseră ghioceii, amăgind pe oameni că s-ar fi dus iarna de care s-au săturat deja. Iar după zăpadă, obișnuitul ger care o urmează fără excepție a făcut ca târgul să fie semipustiu. Vizitatori au fost doar cei care și-au făcut completări pentru perioada care urmează. Din nou, vânzători dezamăgiți: nu au venit nici măcar angrosiștii (de fapt proprietarii de mici magazine) și ca atare au rămas cu marfa. Și încă ceva (vorba lui Chianță): „marfă ar fi, da' nu e bani !". Se simte (pe bune) criza și sora ei, sărăcia. Că de, i-am ales și ne-au uitat !

15.02.2015 – *Cerul și mocirla*

Cer mohorât, târg cam tot pe-atât de amorțit. Asta ar fi singura deosebire față de duminica trecută. Exceptând, desigur, mâzga lipicioasă cu care se confruntă puținii cumpărători aflați în nevoia de câte ceva (în special lactate). Subtitlul mi-a fost sugerat de un celebru documentar franțuzesc de lung metraj de la începutul anilor '60 care sublinia diferența între avansul tehnicii spațiale și persistența lipsei de civilizație pe pământ. Acum 50 de ani, când Bolintinul mai era ceva din ce fusese, nu credeam că vom ajunge ca acum.

22.02.2015 – *Duminica brânzei*

Dacă nu ar fi „Lăsata secului" nu s-ar putea spune mare lucru despre acest târg amorțit. S-au vândut (pentru plăcinta tradițională) practic toate brânzeturile de pe tarabe (brânză dulce, caș proaspăt, telemea, lapte). Bineînțeles, atât cât a fost. Instantaneul zilei: lângă o dubiță cu cartofi (0,8 lei/kg) și varză albă (1 leu/kg) am văzut o lopată rezemată. Întrebându-l pe nea Ion din Brezoaele dacă o vinde, mi-a spus că îi trebuie ca să iasă din noroiul de la exteriorul gardului unde își expune de ani de zile marfa și unde acum e greu și la intrare și la ieșire (plecare). Iată unde s-a ajuns cu prevederea. Căci previziuni de condiții mai bune nu se pot face pentru viitorul apropiat.

1.03.2015 - *Semne slabe de primăvară*

Ca tot românul, speram că vom scăpa de iarnă. Așa că, văzând ziua de vineri și de sâmbătă când zburau albinele, am și zis hop. Doar că prima babă a fost cam morocănoasă: ceața și norii au persistat toată ziua. Comercianții erau pregătiți cam cu de toate, dar n-a ieșit cum sperau. Intercalate printre legumele anului trecut, au apărut în câteva locuri primele răsaduri de salată verde (40 bani/fir) și chiar, sfidând momentul, câteva de roșii și castraveți în ghivece nutritive. Tot azi au sosit vânzătorii de pomi (inclusiv familia regretatului Gabi din Ogrezeni). Prețul: 20 lei/buc. Față de 35 lei/buc anul trecut observăm: cerere tot mai mică, bani puțini. Multe flori în ghivece, pentru a însoți mărțișorul. Nu s-au vândut, erau trecute, chiar decolorate de soarele de ieri (adică trădau traseul parcurs în săptămâna trecută pe la alte târguri). Sunt optimist totuși. Sigur, primăvara va veni în curând !

8.03.2015 – *N-are lumea bani*

Aș fi spus că această zi de târg nu a avut nimic special de consemnat în afară de o apatie depresivă. În mare, comercianții au așteptat cam fără speranță posibilii clienți cumpărători sau măcar privitori. Sigur că a fost și frigul matinal precum și, de acum, binecunoscutele condiții de acces, interior (bălți) și exterior (noroi ca la Nămoloasa în timpul primului mare război, adică în 1917, când Linia Maginot românească, greu de trecut și de inamic și de amic, era câmpia stearpă, cu sol impermeabil și îmbibat de apele ploilor sau/și zăpezilor și unde se împotmoleau căruțe, cai, oameni, formând un obstacol natural de netrecut între beligeranți). Oricum, toți au rămas cu marfă nevândută. Iar prețurile, evident mici, mai mici chiar decât săptămâna trecută. Salata (răsad la pahar) 30 bani/fir, cartofii 0,70-0,80 lei/kg. Doamna din Buturugeni, cu taraba plină de brânză și lapte mi-a explicat cauza: *N-are lumea bani !* Are dreptate, însă de ce lipsesc banii, aceasta-i altă poveste.

Filmul Anului Ortodox - un alt mod de propovăduire

Gala Festivalului FAO 2014, Slobozia, 12 februarie 2015

Florentina Loredana DALIAN

Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile... (Matei 28:19)

„Așadar, ni se spune să mergem și să învățăm, dar nu ni se impune și modul în care trebuie să facem acest lucru. Tocmai aici stau frumusețea, dar și greutatea misiunii noastre ! Realizăm că modurile de a-L slăvi pe Dumnezeu și de a-L face cunoscut oamenilor sunt diverse. [...] *De aceea, am binecuvântat inițiativa Asociației Lăcașuri Ortodoxe și a Sectorului Mass Media al Episcopiei Sloboziei și Călărașilor, prin care s-a dorit, pentru prima dată în Eparhia noastră, organizarea Festivalului Național de Film FAO 2014, Filmul Anului Ortodox, în cadrul căruia să fie premiat cel mai bun film creștin, care să conțină un mesaj plin de substanță și nădejde*."

Am citat un fragment din cuvântul Preasfințitului Părinte Vincențiu, Episcop al Sloboziei și Călărașilor, la deschiderea Galei Festivalului „Filmul Anului Ortodox" – FAO 2014, care a avut loc joi, 12 februarie 2015, la Centrul socio-cultural „Episcopul Damaschin" din Slobozia. Festivalul, aflat la prima ediție, considerată ediție pilot, s-a desfășurat pe parcursul anului 2014 și a avut ca teme generale: Sfinții Martiri Brâncoveni și/sau Sfânta Spovedanie și Sfânta Împărtășanie. A existat și o temă cu specific local: „20 de ani de slujire arhierească în Episcopia Sloboziei și Călărașilor". O inițiativă lăudabilă, ale cărei deziderate țintesc mai multe obiective: afirmarea valorilor creștin-ortodoxe (istorie, tradiții, cultură și religie), stimularea creativității artistice, a documentării istorice asupra temelor generale și locale, motivarea și recompensarea celor implicați și astfel în viața comunității.

Competiția a reușit să atragă un număr mare de participanți, fiind înscrise 52 de filme, dintre care 12 au fost selectate în finală. Abordări interesante, din unghiuri diferite, filmări mai mult sau mai puțin profesioniste. Însă, cu siguranță, toți participanții merită felicitați pentru dorința de implicare și dăruirea de care au dat dovadă. Clasamentul final s-a stabilit prin totalizarea mai multor rezultate având ponderi diferite: notele juriului (45%), voturile on-line (15%), voturile partenerilor oficiali (20%) și voturile acordate în sălile de proiecție de la protopopiate (20%), asigurându-se, astfel, o bună obiectivitate.

Gala s-a desfășurat cu binecuvântarea și în prezența Preasfințitului Vincențiu care a înmânat și Trofeul ediției. Publicul avizat prezent în sală s-a bucurat de un spectacol care a cuprins muzică, film și poezie. S-au acordat următoarele premii:

TROFEUL FAO 2014 – Marele premiu: Producția *Maia, istorie și spiritualitate* – Pr. Tudor Sebastian Grabriel, Maia, Ialomița.

PREMIUL I: *De 5 Ani…* – Pr. Nicușor Silviu Dascalu, Slobozia, Ialomița.

PREMIUL II: *Moartea lui Constantin Brâncoveanu* – Școala Nr. 1 Corbeanca, Ilfov.

PREMIUL III: *Jilavele, satul lui Ianache Văcărescu* – Pr. Manea Valentin, Jilavele, Ialomița.

TROFEUL și PREMIUL „EVENIMENT" cu Diploma de Excelență, oferit de Trustul Eveniment, partener media oficial al Festivalului: *Jilavele, satul lui Ianache Văcărescu* – Pr. Manea Valentin.

PREMIUL SPECIAL „ON-LINE", acordat producției care a obtinut cele mai multe voturi on-line: *Moartea lui Constantin Brâncoveanu* – Scoala Nr. 1 Corbeanca, Ilfov.

PREMIUL SPECIAL „ANIMAȚIE", acordat celei mai bune animații: *Prezentare Rețea Informațională Episcopia Sloboziei și Călărașilor*, dl. Teo-Christian Ion, București.

PREMIUL SPECIAL „LOCAL", acordat celei mai bune producții care respectă tema locală: *De 5 Ani…*, Pr. Nicusor Silviu Dascalu, Slobozia, Ialomița.

PREMIUL SPECIAL „CLIP", acordat celui mai bun videoclip muzical: *4Hr: În memoria Sfinților Martiri Brâncoveni* – dna Carmen-Ana Ion, București.

PREMIUL SPECIAL TV, acordat pentru cea mai buna productie de televiziune: *Vămile Brâncovenilor* – dl. Silviu Despa, București.

PREMIUL SPECIAL „MULTIPLEX", acordat producatorului cu cele mai multe filme inscrise in competitie, apropiate cât mai mult de temă: dl. Stelian Gomboș, Bucuresti

PREMIUL „LOGOS", acordat celei mai interesante si elaborate conferinte: *Cultura si spiritualitate romaneasca in Epoca lui Constantin Brâncoveanu*, prof. dr. Gheorghe F. Anghelescu, Bucuresti

PREMIUL „SEMNAL", acordat producatorului cu cea mai scurta si eficienta informatie: dna Ecaterina Țarălungă, Târgoviște.

DIPLOME DE PARTICIPARE, acordate producatorilor care au inscris in competitie o productie proprie: *Sfântul Constantin Brâncoveanu din nou acasă…* – Pr. Marian Ciocanel, Giurgiu; *Activitatea catehetica a Episcopiei Sloboziei si Calarasilor 2014* – Dl. Alexandru Stefan Tanase.

Pentru o ediție pilot, această primă ediție a Festivalului Filmului Ortodox, desfășurată în Episcopia Sloboziei și Călărașilor, se consideră o reușită, iar organizatorii speră ca viitoarele ediții să atragă cât mai mulți participanți, cu producții din ce în ce mai interesante și bine realizate artistic și tehnic, precum și finanțare din partea celor care doresc să se alăture eforturilor celor implicați, de a promova tradițiile creștine, cultura și istoria locală și prin intermediul filmului, care pare a fi arta cu impactul cel mai direct și eficient asupra publicului.

Felicitări tuturor truditorilor acestui festival: organizatori, parteneri, participanți, juriu (înțelegând aici și pe cei care au votat on-line și în sălile de proiecție), câștigători și artiști !

Partenerii care au fost alături de organizatori (Episcopia Sloboziei și Călărașilor și Asociația „Lăcașuri Ortodoxe") sunt: CineFan.ro, Radio Metafora, Live Camera Media PRODUCTION, TV Lăcașuri Ortodoxe, Trustul Eveniment, LO+Radio, publicația Punctul.

Reviste primite la redacție

Litere, anul XVI, nr. 2 (179), februarie 2015, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Bucureștiul literar și artistic, anul V, nr. 3 (42), martie 2015. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Bucovina literară, Serie nouă, an XXV, nr. 11-12 (285-286), noiembrie-decembrie 2014. Director Carmen Veronica Steiciuc; Redactor șef Alexandru Ovidiu Vintilă.

Actualitatea literară, anul VI, nr. 45, ianuarie-februarie 2015, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Mozaicul, Serie nouă, an XVIII, nr. 2 (196), 2015. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Constantin M. Popa.

Independența Română, Serie nouă, an I, nr. 1, februarie 2015. Director Florian Laurențiu Stoica; Redactor șef Doru Dinu Glăvan.

Mesaj literar, nr. 27, 2015. Revistă editată de Asociația Culturală „Iulia Hașdeu". Redactor șef Maria Boescu.

Revista poate fi procurată, în București: de la Anticariatul UNU (str. Academiei), de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

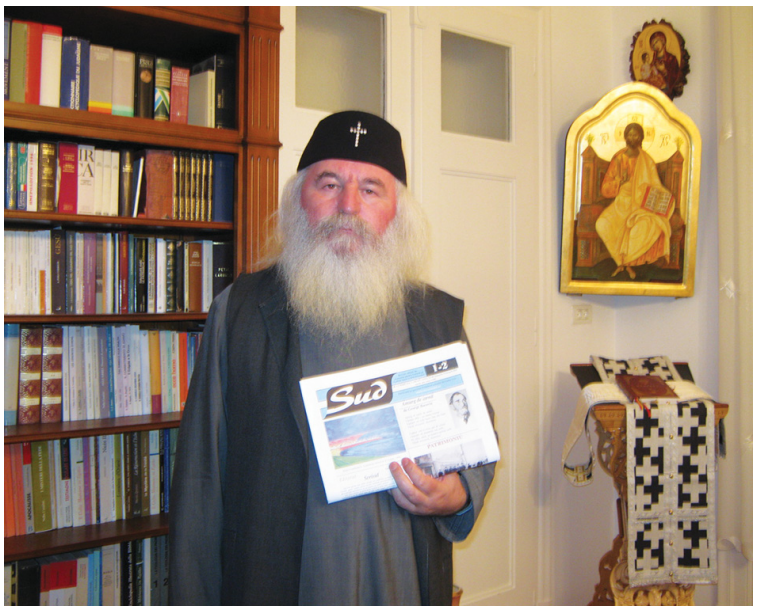
Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului

(urmare din pagina 3)

Care suntem oare astăzi mai risipitori ? Cel din Evanghelie sau eu ? La această întrebare răspund primul. Eu sunt mult mai risipitor. Hristos, în cuvântul Său, a fost mult mai blând, mult mai mângâietor cu acei contemporani ai Săi.

L.C.: *Atunci, Înaltpreasfinţite Părinte, în zilele noastre care ar fi cuvântul Mântuitorului ? Cum s-ar purta cu noi, mai iertător sau dimpotrivă ?*

Î.P.S. Ioan: Dacă, astăzi, Hristos ar fi venit aievea aici, la microfonul acesta, n-ar mai fi spus această parabolă aşa cum a spus-o în urmă cu două mii de ani. Ne-ar fi spus: de ce aţi risipit iubirea mea ? De ce aţi risipit sângele meu ? Aşa ne-ar fi spus. Însă, ce ai risipit în lume, Dumnezeu îţi mai dă o şansă să culegi, să aduni totuşi ce ai risipit. **Ne-a mai dat şansa pocăinţei**, aşa cum s-a pocăit fiul, „şi-a venit în sine” fiul risipitor din parabola ştiută, venind să-i ceară iertare tatălui său.

Cei ce ne simţim risipitori ai darului lui Dumnezeu să învăţăm de la fiul risipitor să ne cerem iertare, din adâncul inimii şi al fiinţei noastre, Tatălui Ceresc. Iată acest fiu s-a întors la tatăl său prin pocăinţă, prin spovedanie adâncă, din adâncul inimii sale, şi l-a primit.

Oricare dintre noi, oricât de risipitori am fi fost cu darul lui Dumnezeu, în viaţa aceasta, încă poarta Raiului este deschisă pentru cel ce se pocăieşte, pentru cel ce-şi recunoaşte greşeala şi vine, cu lacrimi în ochi, în faţa Tatălui Ceresc.

L.C.: *Vă rog, Înaltpreasfinţite Părinte, să ne vorbiţi şi despre celălalt fiu, despre fiul cel mare care a stat acasă şi a muncit.*

Î.P.S. Ioan: Al doilea personaj din această parabolă, fiul cel mare, n-a greşit, după cum reiese din contextul parabolei, înaintea tatălui, înaintea lui Dumnezeu şi totuşi, când a văzut atitudinea pe care a avut-o tatăl său pentru fratele său, el n-a mai trecut prin poarta iubirii, ci a bătut la poarta judecăţii şi l-a judecat pe tatăl său. Iată, unul îi cere iertare şi celălalt frate îl judecă pe tatăl său. De aceea să luăm aminte şi la imaginea celui de-al doilea personaj, al fiului cel mare. Mai ales noi, cei ce mereu-mereu păşim pragul bisericii, şi, de multe ori, când vedem pe un frate străin, pe care nu l-am văzut de multe duminici la biserică, zicem: dar ce caută şi acesta aici că nu l-am văzut tot anul la biserică ! ?

Fiul cel risipitor a fost durerea şi tristeţea tatălui său, însă el, prin pocăinţă, s-a transformat în bucuria cea pierdută a tatălui său. Iată ce este omul pe pământ ! Suntem bucuria Tatălui Ceresc, însă ar fi bine să nu ne pierdem şi să fim bucuria Tatălui Ceresc mereu, în viaţa aceasta. Să se bucure Dumnezeu de viaţa noastră şi de faptele noastre aici, pe pământ. Îi spune tatăl fiului celui mare că fratele tău mort era şi a înviat. Iată ce este omul care trăieşte în păcat ! Este mort, de aceea parabola aceasta, într-un fel, este şi o prefigurare a Învierii. Mântuitorul a spus-o către sfârşitul vieţii sale pământeşti: mort a fost şi a înviat.

Ştim cu toţii, ne uităm în calendar şi vedem când prăznuim, în fiecare an, sărbătoarea Învierii Domnului. Dar ar fi bine, când veţi fi acasă, să aruncaţi un ochi asupra calendarului şi să faceţi acolo un semn, ziua şi ceasul, când a fost învierea ta, când te-ai întors tu din lumea păcatului, când te-ai întors la Dumnezeu. Aceasta este una din cele mai scumpe zile din viaţa noastră, când am înviat din păcat. Aşezaţi-vă fiecare, spuneţi-le şi celor din familie să-şi aleagă cât mai curând, căci nu ştim ceasul venirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, o zi din calendar, unde să scrie: azi este ziua învierii mele.

L.C.: *Prin urmare, Înaltpreasfinţite, ne recomandaţi nouă creştinilor să gândim mai mult la păcatele noastre, să le mărturisim în faţa Tatălui ceresc, ceea ce este echivalent cu învierea noastră din păcat, iar momentul acesta, fiind foarte important, este bine să-l notăm în calendarul personal.*

Î.P.S. Ioan: În literatură, se aminteşte un scriitor care face o ficţiune literară, în care scrie despre un tânăr care, tot aşa, a plecat din casa părintească şi s-a întors după mulţi ani. Mai întâi, el a tras la un han care era la marginea satului. Acolo, stăpânul hanului era chiar un prieten din tinereţea lui. S-au bucurat că s-au întâlnit. A întrebat fiul: părinţii mei ce mai fac ? A spus prietenul din pruncie că sunt bine, la casa lor. Fiul a plecat. Era noapte şi a bătut la casa părintească. A văzut că părinţii nu l-au cunoscut. L-au întrebat: cine eşti ? A spus că este un călător şi „dacă puteţi să mă găzduiţi noaptea aceasta”. Şi au spus da. L-au văzut că era bine îmbrăcat, avea bagaj substanţial. Şi peste noapte, tatăl său a mers în camera pe care i-o dăduse şi l-a ucis, zicând că tot ce avea el în bagaj va fi al lor, că este noapte, nu-i vede nimeni şi ei vor avea pentru bătrâneţele lor toate cele de trebuinţă. L-a ucis, l-a îngropat în taina nopţii undeva şi, a doua zi, tatăl fiului s-a dus la han – a cerut ceva de acolo. Şi stăpânul hanului i-a spus: „ei ! cred că de-acum eşti foarte bucuros, căci am văzut că a venit fiul tău”. Atunci şi-a dat seama că cel pe care îl ucisese era chiar fiul său.

Iată, de multe ori, cum ne primim noi fiii care s-au rătăcit în lumea aceasta ! Chiar dacă nu-i ucidem, dar nu-i iertăm, îi batjocorim şi nu le dăm şansa pocăinţei şi iertării lor.

IPS Ioan întâmpinat în faţa bisericii din cartierul Mehala din Timişoara

L.C.: *Înţeleg, Înaltpreasfinţite Părinte, că vorbiţi despre un alt sens, un alt mesaj transmis prin parabola fiului risipitor, bineînţeles adus în actualitatea noastră.*

Î.P.S. Ioan: Astăzi, Mântuitorul nostru Iisus Hristos probabil ar fi spus altfel parabola aceasta. Aici, la noi, în România, n-ar mai fi vorbit despre un fiu care a plecat de acasă, în lume, ci ar fi vorbit despre un tată care a plecat departe, într-o ţară străină şi nu mai trimite niciun bănuţ soţiei lui, ca să-şi crească copiii. Auziţi ce-ar fi spus astăzi Hristos ? ! De aici, de undeva, cunosc un tată care a plecat într-o ţară îndepărtată şi n-a mai trimis niciun bănuţ soţiei, ca să-şi crească copiii. Aşa se întâmplă astăzi în multe familii creştine din ţara noastră. De aceea, dacă cunoaşteţi asemenea familii şi mame ai căror taţi au plecat departe şi nu-şi mai aduc aminte de familie, ar trebui cu toţii să ajutăm mama al cărei soţ s-a dus să-şi risipească viaţa departe, nemaiîntorcându-se la fiii săi.

Dar îngăduiţi-mi două fraze să vă mai spun şi despre un alt fiu, tot din Evanghelie. Mai cunoaştem un tată care El şi-a trimis Fiul în lume, nu să risipească iubirea Cerului, ci să se jertfească pentru noi, să ne mântuiască. Pe Acesta L-a trimis Tatăl. **Hristos n-a venit în lume cerând o parte din iubirea Preasfintei Treimi s-o risipească, ci a venit să ne iubească şi să se jertfească pentru noi**.

A venit acest Fiu, a vindecat pe orb, pe şchiop, pe uscaţi, l-a înviat pe Lăzăr, pe fiica lui Iair, pe fiul văduvei din Nain, i-a înviat din morţi. A adus Evanghelia iubirii de Sus. Şi acum şi El vroia să se întoarcă la Tatăl, dar eu am stat de pândă ca un tâlhar, la marginea drumului şi n-am vrut să-L las pe Hristos să se întoarcă la Tatăl Său. L-am luat şi L-am legat, L-am vândut şi L-am dat acelora să-L răstignească.

Iată câte ipostaze de firi sunt în viaţă noastră a Bisericii şi a Sfintei Scripturi ! De aceea şi astăzi, noi Îl pironim pe Hristos pe cruce şi nu-L lăsăm să meargă la Tatăl Său.

Priviţi la mâna aceasta cât este de aspră ! Este atât de aspră ! Am bătut atâtea cuie în palmele lui Hristos, Fiului ce dorea să se întoarcă în iubire la Tatăl Său. Să-L lăsăm pe Hristos, să nu-L mai pironim ! Să-L lăsăm să se întoarcă înapoi la Tatăl iubirii Sale !

L.C.: *Înaltpreasfinţite Părinte, cred că asemenea interpretare este absolut originală. După un astfel de demers teologic, ajungem uşor la ... mai mulţi fii risipitori.*

Î.P.S. Ioan: De aceea spun că Sfântul Luca, în *pericopa evanghelică a Fiului risipitor*, din bun simţ n-a scris, n-a gândit decât la cei doi fii, însă el a stat şi s-a cumpănit dacă să mai scrie şi despre mine. Eu sunt al treilea fiu din această Evanghelie, care sunt mai rău şi decât fiul risipitor şi decât cel ce era acasă. Eu am risipit sângele lui Hristos în viaţa mea. Prin urmare, poate că îngerul lui Dumnezeu a corectat, în calendar, scrisul în dreptul acestei duminicii, astfel cuvântul „fiul” de la singular articulat este scris la plural, fiind vorba de *Duminica fiilor risipitori*.

L.C.: *Vă mulţumesc, Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit !*

IPS Ioan în faţa biserica din cartierul Mehala din Timişoara

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor şef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacţie: Ştefan Crudu (secretar general de redacţie), Constantin Bărbuţă, Constanţa Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Ciprian Necşuţu, Geanina Mehedinţu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacţia şi administraţia:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, judeţul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREŢ 5 lei

Concepţie grafică:
Raluca Tudor

RAWEXCOMS

Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com;
0720 773209

Tipar: Oscar Print

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea.
Responsabilitatea pentru conţinutul fiecărui text aparţine, în exclusivitate, autorului.